

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W TARNOWIE
ZA 2023 ROK**

Tarnów, marzec 2024 rok

SPIS TREŚCI		
Lp.	Tytuł rozdziału	Strona
1	WSTĘP	5
2	PODSTAWOWE INFORMACJE O JEDNOSTCE	6
2.1	Obszar działania	6
2.2	Struktura organizacyjna	6
2.3	Zasoby kadrowe	6
2.4	Zasoby lokalowe	9
2.5	Realizowane zadania	9
2.6	Udział w realizacji programów lokalnych	10
2.7	Wydatkowane środki finansowe	11
3	DZIAŁALNOŚĆ POMOCOWA I INTEGRACYJNA	15
3.1	Działania wynikające z ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych	15
3.2	Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne o charakterze pomocowym	19
3.3	Działania wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	32
3.4	Pomoc uchodźcom wojennym z Ukrainy	33
4	WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	36
4.1	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	36
4.2	Program „Karta Tarnowskiego Seniora	36
4.3	Korpus Wsparcia Seniora	37
4.4	Organizacja dystrybucji artykułów żywnościowych	37
4.5	Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej	37
4.6	Klub Senior +	39
4.7	Zadania w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	39
4.8	Punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych	41
4.9	Inne działania na rzecz osób niepełnosprawnych	42
5	WSPARCIE RODZINY	43
5.1	Świadczenia dla rodzin z dziećmi na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych	43
5.2	Świadczenia opiekuńcze na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych	46
5.3	Zadania realizowane w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci	48
5.4	Zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	48

5.5	Zadania realizowane na podstawie zapisów ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	51
5.6	Realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	51
5.7	Zadania realizowane w oparciu o ustawę o dodatkach mieszkaniowych	52
5.8	Zadania wynikające z ustawy prawo energetyczne	54
5.9	Działania podejmowane w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	57
5.10	Działania podejmowane w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym świadczenia i działania na rzecz tarnowskich rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci oraz dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej	59
5.11	Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej	61
5.12	Projekty socjalne Działu Pieczy Zastępczej	63
5.13	Program „Karta Tarnowskiej Rodziny”	66
5.14	Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	66
6	REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZDROWIE PUBLICZNE	67
6.1	Programy polityki zdrowotnej i zadania z zakresu zdrowia publicznego	67
6.2	Działalność dotycząca profilaktyki uzależnień	73
7	DZIAŁALNOŚĆ JEDNOSTEK NAD, KTÓRYMI CUS SPRAWOWAŁO NADZÓR POMOCNICZY	74
7.1	Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS)	75
7.2	Domy Pomocy Społecznej (DPS)	75
7.3	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej (TOIKiWODPD)	76
7.4	Zespół Żłobków	77
7.5	Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (COPOW)	79
7.6	Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	80
7.7	Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”	81
7.8	Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnych „Bezpieczna Przystań”	81
7.9	Mieszkania chronione wspierane i treningowe	82
7.10	Punkt Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi (PONON)	83
7.11	Placówki Wsparcia Dziennego	83
7.12	Schronisko dla Osób Bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”	84
7.13	Ogrzewalnia	85
8	REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW	86

	ZEWNĘTRZNYCH	
8.1	Projekt pn. „Sami -Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”	86
8.2	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	86
8.3	Program „Aktywny samorząd”	87
8.4	„Program wyrównywania różnic pomiędzy regionami III	87
8.5	Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!”	88
8.6	Program „Zajęcia klubowe WTZ”	88
8.7	Projekt „Powrót z POWERem- czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie.	89
8.8	Centrum Usług Społecznych – część nieinwestycyjna	90
8.9	Projekt pn. „Tarnów – Nowe Spojrzenie”	91
9	KLUCZOWE ZAMIERZENIA DO REALIZACJI W 2024	92

1. WSTĘP

Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, zwane dalej „CUS”, zostało utworzone z dniem 1 stycznia 2022 r. poprzez przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie na podstawie uchwały nr LIV/507/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, utworzenia CUS w Tarnowie oraz nadania mu statutu.

Utworzenie CUS posłużyło umocnieniu i rozszerzeniu roli miasta jako inicjatora, realizatora i koordynatora usług społecznych, rozwijaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi podmiotami działającymi w różnych sektorach oraz wykreowaniu jakościowej zmiany w obsłudze mieszkańców i jej zakresie. Poza zadaniami dotychczas realizowanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, CUS przekazane zostały również inne zadania, realizowane do dnia utworzenia CUS przez Urząd Miasta Tarnowa z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, promocji i ochrony zdrowia, potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, wspierania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i innym uzależnieniom, pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, dopłat pokrywających część czynszu w pierwszych latach najmu mieszkania.

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych Dyrektor CUS przedstawia corocznie Radzie Miejskiej w Tarnowie, która utworzyła CUS, sprawozdanie z działalności CUS za poprzedni rok kalendarzowy oraz przedstawia wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Opracowany materiał prezentuje działalność CUS w 2023 r. W rozdziale drugim przedstawione zostały podstawowe informacje o jednostce, charakteryzujące obszar na którym działa, jej strukturę organizacyjną, zasoby, realizowane przez nią zadania oraz wydatkowane środki finansowe. Rozdziały od 3 do 6 zawierają szczegółowe omówienie zadań realizowanych w 2023 roku w podziale na obszary tematyczne, tj.: działalność pomocowa i integracyjna, wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych, wsparcie rodziny, rehabilitacja społeczna i zdrowie publiczne. W rozdziale 7 opisano zadania i inicjatywy, jakie podejmowane były przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące w mieście, nad którymi nadzór sprawowało w 2023 r. CUS, a także przez organizacje pozarządowe, którym Gmina Miasta Tarnowa zleciła do realizacji zadania publiczne. W rozdziale 8 zaprezentowano programy i projekty dofinansowane ze źródeł zewnętrznych, realizowane w ubiegłym roku w obszarze działalności CUS. Materiał zamyka rozdział 9, w którym nakreślono kluczowe zamierzenia dla CUS, które powinny być wykonane w roku 2024. Wszystkie dane umieszczone w tabelach są wynikiem opracowań własnych CUS.

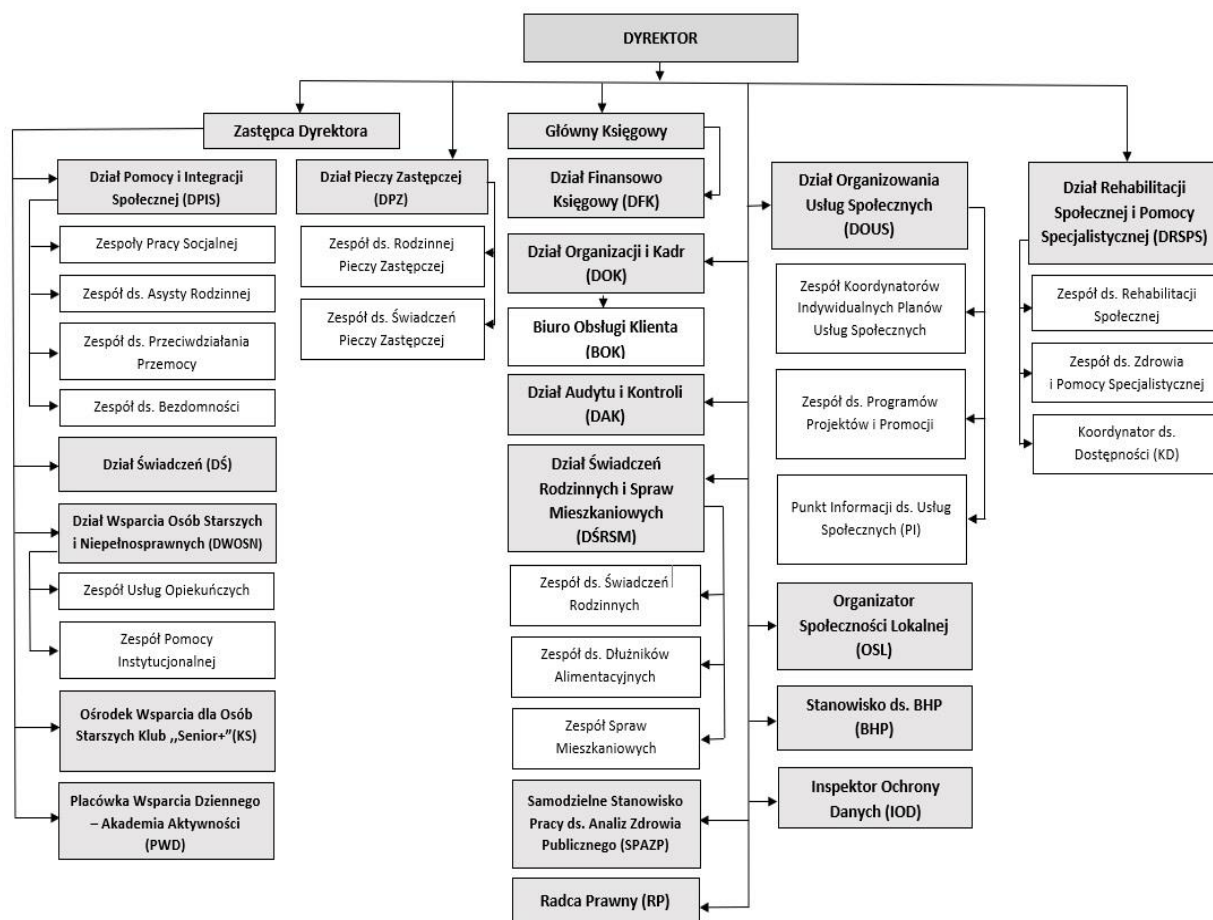
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O JEDNOSTCE

2.1 Obszar działania

Obszarem działania CUS było Miasto Tarnów. Podział terytorialny Tarnowa na rejony pracy socjalnej, który obowiązywał w 2023 r. obejmował 4 rejony. Wykaz ulic przypisanych Zespołom Pracy Socjalnej w poszczególnych rejonach dostępny był na stronie internetowej CUS.

2.2 Struktura organizacyjna

W strukturze organizacyjnej CUS wyodrębniono 10 działów, dzielących się w miarę potrzeb na zespoły oraz 5 samodzielnych stanowisk pracy. Ponadto w ramach Działu Organizacji i Kadr umiejscowione jest Biuro Obsługi Klienta, działające w formule Sali operacyjnej z elektronicznym systemem przyzywowym. W obrębie struktury organizacyjnej CUS funkcjonuje również Placówka Wsparcia Dziennego – Akademia Aktywności oraz Ośrodek wsparcia dla osób starszych „Klub Senior+”. Schemat organizacyjny CUS jest przedstawiony na poniższym rysunku.

2.3 Zasoby kadrowe

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. kadra pracowników CUS w Tarnowie (łącznie z osobami zatrudnionymi na zastępstwo) wynosiła 199 osób (178 etatów). W strukturze zawodowej pracowników najliczniejszą grupę stanowili pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych

(39%) oraz pracownicy socjalni (32%). Analizując strukturę pracowników według wieku można zauważyć, że 74% ogółu zatrudnionych to osoby w wieku do 45 lat. Poniżej zamieszczono tabele, przedstawiające zatrudnienie w CUS w podziale na stanowiska oraz wiek kadry.

Lp.	Stanowisko	Liczba osób	Liczba etatów
I	Kierownicze stanowiska urzędnicze, w tym:	16	13,75
1.	Dyrektor	1	1
2.	Zastępca dyrektora	1	1
3.	Główny księgowy	1	1
4.	Kierownik działu	11	8,75
5.	Zastępca kierownika działu	2	2
II	Pracownicy socjalni, w tym:	63	56
1.	Starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator	5	4,25
2.	Starszy specjalista pracy socjalnej	9	8,5
3.	Specjalista pracy socjalnej	17	16,25
4.	Starszy pracownik socjalny	11	11
5.	Pracownik socjalny	21	16
III	Specjaliści, w tym:	5	3,85
1.	Psycholog	3	1,85
2.	Pedagog	2	2
IV	Koordynator indywidualnych planów usług społecznych	3	3
V	Organizator społeczności lokalnej	1	1
VI	Inspektor ochrony danych	1	0,25
VII	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	5	5
VIII	Asystent rodziny	5	5
IX	Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych	76	69,25
X	Pozostałe stanowiska pomocnicze i obsługi	24	20,90
Ogółem		199	178

Wiek	Liczba osób	w tym pracowników socjalnych
do 25 lat	13	9
26 – 35 lat	50	9
36 – 45 lat	76	28
46 – 55 lat	41	12
56 – 60 lat	16	5
61 i więcej lat	3	0
Ogółem	199	63

Wyspecjalizowana oraz wykwalifikowana kadra CUS zapewnia sprawną i profesjonalną obsługę mieszkańców. Spośród zatrudnionych w CUS pracowników, 166 osób posiadało wykształcenie wyższe (w tym 47 pracowników socjalnych), 29 osoby wykształcenie średnie oraz 5 osób zawodowe lub podstawowe. 20 osób posiadało I stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego, natomiast 6 osób II stopień. 7 osób posiadało specjalizację z organizacji pomocy społecznej, a 9 osób specjalizację z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych. Wsparcie adresowane do mieszkańców miasta Tarnowa, a także realizacja wielu zadań, których katalog wciąż się rozszerza, wymaga zaangażowania profesjonalnej kadry, rozwijającej swoje umiejętności adekwatnie do potrzeb. W związku z koniecznością podnoszenia kwalifikacji pracownicy poszerzali swoją wiedzę poprzez uczestnictwo w szkoleniach, spotkaniach, konferencjach i wizytach studyjnych, w których łącznie wzięło udział 168 osób. Doksztalcanie było możliwe poprzez szkolenia stacjonarne oraz platformy e-learningowe. Część szkoleń finansowanych było ze środków własnych jednostki, a część to szkolenia bezpłatne (w ramach dotacji z UE). W 2023 r. korzystano również ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Jednym ze szkoleń adresowanych do pracowników socjalnych, jednocześnie szkoleń z kategorii obowiązkowych, ujętych w ustawie o pomocy społecznej (art. 121 ust. 2c) było zorganizowanie szkolenia podnoszącego poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych. W szkoleniu brało udział 42 pracowników socjalnych.

CUS daje również możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego osobom, które rozpoczynają swoją karierę zawodową, czy też ponownie wkraczającym na rynek pracy. W 2023 r. 10 osób miało możliwość odbycia stażu zawodowego oraz 10 osób odbyło praktyki studenckie. CUS współpracuje także z Centrum Integracji Społecznej, w ramach którego zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym prowadzona jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Dzięki tym działaniom osoby z CIS mogły odbyć praktyki zawodowe.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, które w 2023 r. skorzystały z poszczególnych form szkolenia zawodowego w CUS.

Forma szkolenia zawodowego	Liczba osób
staż zawodowy	10
praktyki studenckie	10
praktyki zawodowe CIS	15
Ogółem	35

2.4 Zasoby lokalowe

Główna siedziba CUS w Tarnowie zlokalizowana jest przy ul. Kazimierza Brodzińskiego 14. Znajduje się tu Biuro Obsługi Klienta, w tym Punkt Informacji ds. Usług Społecznych, w którym uruchomiono system kolejkowy, dzięki czemu obsługa mieszkańców była płynna i uporządkowana. W głównej siedzibie funkcjonuje także Dział Świadczeń Rodzinnych i Spraw Mieszkaniowych, Organizator Społeczności Lokalnej, Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Analiz Zdrowia Publicznego oraz działy administracyjne. Zadania realizowane są także w budynkach przy Al. Matki Bożej Fatimskiej 9 (Zespoły Pracy Socjalnej, Zespół ds. Bezdomności, Dział Świadczeń), ul. Eliasza Goldhammera 3 (Dział Organizowania Usług Społecznych, Dział Rehabilitacji Społecznej i Pomocy Specjalistycznej, Dział Wsparcia Osób Starszych i Niepełnosprawnych, Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie) oraz ul. Juliana Goslara 5 (Dział Pieczy Zastępczej, Zespół ds. Asysty Rodzinnej). Ponadto w budynku przy ul. Gumniska 25 działają dwie placówki funkcjonujące w strukturze Centrum – Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” oraz Ośrodek Wsparcia dla Osób Starszych Klub „Senior+”.

2.5 Realizowane zadania

CUS w Tarnowie jest jednostką budżetową powołaną do realizacji usług społecznych, będących zadaniami własnymi Gminy Miasta Tarnowa oraz zadaniami z zakresu administracji rządowej zleconymi Gminie Miasta Tarnowa. Z uwagi na to, że Tarnów jest miastem na prawach powiatu, realizuje zarówno zadania przynależne gminie jak i powiatowi. W 2023 r. CUS obsłużyło ponad 30 tys. osób.

W 2023 roku CUS realizowało zadania wynikające z innych ustaw, w szczególności z:

- ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,

- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania,
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
- ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
- ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym,
- ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw,
- ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej,
- ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych,
- ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku gazu,
- ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu,
- ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania.

Realizacja zadań wynikających z przywołanych ustaw zostanie przedstawiona w dalszych rozdziałach.

2.6 Udział w realizacji programów lokalnych

Wykonując zadania statutowe, CUS było w 2023 r. realizatorem lub współrealizatorem następujących programów lokalnych, przyjętych w drodze uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta-Tarnów 2030 (przyjęta uchwałą Nr LXVII/657/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 30 czerwca 2022 r.),
- Strategia Rozwoju Miasta – Tarnów 2030 (przyjęta uchwałą Nr LXX/679/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 15 września 2022 r.),
- Program Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na lata 2022-2023 (przyjęty uchwałą Nr LXXIII/707/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 października 2022 r.),
- Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa do 2025 roku (przyjęty uchwałą Nr XC/854/2023 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 września 2023 r.),

- Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025 (przyjęty uchwałą Nr LXXVIII/737/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 15 grudnia 2022 r.),
- Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023 (przyjęty uchwałą Nr XLVII/413/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 25 marca 2021 r.),
- Program „Karta Tarnowskiej Rodziny”(przyjęty uchwałą Nr XXIV/355/2012 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 czerwca 2012 r., zmieniony uchwałą Nr XLIII/585/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 listopada 2013 r.),
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa na lata 2021–2025 (przyjęty uchwałą Nr XLIX/441/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 maja 2021 r.),
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na lata 2023-2026 (przyjęty uchwałą Nr LXXVIII/736/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 15 grudnia 2022 r.),
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023 – 2026 (uchwała NR XCVI/911/2023 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 grudnia 2023 r.)¹,
- Program Zapobiegania Przystępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2023-2027 dla miasta Tarnowa (przyjęty uchwałą Nr LXXXII/775/2023 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 23 lutego 2023 r.),
- Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2021-2025 (przyjęty uchwałą Nr L/457/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 czerwca 2021 r.),
- Program „Karta Tarnowskiego Seniora” (przyjęty uchwałą Nr LI/657/2014 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 22 maja 2014 r.),
- Program współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok (przyjęty uchwałą Nr LXXVI/717/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 listopada 2022 r.),
- Wieloletni program współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2025 (przyjęty uchwałą Nr XLII/361/2020 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 listopada 2020 r.).

2.7 Wydatkowane środki finansowe

Środki finansowe na realizację zadań przez CUS w 2023 r. pochodziły z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, dotacji celowych z budżetu państwa, Funduszu Przeciwdziałania Covid-19, Funduszu Pomocy, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz ze środków Unii Europejskiej. Strukturę wydatków w 2023 r. przedstawiono w ujęciach tabelarycznych.

¹ Poprzedni Program nosił nazwę „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023 – 2026” (przyjęty uchwałą Nr LXXXI/762/2023 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 stycznia 2023 r.). Z uwagi na zmianę ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadzono korektę tytułu Programu.

Środki finansowe na realizację zadań CUS	Wydatkowana kwota ogółem (zł)	%
Zadania realizowane w ramach budżetu CUS (z kosztami utrzymania Ośrodka) w tym:	94.237 524,14	100%
Budżet GMT	41.149.080,51	43,66%
Zadania zlecone – środki dotacji	38.499.124,77	40,85%
Zadania własne dofinansowane środkami dotacji	10.703.073,40	11,36%
Fundusz Przeciwdziałania Covid-19, Fundusz Pomocy, inne źródła	2.031.434,17	2,16%
Fundusze Norweskie, środki UE	1.854.811,29	1,97%

Szczegółowe zestawienie środków wydatkowanych na realizowane przez CUS zadania przedstawia poniższa tabela.

Nazwa	Kwota ogółem wydatkowana (zł)	Środki własne miasta (zł)	Środki dotacji na zadania własne i zlecone (zł)	Fundusze Norweskie, środki UE (zł)	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, środki z Funduszu Pomocy, inne źródła (zł)
Utrzymanie CUS	13.108.124,63	12.043.559,65	1.064.564,98	0,00	0,00
Świadczenia z pomocy społecznej, w tym koszt prowadzenia mieszkań wspomaganych	13.824.541,06	6.665.550,51	7.158.990,55	0,00	0,00
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, zasiłki dla opiekuna, świadczenia rodzicielskie, ustawa „Za życiem” składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne - wraz z kosztami obsługi zadania	34.768.877,23	247.069,22	34.521.808,01	0,00	0,00
Świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi zadania	76.352,82	0,00	76.352,82	0,00	0,00
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	2.978.241,57	2.849.092,55	0,00	0,00	129.149,02
Pomoc dla uchodźców z Ukrainy (świadczenia)	889.355,98	16.050,96	0,00	0,00	873.305,02

Pomoc dla uchodźców z Ukrainy - zakwaterowanie	28.905,22	28.905,22	0,00	0,00	0,00
Dodatki mieszkaniowe	9.656.619,05	9.656.619,05	0,00	0,00	0,00
Pomoc finansowa dla uczniów	140.439,83	30.071,96	110.367,87	0,00	0,00
Wsparcie rodzin wielodzietnych (KDR)	14.294,00	0,00	14.294,00	0,00	0,00
Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Działanie 2.8 - Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, realizowany na podstawie umowy partnerskiej	62.714,71	0,00	0,00	62.714,71	0,00
Fundusze Norweskie	1.029.254,90	0,00	0,00	1.029.254,90	0,00
Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności”	171.432,98	171.432,98	0,00	0,00	0,00
Dotacje dla organizacji pozarządowych	14.551.787,42	8.536.318,92	6.015.468,50	0,00	0,00
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii	493.486,47	493.486,47	0,00	0,00	0,00
Dodatki osłonowe	97.241,76	0,00	97.241,76	0,00	0,00
Dodatki węglowe, dodatki na inne źródła ciepła, zaopatrzenie mieszkańców w paliwo stałe refundacja podatku Vat od paliw gazowych oraz dodatek elektryczny	1.059.513,27	50.533,13	0,00	0,00	1.008.980,14
Realizacja programu Korpus Wsparcia Seniorów	52.611,84	16.476,66	36.135,18	0,00	0,00
Prowadzenie Klubu Senior + w Tarnowie	124.411,68	72.437,18	51.974,50	0,00	0,00
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	81.949,82	81.949,82	0,00	0,00	0,00
Programy polityki zdrowotnej (grypa, meningokoki, In-Vitro)	172.903,66	152.903,67	0,00	0,00	19.999,99

Pozostałe zadania w zakresie ochrony zdrowia	91.622,56	36.622,56	55.000,00	0,00	0,00
Realizacja projektu grantowego pt. "Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych " realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Oś priorytetowa II, Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Nazwa zadania w CUS „Powrót z POWERem - czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie”	762.841,68	0,00	0,00	762.841,68	0,00

Ponadto w 2023 r. Centrum Usług Społecznych realizowało zadania ze środków pozabudżetowych wskazanych w tabeli poniżej.

Środki pozabudżetowe na realizację zadań CUS	Wydatkowana kwota ogółem (zł)	Źródło finansowania
Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej	1.917.342,57	Fundusz Solidarnościowy
Rehabilitacja społeczna i zawodowa, aktywny samorząd, zakład aktywności zawodowej, wyrównywanie różnic między regionami	7.950.246,60	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Dopłaty do czynszu „Mieszkanie na Start”	81.603,78	Fundusz Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego

3 DZIAŁALNOŚĆ POMOCOWA I INTEGRACYJNA

3.1 Działania wynikające z ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

Program Usług Społecznych

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych Rada Miejska w Tarnowie przyjęła uchwałą Nr LXXIII/707/2022 z dnia 27 października 2022 r. „Program Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na lata 2022-2023”. Projekt Programu podlegał konsultacjom społecznym w okresie od 30 sierpnia 2022 r. do 19 września 2022 r. Opracowanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programów usług społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym. Przy opracowywaniu programu usług społecznych została wzięta pod uwagę „Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Tarnowa”.

Celem Programu Usług Społecznych jest rozwój wysokiej jakości usług społecznych, odpowiadających na potrzeby mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa. Program wprowadził nowe usługi i formy pomocy, a także zwiększył zakres już istniejących. Istotnymi cechami programu jest kompleksowość pomocy i dopasowanie form do aktualnych potrzeb. Program pozwolił na zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych, rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami różnych środowisk oraz poszerzenie oferty usług odpowiadających na potrzeby wskazane bezpośrednio przez mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa w diagnozie potrzeb społeczności lokalnej.

Usługi społeczne i zasady kwalifikowania do korzystania z usług społecznych

Ustawa z 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych w art. 2 ust. 1 określa usługi społeczne jako działania podejmowane przez gminę w celu zaspokojenia potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców. Co istotne, podejmowane działania muszą wpisywać się w następujące zakresy: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Zgodnie z art. 35 wspomnianej ustawy kwalifikowanie osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w „Programie Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na lata 2022-2023”, odbywało się za pośrednictwem CUS w Tarnowie, na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. Podstawowym warunkiem kwalifikowania do korzystania z usług było miejsce zamieszkania na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb i kwalifikowanie do korzystania z usług społecznych przeprowadzane było w siedzibie Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych przy ul. Eliasza Goldhammera 3 lub mogło być przeprowadzone w miejscu, w którym przebywała osoba zainteresowana korzystaniem z usług społecznych. Kwalifikowania dokonywali Koordynatorzy Indywidualnych Planów Usług Społecznych w toku rozmowy z osobą zainteresowaną.

Usługi świadczone były nieodpłatnie, w formie niematerialnej, bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych lub grup mieszkańców o określonych potrzebach.

W ramach programu zostały zrealizowane następujące usługi społeczne dla mieszkańców miasta Tarnowa:

- 1) indywidualne poradnictwo psychologiczne dla osób dorosłych,
- 2) indywidualne poradnictwo psychologiczne dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia,
- 3) grupowa terapia psychologiczna dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia,
- 4) wsparcie specjalistyczne dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia,
- 5) warsztaty profilaktyczne z zakresu uzależnień od środków psychoaktywnych – usługa skierowana była do dzieci i młodzieży do 18. roku życia,
- 6) warsztaty profilaktyczne z zakresu zapobiegania różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży – usługa skierowana była do dzieci i młodzieży do 18. roku życia,
- 7) grupa wsparcia dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych,
- 8) usługa dogoterapii - skierowana była do dzieci i młodzieży do 18. roku życia (w tym z orzeczoną niepełnosprawnością),
- 9) usługa hipoterapii - skierowana była do dzieci i młodzieży do 18. roku życia (w tym z orzeczoną niepełnosprawnością),
- 10) usługi poradnictwa logopedycznego – fizjoterapeutycznego – skierowana była do dzieci i młodzieży do 18. roku życia,
- 11) usługa poradnictwa dietetycznego dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży do 18. roku życia,
- 12) usługa podologiczna – skierowana była do osób dorosłych, w tym starszych i niepełnosprawnych. Usług świadczona była w miejscu zamieszkania,
- 13) usługa – warsztaty ruchowo-usprawniające dla osób dorosłych, w tym seniorów,
- 14) usługa – warsztaty ogólnousprawniające wraz technikami oddechowymi i relaksacyjnymi dla osób dorosłych, w tym seniorów,
- 15) usługa – warsztaty ruchowo-usprawniające oraz obniżające poziom stresu dla osób dorosłych, w tym seniorów,
- 16) usługa - warsztaty z elementami sensoplastyki oraz zabawy integracyjne. Warsztaty skierowane były do dzieci w wieku od 2 do 5 lat z opinią o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, opinią Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub opinią psychologa,
- 17) usługa – warsztaty taneczno-rytmiczne. Warsztaty skierowane do dzieci w wieku 9 - 18 lat,
- 18) usługa rehabilitacji dla pacjentek po mastektomii – usługa skierowana była do kobiet chorujących na nowotwór piersi lub będące po amputacji piersi w następstwie choroby nowotworowej,
- 19) wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego – usługa skierowana do osób, które potrzebują wsparcia we wskazanym zakresie,
- 20) usługa „złota rączka” – skierowana była do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub osób powyżej 65. roku życia, będących osobami samotnymi, lub prowadzące gospodarstwo domowe z drugą osobą powyżej 65. roku życia,
- 21) mobilne usługi pielęgnacyjne – skierowane były do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub osób powyżej 75. roku życia, będących osobami samotnymi, lub prowadzące gospodarstwo domowe z drugą osobą powyżej 75. roku życia,

- 22) usługi porządkowe – skierowane były do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub osób powyżej 75. roku życia, będących osobami samotnymi, lub prowadzące gospodarstwo domowe z drugą osobą powyżej 75. roku życia.

W tym okresie zrealizowano łącznie 607 usług. Wymienionymi usługami społecznymi objęto łącznie 450 mieszkańców miasta w tym z jednorazowych i/lub interwencyjnych skorzystało 335 mieszkańców, zawarto 142 Indywidualne plany usług społecznych.

Szczegółowe informacje dotyczące realizacji programu zawiera „Informacja z realizacji Programu usług społecznych dla mieszkańców gminy miasta Tarnowa na lata 2022-2023”, przygotowana zgodnie z wymogami art. 6 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Organizowanie Społeczności Lokalnej

Organizowanie społeczności lokalnej to nie tylko rozwijanie form wsparcia społecznego uzupełniającego usługi społeczne. Sprzyja ono również podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

W ramach działań prowadzonych przez Organizatora Społeczności Lokalnej (OSL), zorganizowano wydarzenia, w których udział wzięło ok. 6.310 osób. Były to następujące wydarzenia:

- Finisaż wystawy pokonkursowej „Świat Okiem Seniora” - konkurs pn. „ŚWIAT OKIEM SENIORA”. Seniorzy mogli składać pracę w trzech kategoriach: moje miasto, przyroda i „złoty wiek”. Podczas finisażu była możliwość podziwiania wystawionych prac oraz wręczono nagrody zwycięzcom. Udział wzięło ok. 70 osób,
- „Fajne babeczki” - zajęcia kulinarne z okazji Dnia Kobiet - Zajęcia kulinarne polegające na pieczeniu i przyozdabianiu babeczek mające za zadanie integrację, również międzypokoleniową oraz wspólne spędzenie czasu wolnego. Udział wzięło ok. 20 osób,
- „Jedna Pani Drugiej Pani...” – wykład o tym jak wybitne kobiety wpłynęły na bieg historii, w związku z Międzynarodowym Dniem Kobiet oraz miesiącem kobiet. Udział wzięło ok. 20 osób,
- „Seniorita dla Seniority” – happening - uczestniczki Klubu Senior+ wyszły na ulice centrum Tarnowa, aby obdarzyć napotkane kobiety serdecznym uśmiechem, ale także symbolicznym upominkiem z okazji Dnia Kobiet. Drobne upominki zostały wcześniej przygotowane przez Seniorki na zajęciach organizowanych w Klubie. Wyjście z murów Klubu było okazją do integracji z lokalną społecznością. Udział wzięło ok. 30 osób,
- Wykłady pn. „Środa z profilaktyką” (3 wykłady) – były to spotkania informacyjno - edukacyjne, w ramach których odbywały się wykłady i warsztaty z zakresu promocji zdrowia oraz profilaktyki chorób, prowadzonych przez Pielęgniarkę z Zespołu Przychodni Specjalistycznych w Tarnowie. Odbyły się 3 wykłady, w których udział wzięło łącznie ok. 60 osób,
- Udział w corocznym wydarzeniu „Pisankowy desant” - Seniorzy należący do Klubu Senior+ oraz dzieci i młodzież z "Akademii Aktywności", placówek prowadzonych przez CUS, mieszczących się przy ul. Gumniska 25, biorący udział w zajęciach organizowanych przez Placówki, ale również sympatycy, barwnymi pisankami udekorowali skwer przy ul. Mostowej. Udział wzięło ok. 35 osób,
- Warsztaty kosmetyczne pn. „Pielęgnacja dla mamy i córki” - Warsztaty dla mam i córek miały miejsce w Punkcie Integracji Społecznej „LavenLove” oraz Galerii Twórczości Artystów Niepełnosprawnych „Aniołowo” i zostały zorganizowane przy współpracy z placówką dla młodzieży SIEMACHA Spot. Udział wzięło ok. 15 osób,

- Warsztaty plastyczne pn. „Rączka do rączki” – warsztaty dla rodziców z dziećmi miały miejsce w Punkcie Integracji Społecznej „LavenLove” oraz Galerii Twórczości Artystów Niepełnosprawnych „Aniołowo”, dla rodziców z dziećmi i zostały zorganizowane przy współpracy z placówką dla młodzieży SIEMACHA Spot. W wydarzeniu wzięło udział ok. 20 osób,
- DobroDzień’23 – wydarzenie mające na celu integrację osób pełnosprawnych z osobami niepełnosprawnymi na każdej płaszczyźnie życia społecznego, a także promowanie podmiotów ekonomii społecznej. Udział wzięło ok. 2.000 osób,
- Piknik podczas otwarcia tężni solankowej Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ul. Klikowskiej - otwarcie tężni połączone z piknikiem integracyjnym, w którym wzięły udział Warsztaty Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II, Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez PSONI Koło w Tarnowie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy im. św. Kingi oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej z Woli Rzędzińskiej. Udział wzięło ok. 150 osób,
- Dzień Rodzicielstwa Zastępczego 2023 - spotkanie miało na celu podziękowania dla rodzin, które pełnią funkcję rodzin zastępczych. Podczas wydarzenia odbyły się animacje, gry, zabawy a także wspólny poczęstunek. Udział wzięło ok. 200 osób,
- Spotkanie międzypokoleniowe - przedstawiciele Młodzieżowej Rady Miejskiej w Tarnowie wraz ze swoim opiekunem odwiedzili Seniorów należących do Klubu Senior+ prowadzonego przez CUS w Tarnowie. Udział wzięło ok. 20 osób,
- Tarnowski Tydzień Seniorów – podczas tego tygodnia w Międzyosiedlowych Centrach Aktywności Senioralnej, odbyły się różnego rodzaju wydarzenia podczas, którego szczególna uwaga została poświęcona starszym mieszkańcom Tarnowa, także tym nie zrzeszonym, w związku z Obchodami Dnia Seniora. Udział wzięło ok. 1.000 osób,
- Zakończenie obchodów Tarnowskiego Tygodnia Seniorów, podczas pikniku „Dnia Babiego Lata” – rozpoczynając piknik seniorzy barwnym korowodem wkroczyli na tarnowskie błonia, gdzie miało miejsce uroczyste oddanie klucza do miasta. Podczas pikniku nie zabrakło pokazów, zabaw i wielopokoleniowej integracji zaprezentowanych przez Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej, Dzienny Dom Pobytu przy DPS przy ul. Szpitalnej, Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez PSONI Koło w Tarnowie oraz Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem oddział w Tarnowie. Udział w całym wydarzeniu wzięło ok. 2.000 osób,
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej – podczas spotkań dzieci i młodzież z pieczy zastępczej brali udział w różnego rodzaju animacjach czasu wolnego, natomiast ich opiekunowie w tym czasie mogli spędzić czas wspólnie, dopytać o różne sprawy pracowników CUS w Tarnowie. Podczas trzech spotkań udział wzięło ok. 50 osób,
- Happening profilaktyczny pn. „Profilaktyczne Andrzejki” – wydarzenie mające na celu promocję zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży z Tarnowskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz Placówek Wsparcia Dziennego. Udział wzięło ok. 100 osób,
- Współorganizacja koncertu kołęd i pastorałek w Lusławicach – koncert odbył się w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach w wykonaniu Dziewczęcego Chóru Katedralnego PUELLAE ORANTES, był dedykowany osobom ze szczególnymi potrzebami. W wydarzeniu brali udział m.in. mieszkańcy domów pomocy społecznej, uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej oraz środowiskowych domów samopomocy znajdujących się na terenie miasta Tarnowa, powiatu tarnowskiego jak i powiatu dąbrowskiego. Udział wzięło ok. 410 osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów,
- Wigilia „Na Krzyskiej” - spotkania opłatkowe w tzw. „świątlicy Krzyskiej” mające na celu wspólne spędzenie wolnego czasu przez tamtejszą społeczność, integrację międzypokoleniową

- oraz przygotowanie się do zbliżających świąt oraz nowego roku. Wydarzenie uświetnił występ grupy artystycznej Towarzystwa Walki z Kalectwem oddział w Tarnowie. Udział wzięło ok. 25 osób,
- Świąteczne życzenia dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych - uczniowie, nauczyciele i pracownicy Tarnowskich szkół podstawowych wspólnie z wolontariuszami Klubu Wolontariusza działającego przy CUS w Tarnowie i pracownikami zorganizowali zbiórkę żywności dla najbardziej potrzebujących osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych. Paczki trafiły do ok. 25 osób.

Działania w obszarze wolontariatu

W CUS w Tarnowie w 2023 r. powstał Klub Wolontariusza, który zrzesza osoby w różnym wieku chcące pomagać potrzebującym, inicjować działania w środowisku lokalnym, wspomagać różnego rodzaju inicjatywy społeczne, charytatywne, kulturalne i sportowe, zgodne z działalnością statutową CUS. Klub jest wspólnotą otwartą dla wszystkich, którzy chcą pomagać innym.

Do celów działania Klubu należą:

- uwrażliwianie na potrzeby innych,
- kształtowanie postaw prospołecznych,
- rozwijanie empatii, zrozumienia,
- inspirowanie do aktywnego spędzania czasu wolnego,
- kształtowanie umiejętności działania zespołowego,
- integrowanie różnych grup wiekowych i społecznych,
- pośredniczenie pomiędzy osobami chętnymi do udzielania pomocy a osobami jej potrzebującymi,
- szerzenie idei wolontariatu,
- pomoc w realizacji ustawowych zadań CUS, poszerzanie jego oferty pomocowej.

W 2023 r. wolontariuszami w Klubie zostało 10 osób w różnym wieku, którzy udzielali się zarówno w ramach pomocy w organizacji imprez i zabaw związanych z organizowaniem społeczności lokalnej, pomagali dzieciom i młodzieży umieszczonym w pieczy zastępczej w nauce oraz organizowaniu im czasu wolnego, a także udzielali pomocy seniorom i osobom niepełnosprawnym np. towarzysząc na spacerze czy robiąc zakupy.

3.2 Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne o charakterze pomocowym

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta – Tarnów 2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta - Tarnów 2030, to kluczowy dokument strategiczny określający kierunki długofalowej polityki społecznej Miasta w zmieniających się warunkach wewnętrznych i zewnętrznych. Obligatoryjność opracowywania, wdrażania, koordynacji, monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wynika z przepisów zawartych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta - Tarnów 2030 przyjęta została uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowie Nr LXVII/657/2022 w dniu 30 czerwca 2022 r.

Strategia, składa się z trzech integralnie powiązanych ze sobą części:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta - Tarnów 2030,
- Załącznik Nr 1 Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej Tarnowa,

- Załącznik Nr 2 Analiza zdiagnozowanych problemów społecznych w mieście Tarnowie z uwzględnieniem potrzeb oraz aktywności programowej w ich rozwiązywaniu.

W Strategii wyznaczono siedem głównych celów strategicznych projektowanych zmian, do których przyporządkowano konkretne kierunki niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społecznych. Działania zapisane w dokumencie strategicznym kierowane są do wszystkich mieszkańców Miasta, ze szczególnym zwróceniem uwagi na osoby i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie, borykające się z różnego rodzaju problemami społecznymi i objęte różnego rodzaju wsparciem z wielu systemów zabezpieczenia społecznego. Osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osób niepełnosprawnych, beneficjentów rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, bezrobotnych, ofiar i sprawców przemocy w rodzinie itd.

Wdrażanie zapisanych celów strategicznych i kierunków niezbędnych działań Strategii, prowadzone będzie na przestrzeni najbliższych lat z uwzględnieniem działań zapisanych w programach lokalnych i ośłonowych z zakresu polityki społecznej zarówno kontynuowanych jak i nowych, ze szczególnym uwzględnieniem:

- programów pomocy społecznej,
- profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- oraz programów branżowych Miejskich Instytucji Kultury i zadań zapisanych w uchwale Nr VII/65/2011 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 lutego 2011 r., dotyczącej określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Strategia w pierwszej kolejności poddawana jest corocznemu monitoringowi. Na końcu jej obowiązywania, czyli po 2030 r., zaplanowane jest przeprowadzenie ewaluacji. Koordynatorem wdrażania, monitoringu i ewaluacji oraz aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta - Tarnów 2030, zgodnie z umocowaniem ustawowym jest CUS w Tarnowie. Przygotowany w CUS w Tarnowie i przedkładany corocznie Prezydentowi Miasta Tarnowa Raport monitoringowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta - Tarnów 2030, zawiera między innymi informacje na temat:

- działań jakie podejmowano w ramach programów lokalnych, ośłonowych i branżowych, w zakresie realizacji celów strategicznych projektowanych zmian i kierunków niezbędnych działań,
- wskaźników realizacji działań/zadań zapisanych w dokumencie,
- wybranych wskaźników ogólnych dotyczących sytuacji demograficzno-społecznej Tarnowa oraz obszarów problemowych, wskazane zarówno w dokumencie głównym Strategii oraz w załącznikach nr 1 i 2,
- budżetu, ram finansowych oraz źródeł finansowania Strategii,
- kontroli procesu zarządzania ryzykiem.

Zawiera także ocenę stopnia i efektywności wdrażania Strategii, dokonaną przez członków Zespołu i zaproszonych interesariuszy, mających wpływ na jej opracowanie i realizację.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Ocena zasobów pomocy społecznej jest dokumentem przygotowywanym co roku przez Gminę Miasta Tarnowa, w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 16 a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zasoby te obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej, a także informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Opracowane dane mają na celu w jak najszerszym kontekście przedstawić nie tylko obecną sytuację, ale także obrazować zachodzące zmiany. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na następny rok. Prezentowane w opracowaniu dane są zestawieniem informacji dotyczących statutowej (bieżącej) działalności instytucji pomocowych. Pomoc społeczna wymaga zaangażowania zarówno instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych, które wspólnym staraniem mogą wypracować standardy pozwalające zarówno chronić mieszkańców Miasta, jak również poprawiać ich komfort i jakość życia. Ocena zasobów jest zatem dokumentem analitycznym, który poprzez zdiagnozowanie podstawowych potrzeb wspólnoty lokalnej, pozwala na sformułowanie wniosków i ustalenie planów działań na przyszłość. Dokument jest przedstawiany corocznie do 30 kwietnia Radzie Miejskiej w Tarnowie.

Beneficjenci objęci wsparciem przez CUS na podstawie realizowanych ustaw

CUS - zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - realizował pomoc mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie były one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspierało osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiało im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmowało działania zmierzające do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Spośród ogółu mieszkańców miasta Tarnowa beneficjentami wsparcia realizowanego przez CUS było w 2023 r. 2.070 rodzin. CUS przyznawało świadczenia pieniężne i niepieniężne w ramach zadań własnych i zadań zleconych. Szczegóły przedstawione są w tabelach.

Przyznane świadczenia	Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne	Liczba osób, które otrzymały świadczenia niepieniężne
Ogółem, w tym w ramach:	193.888	1.587	1.020
Zadań zleconych	4.243	0	8
Zadań własnych	189.645	1.587	1.020

Liczba osób/rodzin którym przyznano świadczenia na podstawie:	
Ustawa o pomocy społecznej	3.909
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	190*
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	10.794
Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	15.034
Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	450
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	982
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	1.762
Ustawa prawo energetyczne	645
Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	2.385
Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	32
Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	14

*rodziny lub osoby mogły w okresie sprawozdawczym skorzystać z więcej niż jednej formy pomocy finansowej; w powyższym zestawieniu ujęte jednokrotnie.

Kryteria dochodowe warunkujące korzystanie ze świadczeń systemu pomocy społecznej

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługiwało osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczały określonych kryteriów dochodowych (w przypadku osoby w rodzinie 600,00 zł, osoby samotnie gospodarującej 776,00 zł), przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej okoliczności.

Powody uprawniające do korzystania z pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej

Beneficjenci CUS ubiegali się o pomoc z następujących przyczyn:

Powody ubiegania się o świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1.001	1.818
Bezdomność	149	150
Bezrobocie	616	1.502
Niepełnosprawność	952	1.503
Długotrwała lub ciężka choroba	1.558	2.627
Przemoc w rodzinie	31	99
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	255	1.187
- w tym wielodzietność	144	804
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, w tym:	78	307
	36	109

- w rodzinach niepełnych	16	99
- w rodzinach wielodzietnych		
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	59	89
Alkoholizm	224	363
Narkomania	13	19
Zdarzenie losowe	13	48
Sytuacja kryzysowa	12	33

Wywiady środowiskowe, decyzje administracyjne

Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad środowiskowy, niejednokrotnie wnioskował w jednym wywiadzie średnio o 2 - 3 formy pomocy. Wśród wywiadów przeprowadzanych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, czy innych instytucji wymienić można m. in.: wywiady dotyczące ubiegania się o ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki stałe, zasiłki celowe, dotyczące ubiegania się o przyznanie schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”, o umieszczenie w domach pomocy społecznej, o specjalny zasiłek opiekuńczy, o zasiłek dla opiekunów, o świadczenia pielęgnacyjne oraz wywiady „alimentacyjne” z osobami zamieszkałymi w Tarnowie, których bliscy ubiegają się o świadczenia z pomocy społecznej, a mieszkają poza Tarnowem. Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady w celu ustalenia prawa do dodatku węglowego i dodatków na inne źródła ogrzewania.

Liczbę przeprowadzonych w 2023 r. wywiadów przedstawia tabela.

Rodzaj	Liczba
Rodzinne wywiady środowiskowe	8.391
Wywiady „alimentacyjne” u krewnych osób ubiegających się o świadczenia z systemu pomocy społecznej	134
Wywiady środowiskowe dla potrzeb świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych	200
Wywiady przeprowadzone na potrzeby innych instytucji, w tym ośrodków pomocy społecznej	170
Rodzinne wywiady środowiskowe – na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych - ustalające sytuację osób/rodzin, które zostały poddane kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia lub choroby zakaźnej	11

Ponadto sporządzono 50 notatek służbowych w sytuacjach, kiedy nie można było przeprowadzić wywiadów z osobami wskazanymi w pismach z innych ośrodków pomocy społecznej oraz wydano 11.074 decyzji administracyjnych.

Praca socjalna

Jednym z obowiązkowych zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej, jest prowadzenie pracy socjalnej - działalności zawodowej, mającej na celu niesienie pomocy osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna, jest głównym narzędziem pozamaterialnego wsparcia beneficjentów pomocy społecznej. Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej prowadzone były przede wszystkim w następujących obszarach:

- zapewnienie/uzyskanie niezbędnych środków materialnych,
- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- przeciwdziałanie problemowi bezrobocia,
- poprawa stanu zdrowia,
- zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- wykorzystanie uprawnień osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży,
- poprawa funkcjonowania: rodziny, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków, osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością,
- poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej,
- motywowania do prowadzenia zdrowego stylu życia wolnego od nałogów oraz podjęcia działań zmierzających do wyjścia z nałogu,
- współpracy z Policją, oświatą, jednostkami służb medycznych, kuratorami, sądami, TOIKiWODPD
- uzyskanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego (świadczenia rodzicielskie, zasiłki rodzinne itp.).

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą zgłaszającą się z prośbą o udzielenie pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym. Określa sposób współdziałania w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej lub w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Strony umowy wspólnie dokonują oceny sytuacji życiowej wnioskodawcy poprzez ustalenie: przyczyn trudnej sytuacji życiowej, posiadanych ograniczeń powodujących utrudnienie w rozwikłaniu trudnej sytuacji, możliwości osoby pozwalające na pokonanie tejże sytuacji. Określany jest cel główny, który chcemy osiągnąć poprzez zawarcie kontraktu socjalnego oraz cele szczegółowe. Zarówno świadczeniobiorca pomocy społecznej, jak i pracownik socjalny dokonują zobowiązania wykonania określonych działań w wyznaczonym terminie.

Realizacja kontraktu socjalnego jest poddawana systematycznej ocenie. Jeżeli wystąpią trudności w jego realizacji lub zaistnieją nowe okoliczności, dokonuje się zmian w kontrakcie socjalnym poprzez określenie nowych działań w wyznaczonych terminach. Zakończeniem kontraktu socjalnego jest ocena realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej odmowa zawarcia przez beneficjenta kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień może stanowić podstawę do ograniczenia świadczeń z pomocy społecznej lub odmowy przyznania świadczenia.

Realizacja ustaleń zawartych w kontraktach socjalnych przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i prawidłowego pełnienia ról społecznych.

W 2023 r. zawarto 177 kontraktów socjalnych, w ramach działań realizowanych przez pracowników socjalnych Działu Pomocy i Integracji Społecznej.

Świadczenia pieniężne i niepieniężne z ustawy o pomocy społecznej

Decyzje administracyjne o przyznaniu świadczenia wystawiane były na konkretnego wnioskodawcę, przy czym niejednokrotnie przyznane świadczenie obejmowało wszystkich członków gospodarstwa domowego, dlatego też w niektórych zestawieniach tabelarycznych dotyczących przyznanych świadczeń pojawiają się dane dotyczące zarówno liczby rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie, jak i liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenie – osoby te należą do tej samej rodziny.

Zasiłek stały

Przyznanie i wypłata zasiłku stałego jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Był wypłacany osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek stały	
Liczba świadczeń	6.410
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym osoby samotnie gospodarujące	643
	563
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	632
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 3.689.711 zł
Średnia wysokość zasiłku	575,62 zł

Zasiłek okresowy

Przyznawanie i wypłata zasiłku okresowego jest zadaniem własnym gminy, współfinansowanym z budżetu państwa. Przyznawany był głównie beneficjentom, u których występował problem bezrobocia, długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz w sytuacji oczekiwania na decyzję o orzeczeniu stopnia niepełnosprawności. Wydatkowana kwota na realizację świadczenia, oprócz dotacji z budżetu państwa, obejmowała również środki własne.

Zasiłek okresowy	
Liczba świadczeń	6.038
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym osoby samotnie gospodarujące	894
	519
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	887

Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 1.621.513 zł Środki własne 42.243 zł
Średnia wysokość zasiłku	275,55 zł

Zasiłek celowy

Świadczenie to przyznawane jest w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych, jak np.: leczenie, zakup leków, żywności, ogrzewania, w tym opału, odzieży, zakup niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Zasiłek finansowany jest ze środków własnych Gminy Miasta Tarnowa.

Zasiłek celowy	
Liczba świadczeń	1.325
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym osoby samotnie gospodarujące	605 414
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	596
Łączna kwota wydatkowana na świadczenie	83.484 zł

Specjalny zasiłek celowy

Przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe w szczególnie uzasadnionych przypadkach (np. ponoszenie wysokich kosztów leków i leczenia, wysokie rachunki mieszkaniowe).

Specjalny zasiłek celowy	
Liczba świadczeń	21
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym osoby samotnie gospodarujące	20 18
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	20
Kwota wydatkowana na świadczenie	1.640 zł
Średnia wysokość zasiłku	78,10 zł

Zasiłek celowy dla osób i rodzin, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego

W 2023 r. ta forma pomocy została przyznana dla 13 rodzin (13 świadczeń), które poniosły znaczne straty w wyniku pożaru. Łącznie kwota wydatkowana na świadczenia wyniosła 67.600 zł.

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 zapewnia pomoc rodzinom, których dochody nie pozwalają na zabezpieczenie wszystkich potrzeb bytowych ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, niepełnosprawnych oraz dzieci, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Uzyskanie tego świadczenia również było

uzależnione od dochodu rodziny lub osoby samotnie gospodarującej, przy czym kryterium dochodowe kwalifikujące do uzyskania tego rodzaju wsparcia wynosiło 150% ustawowego kryterium dochodowego rodziny lub osoby samotnie gospodarującej. Program przewiduje wsparcie w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem programu było zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności

Przyznawany był w formie świadczeń pieniężnych na dofinansowanie zakupu posiłku lub żywności.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności	
Liczba świadczeń	3.863
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym osoby samotnie gospodarujące	1.365
	765
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	1.338
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 1.229.427 zł Środki własne 619.812 zł
Średnia wysokość zasiłku	478,71 zł

Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach

Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach	
Liczba dzieci, którym przyznano decyzją świadczenie	481
Liczba punktów organizujących dożywianie, w tym:	
Liczba przedszkoli publicznych	22
Liczba przedszkoli niepublicznych	1
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	1
Liczba szkół podstawowych publicznych	15
Liczba szkół podstawowych niepublicznych	2
Punkty poza Tarnowem*	2
Świadczenie pieniężne – zasiłek celowy na zakup obiadów, w tym:	
Dla dzieci uczęszczających do przedszkoli	196
Dla uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej	293
Koszt realizacji pomocy w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach	

Ogółem, w tym:	217.737 zł
Dotacja z budżetu państwa	123.862 zł
Środki własne GMT	93.875 zł

**Niepubliczne Przedszkole „Pod Kasztanami” w Zbylitowskiej Górze, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Zawichoście.*

Pomoc dla osób dorosłych w formie gorącego posiłku

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi zapewnienie posiłku osobom, które własnym staraniem, w związku z przesłankami obiektywnymi (bezdomność, brak kuchni, prądu, gazu, choroba, brak środków finansowych itp.) czy też subiektywnymi (nieumiejętność przygotowania posiłku), nie mogą go sobie zapewnić. Świadczenie usługi żywienia polegało na przygotowaniu i wydawaniu jednego gorącego posiłku dziennie lub suchego prowiantu osobom, które (doraźnie lub okresowo) własnym staraniem nie mogły go sobie zapewnić. Realizatorem pomocy był Caritas Diecezji Tarnowskiej.

Gorący posiłek dla osób dorosłych	
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	21
Liczba wydanych posiłków	1.000
Koszt realizacji pomocy w formie gorącego posiłku dla osób dorosłych	
Ogółem, w tym:	7.000 zł
Środki własne GMT	2.700 zł

Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

W 2023 r. Centrum Usług Społecznych kontynuowało realizację zadania, którego rezultatem było wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na okres 90 dni.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	
Liczba osób, którym wydano decyzję	287
Liczba wydanych decyzji	440
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 55.000 zł

Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacano osobom, które nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego. W ramach pomocy społecznej CUS opłacało składki zdrowotne beneficjentom pobierającym zasiłek stały lub też realizujących kontrakt socjalny i podejmujących aktywność w centrum integracji społecznej.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne	
Łączna liczba osób, którym opłacano składki, w tym:	634
Kontrakty socjalne	57
Osoby pobierające zasiłki stałe	547
Łączna kwota wydatkowana na finansowanie składek	336.583 zł

Udzielanie schronienia

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w ośrodku wsparcia - schronisku dla osób bezdomnych. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Przyznanie pobytu w ośrodku wsparcia wymaga podpisania kontraktu socjalnego. Pobyt w nim jest odpłatny. Łączna liczba osób, którym udzielono schronienia w Schronisku dla osób bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej” wyniosła 96 osób. Kwota wydatkowana na pokrycie kosztów to 804.683 zł.

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu odbywało się w sposób ustalony przez Gminę Miasta Tarnowa - w drodze uchwały Nr LIX/725/2014 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 6 listopada 2014 r. w sprawie sposobu sprawienia pogrzebu osobom zmarłym na terenie Gminy Miasta Tarnowa. W 2023 r. sprawiono pogrzeb 15 osobom nie posiadającym rodziny, która mogłaby się zająć organizacją pochówku. Zorganizowano również pochówek dzieci martwo urodzonych.

Sprawienie pogrzebu	
Liczba osób, którym sprawiono pogrzeb	15
Kwota wydatkowana na ten cel	64.070 zł
Kwota wydatkowana na pochówek dzieci martwo urodzonych	3.218,33 zł

Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa

Wśród pozostałych form wsparcia pozamaterialnego, wymienić należy poradnictwo specjalistyczne i interwencję kryzysową. W ramach realizowanego poradnictwa specjalistycznego czy interwencji kryzysowej na uwagę zasługują:

- wsparcie rodzin niepełnych i wielodzietnych, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez szeroko dostępną informację, poradnictwo specjalistyczne w sytuacji zdarzeń losowych,
- poradnictwo świadczone przez pracowników socjalnych, psychologów, pedagoga, zarówno na terenie CUS, telefonicznie jak i w środowisku zamieszkania potrzebujących tej formy pomocy rodzin,

- przeciwdziałanie bezrobociu wśród beneficjentów CUS, poprzez szeroko pojęte działania informacyjno-doradcze, upowszechnianie ofert pracy, informowanie o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,
- pomoc rodzinom zagrożonym różnymi rodzajami patologii społecznej i przestępczości,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej i rodzin w kryzysie,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla osób stosujących przemoc domową,
- stałe informowanie o prawach i uprawnieniach oraz organizacjach świadczących pomoc dla rodzin, w tym dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia pedagogicznego dla rodziców w celu rozpoznawania indywidualnych problemów i potrzeb ich dzieci oraz dostarczanie wiedzy rodzicom na temat procesu wychowawczego dzieci,
- informowanie o Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej,
- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Tarnowie,
- zapewnienie pomocy i wsparcia beneficjentom CUS w szczególności w ramach grupy wsparcia,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń dla osób korzystających ze wsparcia CUS,
- prowadzenie warsztatów dla osób i rodzin korzystających ze wsparcia CUS,
- monitorowania rodzin po zamknięciu procedury „Niebieskie Karty”.

Wydawanie skierowań do domów pomocy społecznej i środowiskowych domów samopomocy

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Natomiast decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy prowadzącej dom.

W 2023 r. Centrum wydało łącznie 119 skierowań do domów pomocy społecznej, w tym 93 do DPS zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa wraz z ustaleniem odpłatności za pobyt w tych domach oraz 26 do DPS na terenie innych powiatów. Łączna liczba wydanych skierowań do tarnowskich środowiskowych domów samopomocy wyniosła 46.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych skierowań do poszczególnych placówek.

Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej na terenie miasta Tarnowa	
do DPS ul. Szpitalna 53	54
do DPS ul. Czarna Droga 48	38
do DPS ul. Modrzejewskiej 48	1
Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów	
osoby, które złożyły wniosek o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej poza Tarnowem i zobowiązały się do ponoszenia pełnego kosztu pobytu	4
osoby skierowane do DPS poza Tarnowem z uwagi na postanowienie Sądu lub konieczność umieszczenia w DPS dla osób przewlekłe psychicznie chorych	20
osoby skierowane do DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	2

Liczba osób skierowanych do środowiskowych domów samopomocy na terenie miasta Tarnowa	
do ŚDS „Zielona Przystań”, ul. Piotra Skargi 29 a - typ A	8
do ŚDS im. Św. Kingi Al. Matki Bożej Fatimskiej 6 - typ B	9
do ŚDS „Zielona Przystań”, ul. Piotra Skargi 29 a - typ C	29

Odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: mieszkańiec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, małżonek, zstępnii przed wstępnymi oraz gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. W przypadku osób skierowanych do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r. przysługuje dotacja z budżetu państwa przyznawana na dofinansowanie kosztów pobytu tych osób.

Gmina Miasta Tarnowa ponosiła koszty odpłatności, za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów. W 2023 r. była to kwota 5.014.770 zł. Łączna liczba mieszkańców Tarnowa, za których ponoszono odpłatność w 2023 r. wyniosła 147 osób, w tym za 132 osoby umieszczone w domach pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych. W przypadku 11 osób nie ponoszono opłat za pobyt, ponieważ koszty ich utrzymania w pełnej wysokości pokrywał sam mieszkaniec i rodzina.

Projekty socjalne realizowane przez Dział Pomocy i Integracji Społecznej

1. Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
Adresaci: Rodziny z małoletnimi dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cel główny: poprawa kompetencji rodzicielskich, umożliwiających pozostanie małoletniego dziecka w rodzinie naturalnej lub powrót dziecka do niej z pieczy zastępczej. W 2023 r. objętych wsparciem asystenta rodziny w ramach projektu było 93 rodziny.
2. Warsztaty edukacyjne dla rodziców „Wychowanie bez klapsa”.
Adresaci: Rodzice – osoby objęte wsparciem CUS – przeżywający trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożeni wystąpieniem problemu przemocy w rodzinie. Cel główny: poszerzenie wiedzy rodziców z zakresu wychowywania dzieci, przy użyciu konstruktywnych metod wychowawczych. W 2023 r. warsztaty ukończyły 2 osoby.
3. Trening budżetowy.
Adresaci: osoby korzystające ze wsparcia CUS, posiadające trudność w prawidłowym zarządzaniu budżetem domowym i ich rodziny. Cel główny: Nabycie lub poszerzenie wiedzy z zakresu prawidłowego radzenia sobie z domowymi finansami. W 2023 r. trening ukończyło 10 osób.
4. Grupa wsparcia dla rodziców.
Adresaci: rodzice - osoby objęte wsparciem CUS, szczególnie rodzice zainteresowani wprowadzeniem zmian w swoich relacjach z dziećmi. Cel główny: wsparcie rodziców poprzez ich aktywizację społeczną i integrację. W 2023 r. w spotkaniach grupy wzięło udział 12 osób.

Udział w programie ogłoszonym przez MRiPS - Program „Asystent rodziny w 2023 r.”

Celem Programu „Asystent rodziny w 2023 r.” była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również zadań, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Program „Asystent rodziny w 2023 r.” dotyczył dofinansowania dodatków do wynagrodzenia asystentów rodziny przez przyznanie asystentowi dodatku do wynagrodzenia w wysokości do 2000 zł w formie jednorazowej lub podzielonej na kilka części oraz kosztów zatrudnienia asystentów rodziny - w wysokości nieprzekraczającej 80 % (wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzeń), poniesionych za okres: listopad i grudzień 2023 r. Wartość programu wynosiła 67.924,12 zł, w tym budżet GMT 16.689,26 zł, dotacja MUW – Fundusz Pracy 51.234,86 zł.

Pozostałe pozamaterialne formy wsparcia, w tym w ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym

Ważnym elementem codziennej pracy pracowników socjalnych była współpraca z szeroko rozumianym środowiskiem lokalnym (m.in. osoby prywatne, szkoły, organizacje pozarządowe), na rzecz osób pozostających w bardzo trudnych sytuacjach socjalno-bytowych. W 2023 r. pracownicy socjalni zgłosili 11 rodzin do „Szlachetnej Paczki”. Ponadto sporządzili 103 pozytywne opinie beneficjentom CUS (w tym 19 obywatelom Ukrainy), zmotywowanym do udziału w zajęciach Centrów Integracji Społecznej. W 2023 r. 139 osób (w tym 34 obywatele Ukrainy), realizowało podpisane Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego. Osobom tym CUS opłacało składki na ubezpieczenie zdrowotne (jeśli nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia).

Wśród organizowanych i współorganizowanych z innymi podmiotami, w tym organizacjami pozarządowymi imprez, uroczystości oraz akcji wymienić należy:

- „Opłatek Maltański” -w dniu 14 grudnia 2023 r. odbyła się XI edycja Opłatka Maltańskiego współorganizowana z Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich w Krakowie, w Dworcu Modrzewiowym przy Hotelu Cristal Park w Tarnowie Mościcach dla 70 osób. Podczas uroczystej kolacji miały miejsce życzenia, łamanie się opłatkiem, wspólna Wigilia oraz występ wychowanków Pałacu Młodzieży w Tarnowie,
- XII edycja Kampanii „Biała Wstążka”. W Tarnowie po raz dwunasty odbyła się kampania społeczna przeciwko przemocy „Biała Wstążka”. Kampania miała zwrócić uwagę na problem przemocy wobec dzieci oraz zachęcić mieszkańców Tarnowa do niepozostawania obojętnym wobec tego zjawiska. Inauguracja kampanii połączona została z konferencją pn. „Pomoc dziecku krzywdzonemu”. Konferencja dedykowana była służbom oraz instytucjom z terenu miasta Tarnowa zaangażowanym w pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W konferencji uczestniczyło 94 osoby. Konferencja odbyła się 4 grudnia 2023 r. w Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej — Zakładzie Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie.

3.3 Działania wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych były realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy między innymi w ramach prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne

Podstawowym aktem prawnym regulującym zakres wykonywania prac społecznie użytecznych jest Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych. Osoby uprawnione do wykonywania prac społecznie użytecznych, kierowane były przez Powiatowy Urząd Pracy i w czasie ich wykonywania zachowywały status osoby bezrobotnej. Prace społecznie użyteczne stwarzały warunki powrotu na rynek pracy osobom bezrobotnym, korzystającym z uwagi na trudną sytuację materialną ze świadczeń z pomocy społecznej. Osoby zaangażowane w wykonywanie prac społecznie użytecznych wykonywały prace na stanowisku opiekunki domowej, pomocy opiekunowi osoby niepełnosprawnej oraz pracowników gospodarczych.

Usługi opiekuńcze, realizowane w ramach prac społecznie użytecznych, realizowane były w środowisku zamieszkania klientów CUS i zabezpieczały podstawowe bieżące potrzeby osób wymagających pomocy oraz jednocześnie umożliwiały im pozostanie w swoim środowisku zamieszkania, bez konieczności wnioskowania o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Była to również bardzo dobra forma weryfikacji umiejętności niezbędnych na rynku pracy dla osób je wykonujących. W 2023 r. prace realizowane były na 26 stanowiskach. W ramach przedmiotowych prac wsparciem objęto 31 środowisk. Ponadto skierowane osoby wykonywały prace w charakterze pracownika gospodarczego na 2 stanowiskach oraz jako pomoc na rzecz opiekuna osoby zależnej w ramach realizacji zapisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” na 3 stanowiskach. Łącznie skierowanych do wykonywania przedmiotowych prac było 31 osób. Prace społecznie użyteczne realizowane były przez beneficjentów CUS również na rzecz domu pomocy społecznej im. Św. Alberta w Tarnowie przy ul. Szpitalnej 53 oraz w Domu Pomocy Społecznej w Tarnowie przy ul. Czarna Droga 48.

Prace społecznie użyteczne realizowane w ramach wyżej wymienionych działań finansowane były z budżetu miasta Tarnowa w kwocie 41.746,94 (40%), a ze środków Funduszu Pracy w kwocie 62.620,41 zł (60%). Łączna wydatkowana kwota wyniosła 104.367,35 zł.

Główną korzyścią dla miasta z wdrożenia i rozwijania prac społecznie użytecznych jest przede wszystkim wykonywanie tych prac na rzecz społeczności lokalnej. Prowadzone działania, korzystnie wpływają na aktywizację osób bezrobotnych co było także zamiarem ustawodawcy oraz wzmacniają i wspierają osoby starsze i niepełnosprawne, tym samym zmniejszają potencjalne koszty pobytu tych osób w placówkach całodobowych.

3.4 Pomoc uchodźcom wojennym z Ukrainy

CUS w Tarnowie realizowało również zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z późn.zm.).

Realizacja zadań własnych gminy na rzecz pomocy uchodźcom z Ukrainy

Środki z Funduszu Pomocy zostały wykorzystane na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na poniższe zadania przedstawione w tabelach.

Zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży (przedszkolnych i szkolnych)	
Liczba świadczeń (posiłki + zasiłek celowy)	612
Liczba osób, którym zrealizowano świadczenie	53
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Środki z Funduszu Pomocy 23.149,45 zł
Średni koszt posiłku w szkole	5,38 zł
Średni dzienny koszt wyżywienia w przedszkolu	4,23 zł

Zasiłek stały	
Liczba świadczeń	81
Liczba osób, którym zrealizowano świadczenie	11
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Środki z Funduszu Pomocy 38.784,29 zł
Średnia wysokość świadczenia	478,82 zł

Jednorazowe świadczenie pieniężne	
Liczba świadczeń	120
Liczba osób, którym zrealizowano świadczenie	178
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Środki z Funduszu Pomocy 53.400 zł
Średnia wysokość świadczenia	300 zł

Zasiłek okresowy	
Liczba świadczeń	58
Liczba osób, którym zrealizowano świadczenie	16
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Środki z Funduszu Pomocy 28.587,09 zł

Zasiłek celowy	
Liczba świadczeń	24
Liczba osób, którym zrealizowano świadczenie	18
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Środki z Funduszu Pomocy 4.698 zł
Średnia wysokość świadczenia	195,75 zł
Średnia wysokość świadczenia	492,88 zł

Sprawienie pogrzebu	
Liczba osób, którym sprawiono pogrzeb	1
Kwota wydatkowana na ten cel	5.911,73 zł

Pracownicy socjalni wydali 19 pozytywnych opinii dla obywateli Ukrainy ubiegających się o skierowanie do CIS i TCIS w celu odbycia stażu zawodowego.

Wsparciem przez asystenta rodziny objęta została 1 rodzina.

Wydano 123 skierowania dla 304 osób w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

W 2023 r. na terenie miasta Tarnowa funkcjonowało 24 opiekunów tymczasowych sprawujących opiekę dla 34 małoletnich dzieci Ukraińskich. Stan na 31.2023 r. to 18 opiekunów tymczasowych dla 27 dzieci ukraińskich.

Świadczenia rodzinne, rodzicielskie oraz świadczenia opiekuńcze wypłacone obywatelom Ukrainy

CUS w Tarnowie realizowało wypłaty dla obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z toczącymi się działaniami wojennymi i których pobyt został uznany za legalny na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Obywatele Ukrainy byli uprawnieni między innymi do realizowanych przez gminy świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, a także do świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym. Wydatki na ww. zadania przedstawia poniższa tabela.

Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	
Liczba złożonych wniosków	181
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	2.192
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	255.813,50
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba złożonych wniosków	10
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	8
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	8.000,00
Świadczenie rodzicielskie	
Liczba złożonych wniosków	16
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	90
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	84.260,90
Świadczenie pielęgnacyjne	
Liczba złożonych wniosków	14
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	78
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	190.029

Zasiłek pielęgnacyjny	
Liczba złożonych wniosków	37
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	303
Wydatkowane na wypłatę świadczenia	60.968,22
Stypendia szkolne	
Liczba złożonych wniosków	34
Wydatkowane na wypłatę świadczenia	25.797

4 WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

4.1 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona, przysługiwała pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogły być przyznane również osobie, która wymagała pomocy innych osób, a rodzina lub wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. Usługi obejmowały pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Stanowiły ważny element wsparcia udzielanego mieszkańcom miasta. Dzięki tej pomocy wiele osób mimo podeszłego wieku, osamotnienia, chorób i wynikających z nich dysfunkcji, mogło nadal mieszkać w swoim domu, miejscu uznanym za spokojne i bezpieczne. W 2023 r. świadczenie w formie usług opiekuńczych realizowane było na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa przez Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Wiejska 18/20, 00-490 Warszawa.

Pomocą w formie usług opiekuńczych w 2023 r. objętych zostało 409 osób. Na realizację usług wydatkowano 3.713.027 zł z budżetu Gminy Miasta Tarnowa.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona, przysługiwała również pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dostosowanych do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W 2023 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi były realizowane przez podmiot EDU-IT Augustyn, Pieprzycki Spółka jawna, ul. Hetmańska 62/3, 35-078 Rzeszów. Pomocą w tej formie objętych zostało 8 osób. Na realizację usług wydatkowano 167.980 zł.

4.2 Program „Karta Tarnowskiego Seniora”

Program przyjęty uchwałą Nr LI/657/2014 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 22 maja 2014 r. jest elementem polityki prosenioralnej realizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa. Adresowany jest do wszystkich osób w wieku powyżej 65. roku życia, zameldowanych na terenie Tarnowa. Ma na celu wzmocnienie kondycji materialnej seniorów, umożliwiając im korzystanie z oferty usług i zakupów na

preferencyjnych finansowo warunkach, a także zachęcenie do korzystania z różnorodnych i interesujących form spędzania wolnego czasu. W ramach uczestnictwa w Programie wydawana jest Karta Tarnowskiego Seniora - hologram naklejany jest na Tarnowskiej Karcie Miejskiej - uprawniająca do korzystania z ulg i zniżek, które oferowane są przez instytucje miejskie oraz podmioty zewnętrzne, komercyjne, w następujących kategoriach: edukacja i rozwój, sport i rekreacja, kultura i rozrywka, usługi medyczne, apteki, usługi motoryzacyjne, gastronomia i hotelarstwo, doradztwo, Internet, usługi różne. W 2023 r. Kartę Tarnowskiego Seniora otrzymało 502 osoby, a od początku programu wydano 5.206 kart.

4.3 Korpus Wsparcia Seniorów

CUS w Tarnowie ponownie realizowało program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023. Celem programu było zapewnienie usługi wsparcia seniorom w wieku 65 lat i powyżej z terenu Gminy Miasta Tarnowa, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzącym samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkającym z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia, a także poprawa poczucia bezpieczeństwa osób starszych oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Program został podzielony na dwa moduły. Moduł I zakładał uruchomienie wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi oraz m.in. udzielenie wsparcia w czynnościach dnia codziennego. Natomiast w ramach Modułu II seniorom w wieku 65 lat i więcej został zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa”. Opaska była połączona z usługą operatora pomocy - w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwiło połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmował decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji było to zapewnienie wsparcia emocjonalnego przez telefon, prośba o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów), prośba o interwencję pracownika centrum usług społecznych lub wezwanie służb ratunkowych. W ramach modułu I ze wsparcia wolontariuszy skorzystało 6 seniorów w wieku 65 lat i więcej, natomiast w ramach modułu II wsparcie uzyskało 101 seniorów. Program był dofinansowany ze środków budżetu państwa. Wysokość środków wydatkowanych na jego realizację wynosiła 47.451,03 zł.

4.4 Organizacja dystrybucji artykułów żywnościowych

327 osób starszych o niskich dochodach, chorych i niepełnosprawnych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej otrzymało paczki żywnościowe, dzięki czemu mogło zaoszczędzić środki finansowe i przeznaczyć je na inne cele, w tym zakup leków czy zapłatę zaległych rachunków za media. Akcja miała na celu poprawić warunki życiowe tych osób. Żywność była pozyskiwana z Banku Żywności w Krakowie. Zadanie realizował Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Tarnowie w okresie 27.03.2023 r. – 24.06.2023 r.

4.5 Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej

W ramach zadania funkcjonowało w 2023 r. dziesięć Centrów Aktywności Senioralnej zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa, które umożliwiały dogodny dostęp do oferowanych zajęć seniorom z różnych części miasta.

W okresie od stycznia do czerwca działały:

- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2022 – Stowarzyszenie Medycyna Polska (Złoty Wiek),
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2022 – Stowarzyszenie UTW (Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Akademii Nauk Stosowanych w Tarnowie),
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2022 - Stowarzyszenie SIEMACHA,
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2022 – Stowarzyszenie KANON,
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2022 – Stowarzyszenie Medycyna Polska (Krzyż).

W okresie od lipca do grudnia funkcjonowały:

- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2023 – Stowarzyszenie Medycyna Polska (Złoty Wiek),
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2023 – Stowarzyszenie UTW (Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Akademii Nauk Stosowanych w Tarnowie),
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2023 - Stowarzyszenie SIEMACHA,
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2023 – Stowarzyszenie KANON,
- Międzyosiedlowe Centrum Aktywności Senioralnej 2023 – Stowarzyszenie Medycyna Polska (Krzyż).

Międzyosiedlowe Centra Aktywności Senioralnej oferowały dla swoich uczestników m.in. zajęcia mające na celu poprawę sprawności intelektualnej, poprawę sprawności fizycznej m.in. zumba, pilates, zajęcia fitness, basen, Tai-Chi, nordic walking, spacer, rekreacyjne czytanie, spotkania z ciekawymi ludźmi, zajęcia artystyczne, imprezy okolicznościowe, w tym np.: potańcówki, wyjazdy integracyjne, krajoznawcze, wyjścia do kina i teatru. Seniorzy poprzez uczestnictwo w wykładach medycznych, poradach i indywidualnych konsultacjach oraz zajęciach z terapeutą, mieli także możliwość zdobycia informacji, jak zadbać o swoje zdrowie. Powstała też grupa wolontariuszy, którzy aktywnie działają na rzecz lokalnej społeczności.

W związku z ogólnopolskimi obchodami Dnia Seniorów, we wrześniu 2023 r. zrealizowane zostało wydarzenie pn.: „Tarnowski Dzień Seniora” inaugurujące Tarnowski Tydzień Seniorów. Podczas wydarzenia Prezydent Miasta, zgodnie z tradycją przekazał klucz do bram miasta przedstawicielom seniorów. Symboliczne przekazanie klucza na ręce Przewodniczącej Tarnowskiej Rady Seniorów miało miejsce 25 września 2023 r. w Urzędzie Miasta. Harmonogram Tarnowskiego Tygodnia Seniora przewidywał m.in. dzień otwarty w Centrum Rehabilitacji, aktywności organizowane w siedzibach Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej i Klubie Seniora, wykład doktora fizjoterapii, piknik „Dzień Hawajski”, czy wspólne oglądanie filmu.

Zaplanowany na ten dzień „Barwny Korowód” odbył się 29 września 2023 r., kończąc tym samym Tarnowski Tydzień Seniorów. Korowód wyruszył spod Pałacyku Strzeleckiego przemierzając Park Strzelecki prosto na Tarnowskie Błonia, gdzie rozpoczął się coroczny piknik „Babiego Lata”. Przedstawiciele Tarnowskiej Rady Seniorów oddali włodarzowi klucz do miasta, kończąc tym samym Tarnowski Tydzień Seniorów.

Celem Międzyosiedlowych Centrów Aktywności Senioralnej było podtrzymanie aktywności społecznej, jak i podnoszenie sprawności fizycznej osób powyżej 55. roku życia poprzez przeciwdziałanie osamotnieniu, nawiązywanie nowych kontaktów, uzyskiwanie wewnątrzpokoleniowego wsparcia, zagospodarowanie wolnego czasu osobom po zakończeniu

aktywności zawodowej, poszerzenie wiedzy kulturalnej, ćwiczenie sprawności intelektualnej, rozwijanie pasji i zainteresowań.

Kwota dotacji z budżetu Gminy Miasta Tarnowa wynosiła 450.000,00 zł. Projekt został wybrany w ramach Budżetu Obywatelskiego. Liczba uczestników zajęć w 2023 r.: 1.244.

4.6 Klub Senior+

Klub rozpoczął funkcjonowanie w ramach struktury organizacyjnej Centrum Usług Społecznych w Tarnowie od 01.01.2023 r. Zapewnił grupie 27 seniorów (osoby nieaktywne zawodowo, zamieszkałe na terenie miasta Tarnowa, powyżej 60. roku życia) wsparcie oraz szeroką ofertę aktywizacyjną i prozdrowotną obejmującą dziedziny edukacji, aktywności społecznej, aktywności ruchowej, rekreacji, aktywności kulturalnej itp. Zapisanych do Klubu było 43 osoby, przy czym w tym samym czasie w siedzibie Klubu mogło przebywać 27 uczestników. Źródłem finansowania były środki pochodzące z budżetu GMT oraz dotacja w ramach programu wieloletniego Senior+” na lata 2021-2025, edycja 2023.

4.7 Zadania w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna ukierunkowana jest na umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Realizowana jest głównie poprzez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wypracowanie umiejętności samodzielnego pełnienia ról społecznych. Jako podstawowe formy aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej i zawodowej należy wskazać uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych i w warsztatach terapii zajęciowej. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej, CUS udzielało pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, osobom niepełnosprawnym (posiadającym aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności). W 2023 r. rozdysponowano kwotę 7.228.200,52 zł na realizację zadań powiatu, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Przysługiwało osobom fizycznym, niepełnosprawnym, dzieciom i dorosłym posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności oraz ich opiekunom. O dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się 801 osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami. Informację o przyznaniu dofinansowania otrzymało 585 osób na łączną kwotę 749.231,00 zł, natomiast ze względu na rezygnacje części osób z uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dofinansowanie wypłacono 507 osobom w kwocie 726.141,00 zł.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osobom niepełnosprawnym

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadziły działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku. W 2022 r. złożono 21 wniosków na kwotę 135.217,20 zł. Ich realizacja nastąpiła w 2023 r., z czego odbyło się 20 wydarzeń, w których łącznie wzięło udział 835 osób niepełnosprawnych. Wypłacono dofinansowania na łączną kwotę 112.686,59 zł.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby fizyczne – dorośli i dzieci posiadający orzeczenie o niepełnosprawności stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych (obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku), nie przekraczał kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnie gospodarującej. Dofinansowanie dotyczyło zakupu sprzętu/urządzeń, które umożliwią rehabilitację w warunkach domowych. O dofinansowanie ubiegało się 46 osób; zawarto 44 umowy z wnioskodawcami, wypłacono łącznie 71.852,07 zł.

Ponadto o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny jeden raz w roku mogły ubiegać się osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON. O dofinansowanie ubiegał się 1 podmiot, z którym zawarto umowę o dofinansowanie. Wypłacono dofinansowanie w kwocie 22.559,99 zł.

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, które dokonały zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na wniosek lekarza i otrzymały dofinansowanie na ten cel z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych (obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku), nie przekraczał kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnie gospodarującej. W 2023 r. złożono łącznie 2.478 wniosków. Dofinansowanie otrzymało 1.039 osób na łączną kwotę 1.787.584,21 zł.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności i mające trudności w poruszaniu się. Złożono łącznie 109 wniosków. Wypłacono łącznie dofinansowanie 100 osobom na kwotę 494.912,66 zł, z tego:

- bariery architektoniczne: 38 osób na kwotę: 325.428,56 zł,
- bariery w komunikowaniu się: 17 osób na kwotę: 50.450,50 zł,
- bariery techniczne: 45 osób na kwotę: 119.033,60 zł.

Dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa działalności WTZ

Na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizowane było również zadanie dotyczące dofinansowania działalności warsztatów terapii zajęciowej. Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo, stwarzającą osobom z niepełnosprawnością, niezdolnym do podjęcia

pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Nadzór nad działalnością Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) funkcjonujących na terenie miasta sprawuje CUS w Tarnowie. Osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą ubiegać się o rehabilitację w ramach Warsztatu w celu zdobycia samodzielności, umiejętności i kwalifikacji umożliwiających w efekcie podjęcie pracy. Uczestnikami warsztatów wg danych na koniec 2023 r. były 142 osoby niepełnosprawne, w tym 84 mieszkańców Tarnowa. W 2023 r. zasady dofinansowania przedstawiały się następująco: 90% kosztów działalności – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, min. 10% kosztów działalności – ze środków miasta. Łącznie dla trzech działających w Tarnowie WTZ wypłacono ze środków PFRON kwotę 3.952.464,00 zł, ze środków GMT 648.251,67 zł oraz ze środków własnych Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI – Koła w Tarnowie 1.092,44 zł. Na dofinansowanie udziału mieszkańców Tarnowa, będących uczestnikami WTZ w Woli Rzędzińskiej, Gmina Miasta Tarnowa przekazała kwotę 38.508,51 zł.

Działalność WTZ			
WTZ	Liczba uczestników	Wydatkowana kwota	
		Środki PFRON w zł	Środki miasta w zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Klikowskiej 190	59	1.592.784,00	386.065,00
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5 b	38	1.032.360,00	114.706,67
Warsztat Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II w Tarnowie przy ul. Hodowlanej 6	45	1.327.320,00	147.480,00
Warsztaty Terapii Zajęciowej Wola Rzędzińska 287a	12	-	38.508,51

4.8 Punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych

W CUS w Tarnowie funkcjonował punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych oraz osób sprawujących nad nimi opiekę. W punkcie można było uzyskać informacje dotyczące szeroko rozumianej problematyki niepełnosprawności, m.in. programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym, wykazu placówek i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz regulacji prawnych.

Ponadto zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w CUS w Tarnowie został powołany koordynator do spraw dostępności, do którego zadań należy:

- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez CUS w Tarnowie,
- przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez CUS w Tarnowie,

- monitorowanie działalności CUS w Tarnowie w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

4.9 Inne działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Dział Wsparcia Osób Starszych i Niepełnosprawnych w CUS w Tarnowie w 2023 r. realizował projekt socjalny: **Nie(u)zależnieni**

Adresaci: ok. 30 dorosłych osób niepełnosprawnych, mieszkańców Tarnowa, korzystających z systemu pomocy społecznej oraz narażonych na występowanie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Cel główny: poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

W ramach projektu zostały zrealizowane następujące działania:

- wsparcie terapeuty uzależnień: spotkanie grupowe ukierunkowane na zwiększenie świadomości na temat destrukcji kolejnych etapów i sfer życia spowodowane uzależnieniem od alkoholu oraz zwiększenie zakresu wiedzy dotyczącej uzależnienia alkoholowego i jego wpływu na ograniczenie funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
- wsparcie psychologa: spotkania indywidualne ukierunkowane na wypracowanie wśród uczestników spotkań sposobów i technik relaksacji w sytuacjach stresowych, które potencjalnie mogą być bodźcem do sięgania po alkohol,
- cykliczne spotkania w ramach grupy wsparcia prowadzone przez pracowników socjalnych CUS w Tarnowie,
- spotkanie z fizjoterapeutą: spotkanie grupowe ukierunkowane na poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, zmierzające do pozyskania wiedzy na temat prawidłowej postawy ciała, prawidłowego podnoszenia określonych przedmiotów, bezpiecznego rozkładania ciężaru, schylania a także metod radzenia sobie z dolegliwościami bólowymi kręgosłupa w warunkach domowych,
- spotkanie z dietetykiem: spotkanie grupowe ukierunkowane na poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnych zmierzające do pozyskania wiedzy na temat zdrowego stylu życia, zapoznanie z rodzajami diety, uświadamianie o znaczeniu spożywania odpowiednich produktów oraz odpowiednim nawadnianiu na zdrowie i funkcjonowanie człowieka,
- spotkanie z pielęgniarzką: spotkanie grupowe, które umożliwi zdobycie lub poszerzenie wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy, uczestnicy zdobyli kompetencje dotyczące reagowania na sytuacje zagrażające życiu człowieka,
- trening spędzania czasu wolnego jako alternatywa dla alkoholu: spotkania grupowe i indywidualne (warsztatowe) prowadzone były przez pracowników socjalnych CUS w Tarnowie. Celem treningu było poszerzanie umiejętności organizacji czasu wolnego oraz rozwój zainteresowań. W ramach tego działania uczestnicy m.in. odwiedzili bibliotekę miejską, byli w kinie oraz na wycieczce w Muzeum Lizaka,
- otwarte spotkania społeczności lokalnej w ramach integracji społecznej: spotkania były okazją do rozmowy, wspólnej wymiany spostrzeżeń, organizacji życia zbiorowego mieszkańców mieszkań chronionych oraz pozostałych mieszkańców budynku przy ul. Krzyskiej 17B, spotkania przyczyniły się do rozwoju kompetencji społecznych i integracji ze społecznością lokalną,
- spotkanie integracyjne społeczności lokalnej: celem spotkań było budowanie pozytywnych relacji sąsiedzkich, budowanie wzajemnego zaufania, tworzenie klimatu bezpieczeństwa, promowanie pozytywnych działań na rzecz osób niepełnosprawnych, kształtowanie wrażliwości na innych, promowanie równych szans w życiu społecznym, stawiania się w otwartym stosunku do drugiego człowieka.

Projekt realizowany był w związku z przyznaniem przez Wojewodę Małopolskiego środków finansowych na pokrycie kosztów obsługi realizacji przez gminy zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz zadań własnych dotowanych z budżetu państwa na 2023 r.

5 WSPARCIE RODZINY

5.1 Świadczenia dla rodzin z dziećmi na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych

Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, która określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, Centrum Usług Społecznych w Tarnowie realizowało następujące świadczenia rodzinne:

Zasiłek rodzinny

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Zasiłek rodzinny przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie uczącej się do ukończenia przez dziecko:

- 18. roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia albo
- 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny	
Liczba złożonych wniosków ogółem	2.676
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	26.687
Wydatkowane środki ogółem, w tym:	3.944.915,04 zł
- na wypłatę świadczenia	3.059.008,64 zł
- tytułem kosztów obsługi	886 277,43 zł

Dodatki do zasiłku rodzinnego obejmują:

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka

Dodatek przysługuje matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu dziecka, a także opiekunowi faktycznemu dziecka, do ukończenia 1. roku życia dziecka, jednorazowo w wysokości 1.000 zł.

Z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba wypłaconych świadczeń	166
Wydatkowane środki ogółem	160.222,08 zł

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Urlop wychowawczy przysługuje osobie uprawnionej nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesiące kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesiące kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Dodatek przysługuje w wysokości 400 zł miesięcznie.

Z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	
Liczba wypłaconych świadczeń	415
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	152.448,61 zł

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka

Przysługuje osobie samotnej wychowującej dziecko, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców nie żyje,
- ojciec dziecka jest nieznan,
- powództwo u ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

Wysokość dodatku wynosi 193 zł na każde dziecko (273 zł na dziecko niepełnosprawne), ale nie więcej niż 386 zł na wszystkie dzieci (546 zł na dzieci niepełnosprawne).

Z tytułu samotnego wychowywania dziecka	
Liczba wypłaconych świadczeń	2.115
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	408.643,41 zł

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Dodatek przysługuje na trzecie i kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego w wysokości 95 zł miesięcznie.

Z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	
Liczba wypłaconych świadczeń	5.491
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	504.333,11 zł

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Dodatek przysługuje na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Wysokość dodatku:

- 90 zł na dziecko do 5 lat,
- 110 zł na dziecko od 5 - 24 lat.

Z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	
Liczba wypłaconych świadczeń	2.673
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	278.568,34 zł

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Dodatek w wysokości 100 zł wypłacany jest raz w roku na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

Z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	
Liczba wypłaconych świadczeń	2.711
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	143.216,54 zł

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Dodatek wypłacany jest przez 10 miesięcy od września do czerwca w wysokości:

- 113 zł na zamieszkanie w miejscowości, gdzie znajduje się szkoła ponadpodstawowa, artystyczna oraz podstawowa (tylko w wypadku dziecka niepełnosprawnego),
- 69 zł na dojazdy do szkoły ponadpodstawowej w tym także artystycznej.

Z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	
Liczba wypłaconych świadczeń	139
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	10.284,00 zł

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka („becikowe”)

Jednorazowa zapomoga przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka, jednorazowo w wysokości 1.000 zł na jedno dziecko. Jednorazowa zapomoga przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba złożonych wniosków ogółem	376
Liczba wypłaconych świadczeń	348
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	348.000 zł

Świadczenia rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego rodziny i jest wypłacane w wysokości 1.000 zł miesięcznie.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka,
- 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci,
- 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci,
- 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci,

- 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie	
Liczba złożonych wniosków ogółem	155
Liczba wypłaconych świadczeń	1.361
Wydatkowane środki ogółem	1.261.756,70 zł
w tym: na wypłatę świadczenia	1.257.016,70 zł
tytułem kosztów obsługi	4.740,00 zł

5.2 Świadczenia opiekuńcze na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych

Świadczeniami rodzinnymi są również świadczenia opiekuńcze, takie jak:

Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny otrzymują:

- dzieci niepełnosprawne,
- osoby niepełnosprawne powyżej 16. roku życia z ustalonym znacznym stopniem niepełnosprawności,
- osoby powyżej 75. roku życia,
- osoby niepełnosprawne powyżej 16. roku życia - z ustalonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny	
Liczba złożonych wniosków	558
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	31.345
Wydatkowane na wypłatę świadczenia	6.765.503,00 zł

Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których - zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy - ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy może zostać przyznany, jeśli dochód rodziny osoby sprawującej opiekę i rodziny osoby wymagającej opieki nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Specjalny zasiłek opiekuńczy	
Liczba złożonych wniosków	47
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	298
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	183.540,00 zł

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce albo ojcu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Od 1 stycznia 2024 r. obowiązują nowe przepisy regulujące warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego. Wprowadzono kilka korzystnych zmian dla opiekunów małoletnich dzieci legitymujących się orzeczeniami o niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne będą mogły otrzymać osoby, które sprawują opiekę nad osobami niepełnosprawnymi w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującymi się ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:

- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (takie orzeczenie zawiera informację w punktach 7 i 8 o treści: „wymaga”),
- albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Rozszerzony został katalog osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, które będzie przysługiwać następującym opiekunom: matce albo ojcu, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Jedną z najważniejszych wprowadzanych zmian jest możliwość łączenia aktywności zawodowej, bez żadnych ograniczeń z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego. Podwyższona została wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w przypadku sprawowania opieki nad więcej niż jednym dzieckiem niepełnosprawnym.

Osoby sprawujące opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia, które pobierają już świadczenie pielęgnacyjne przyznane im zgodnie z dotychczasowymi przepisami i które chciały po 31 grudnia 2023 r. otrzymać świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach, musiały w pierwszej kolejności zrezygnować z dotychczas pobieranego „starego” świadczenia pielęgnacyjnego a następnie musiały złożyć nowy wniosek o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na nowych zasadach.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego uzależniona jest od minimalnego wynagrodzenia za pracę, które od 1 stycznia podlega corocznej waloryzacji. W 2023 r. świadczenie pielęgnacyjne w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną wynosiło 2.458 zł, natomiast od 1 stycznia 2024 r. nastąpiła podwyżka świadczenia do kwoty 2.988 zł.

Wydano 395 decyzji zmieniających kwotę przyznanego świadczenia.

Świadczenie pielęgnacyjne	
Liczba złożonych wniosków	187
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	5.866
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	14.289.038,00 zł

5.3 Zadania realizowane w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia. Od 1 stycznia 2022 r. CUS w Tarnowie realizuje świadczenia wychowawcze przyznane w ramach koordynacji zabezpieczenia społecznego przez Małopolski Urząd Wojewódzki na wnioski złożone we wcześniejszych okresach.

Świadczenie wychowawcze 500+	
Liczba wypłaconych świadczeń	160
Wydatkowane środki dotacji celowej z budżetu państwa ogółem	76.352,82 zł
w tym: na wypłatę świadczenia wychowawczego	74.384,87 zł
tytułem kosztów obsługi świadczenia wychowawczego	1.967,95 zł

5.4 Zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje:

- osobie do ukończenia 18. roku życia lub gdy się uczy w szkole lub w szkole wyższej do 25. roku życia - powyżej 25. roku życia bezterminowo, gdy posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec dłużnika w ciągu ostatnich dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku okazało się bezskuteczne.

W związku ze zmianami w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przyjętymi w rozszerzonej tarczy antykryzysowej od okresu świadczeniowego rozpoczynającego się od 1 października 2023 r. wzrosło kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z kwoty 900 zł do kwoty 1.209 zł netto na osobę w rodzinie.

Przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego funkcjonował tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę”, który zakładał, że przekroczenie progu dochodowego uprawniającego do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie skutkuje automatycznie utratą prawa do tych świadczeń. Świadczenie wówczas przysługiwało w wysokości pomniejszonej o kwotę przekroczenia kryterium, a minimalna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługująca z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” wynosiła 100 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	
Liczba złożonych wniosków ogółem	395
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku do 18 roku życia	4.788
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku powyżej 18 do 25 roku życia, uczące się w szkole lub szkole wyższej	666
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku powyżej 25 roku życia, posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, które otrzymały świadczenie	53
Wydatkowane środki ogółem	2.493.594,18 zł
w tym: na wypłatę świadczenia	2.418.682,68 zł
tytułem kosztów obsługi funduszu alimentacyjnego	74.911,50 zł
Średnie wypłacone świadczenie	439 zł

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W celu usprawnienia procesu dochodzenia od dłużników alimentacyjnych należności powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego, zlikwidowana została egzekucja administracyjna oraz przekazana w całości pod egzekucję sądową. Zmiany w Kodeksie karnym w zakresie przestępstwa niealimentacji nałożyły na organy właściwe wierzyciela obowiązek zawiadamiania prokuratury lub policji o możliwości popełnienia przestępstwa przez osobę, której dług alimentacyjny stanowi równowartość co najmniej trzech należnych świadczeń okresowych. Biorąc pod uwagę powyższe, w związku z przyznaniem prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności alimentów, tj. funduszu alimentacyjnego, w 347 przypadkach wystąpiono z zawiadomieniami o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 ustawy Kodeks karny.

CUS w Tarnowie, jako realizator ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, podjęło zintensyfikowane działania w celu wyegzekwowania należności od 765 dłużników alimentacyjnych.

W 2023 r. na konto Gminy Miasta Tarnowa dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych w wysokości 1.751.959,63 zł.

W minionym roku na podstawie art. 27 ust. 3 i 3a ww. ustawy wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami dotyczącymi egzekucji należności tytułem wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

Wnioski kierowane do komornika sądowego	
Wniosek o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego	387
Wniosek o rozszerzenie egzekucji	31
Wniosek o ograniczenie egzekucji	74

W stosunku do zamieszkałych na terenie Gminy Miasta Tarnowa dłużników alimentacyjnych prowadzono niżej wymienione działania:

Działania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych	Liczba
wystąpiono do organu właściwego dłużnika z wnioskami o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych	234
wysłano wezwania na wywiad alimentacyjny	508
przeprowadzono wywiady alimentacyjne	132
odebrano oświadczenia majątkowe - w niektórych przypadkach wywiad, pomimo podejmowanych prób nie powiódł się, gdyż dłużnicy nie przebywali pod wskazanym adresem, przebywali za granicą lub w Zakładzie Karnym	132
wysłano do dłużników alimentacyjnych informacje: o przyznaniu pomocy osobie uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami ww. należności oraz informację o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa	584
przekazano komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	141
wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami o ustalenie miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych	86
w przypadku dłużników odbywających karę pozbawienia wolności skierowano do Zakładu Karnego zapytania czy dłużnik alimentacyjny jest zatrudniony odpłatnie, ewentualnie jaka jest możliwość zatrudnienia	67
w celu ustalenia miejsca pobytu wystąpiono do: Centralnej Ewidencji Ludności	124
oraz do Krajowego Rejestru Karnego	305
zobowiązano dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne albo poszukujący pracy	25
zwrócono się do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	38
przekazano innym gminom informację o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych	106
prowadzono postępowania administracyjne w sprawie udzielenia ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych	21
przekazano szczegółowe informacje dot. dłużników alimentacyjnych na wnioski o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych skierowane przez	34

Komisariaty Policji wraz z wymaganą dokumentacją	
wydano decyzję o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	20
wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacji	33
wystosowano wnioski o zatrzymanie prawa jazdy	5

Na podstawie przepisów określonych w rozdziale 2. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, podejmowane były działania wobec dłużników alimentacyjnych służące pozyskiwaniu informacji, które mają wpływ na skuteczność egzekucji oraz zmierzające do ściągnięcia należności wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej.

Podejmowane w 2023 r. działania spowodowały, iż na konto Gminy Miasta Tarnowa dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych na kwotę: 1.751.959,53 zł, z tego na dochody budżetu państwa kwotę 1.463.285,43 zł, w tym: kapitał 413.502,30 zł, odsetki 149.783,13 zł, koszty upomnienia 8,80 zł.

5.5 Zadania realizowane na podstawie zapisów ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasiłek dla opiekunów

Świadczenie wypłacane była w wysokości 620 zł. Realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

Wypłacone świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Zasiłki dla opiekuna	333	206.460 zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	118	19.544 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	256	13.950 zł
Koszty obsługi zasiłku dla opiekuna		6.393 zł
Ogółem	939	232.397 zł

5.6 Realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia żywego dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub chorobą zagrażającą życiu

Na podstawie ww. ustawy było przyznawane i wypłacane jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu w wysokości 4.000 zł. Podstawowym warunkiem do przyznania świadczenia było posiadanie przez dziecko zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia, zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Ponadto, podobnie jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowego), jednorazowe świadczenie przysługiwało tylko w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do dnia porodu. Fakt ten należało potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia żywego dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub choroba zagrażającą życiu	
Liczba złożonych wniosków o świadczenie	11
Liczba przyznanych świadczeń	11
Kwota wydatkowana na świadczenia	44.000 zł
Koszty obsługi	1.360,81 zł

5.7 Zadania realizowane w oparciu o ustawę o dodatkach mieszkaniowych

Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.

Realizacja i finansowanie dodatków mieszkaniowych

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym pokrywającym w części koszty utrzymania lokalu mieszkalnego. Dodatki mieszkaniowe wypłacane były osobom zajmującym zarówno lokale spółdzielcze, komunalne, zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, jak również będące prywatną własnością. Kwota wypłaconego dodatku mieszkaniowego - zależała od osiąganego dochodu i ponoszonych wydatków. Wpłaty dodatków mieszkaniowych były finansowane z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. Na podstawie przepisów covidowych w 2022 r. była możliwość przyznania dodatku mieszkaniowego za okres wstecz. W związku z tym za okres stanu epidemii wypłacono dla 42 osób dodatki mieszkaniowe przyznane za okres wsteczny w łącznej wysokości 20.323,95 zł. Realizacja zadania przedstawiała się następująco:

Dodatki mieszkaniowe	
Liczba złożonych wniosków	4.049
Liczba gospodarstw domowych, którym dofinansowano wydatki mieszkaniowe	3.921
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	4.315
Wydatkowana kwota	9.656.619,05 zł
Minimalna wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego	33,43 zł
Maksymalna wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego	1.985,78 zł

W stosunku do 2022 r. znacząco wzrosły kwoty przyznawanych dodatków, tym samym zwiększyły się wydatki Gminy Miasta Tarnowa na ten cel o 43%.

Dopłaty do czynszu „Mieszkanie na Start”

W 2023 r. CUS w Tarnowie rozpoczęło nabór wniosków o dopłaty do czynszu „Mieszkanie na Start” od najemców lokali w budynku przy ul. Sportowej 7B. Inwestorem było Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, które zawarło z Gminą umowę o przystąpieniu do programu „Mieszkanie na Start”. Najemcy 50 nowych mieszkań mogli ubiegać się o dopłatę do czynszu – realizowaną przez okres 15 lat ze środków pochodzących z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego.

Dopłatę mógł uzyskać najemca spełniający kryterium dochodowe, tj.:

- w przypadku jednoosobowych gospodarstw domowych – 100%,
- w przypadku pozostałych gospodarstw – 100% zwiększonego o dodatkowe 40% na każdą kolejną osobę w gospodarstwie domowym - przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS (2022 r. – 6.346,15 zł), tj.:

Liczba osób w gospodarstwie domowym	Maksymalny miesięczny dochód gospodarstwa domowego
1 osoba	6. 346,15 zł
2 osoby	8.884,61 zł
3 osoby	11.423,07 zł
4 osoby	13.961,53 zł
5 osób	16.499,99 zł

W okresie od marca 2023 r. do grudnia 2023 r. na realizację dopłat do czynszu w ramach programu „Mieszkanie na Start” wydatkowano łączną kwotę: 81.603,78 zł. Wypłatę świadczeń zrealizowano dla 34 gospodarstw domowych.

Realizacja zadania przedstawiała się następująco:

Dopłaty do czynszu „Mieszkanie na Start”	
Liczba złożonych wniosków	34
Liczba gospodarstw domowych, którym	34

dofinansowano dopłaty do czynszu	
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	34
Wydatkowana kwota	81.603,78 zł
Minimalna wysokość wypłaconej dopłaty do czynszu	142,94 zł
Maksymalna wysokość wypłaconej dopłaty do czynszu	384,24 zł

5.8 Zadania wynikające z ustawy prawo energetyczne

Zryczałtowany dodatek energetyczny

W roku 2023 r. przyznawanie dodatku energetycznego było wstrzymane.

Dodatek osłonowy

Dodatek osłonowy jest świadczeniem pieniężnym, który ma na celu zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić ich przed ubóstwem energetycznym. Służy zapewnieniu wsparcia dla osób zamieszkujących i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie tylko w pokryciu części kosztów energii, ale również powiązanych z nimi rosnących cen żywności. W 2023 r. na realizację dodatków osłonowych wydatkowano łączną kwotę: 97.241,76 zł z tego na świadczenia 95.335,06 zł oraz na koszty obsługi 1.906,70 zł. Wypłatę świadczeń zrealizowano dla 155 gospodarstw domowych.

Dodatek węglowy

Od sierpnia 2022 r. mieszkańcy miasta Tarnowa mogli składać wniosek o dodatek węglowy, czyli jednorazowe wsparcie finansowe w wysokości 3.000 zł dla gospodarstw domowych.

Dodatek węglowy przysługiwał gospodarstwom domowym, których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, tzw. koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85 proc. węgla kamiennego. Takie źródło ogrzewania musiało być wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

W 2023 r. wypłacono powyższe świadczenia dla 192 gospodarstw domowych. Na wypłatę dodatków węglowych wydatkowano łączną kwotę: 587.433,57 zł z tego na świadczenia 576.000,00 zł oraz na koszty obsługi 11.433,57 zł.

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła

Wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła, daje możliwość dofinansowania zakupu opału tj.: peletu drzewnego, drewna kawałkowego i innych rodzajów biomasy, gazu skroplonego LPG lub oleju opałowego.

Jednorazowe dodatki dla gospodarstw domowych wynosiły:

- 3.000 zł w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym albo innym rodzajem biomasy,

- 1.000 zł - gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilany drewnem kawałkowym,
- 500 zł - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG. Za gaz skroplony LPG rozumie się mieszaninę gazów: propanu i butanu. Możliwość uzyskania dodatku dla gazu skroplonego obejmuje wyłącznie gaz ze zbiornika gazu skroplonego LPG używanego dla celów grzewczych w kotle gazowym zasilanym tym gazem. Dodatkiem nie był objęty w szczególności: gaz ziemny dystrybuowany siecią gazową (tzw. gaz sieciowy) oraz gaz LPG z tzw. butli gazowej,
- 2.000 zł - w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

Ww. dodatki przysługiwały pod warunkiem, że dane źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. W 2023 r. wypłacono dodatki dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła dla 177 gospodarstw domowych. Na wypłatę ww. dodatku wydatkowano łączną kwotę: 213.690,00 zł, z tego na świadczenia 209.500,00 zł oraz na koszty obsługi 4.190,00 zł.

Dodatek elektryczny

Dodatek elektryczny przysługuje gospodarstwom domowym, których źródłem ogrzewania jest pompa ciepła, podgrzewacz, nagrzewnica lub bojler zasilany energią elektryczną pochodzącą od dostawcy prądu. Dodatek nie przysługuje gospodarstwom, które czerpią własny prąd z mikro instalacji fotowoltaicznych. Wysokość dodatku elektrycznego została zróżnicowana w zależności od rocznego zużycia energii elektrycznej uprawnionego gospodarstwa domowego. W przypadku, gdy zużycie w 2021 r. nie przekraczało 5 MWh, kwota dodatku wynosi 1.000 zł. Jeżeli zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w 2021 r. przekroczyło 5 MWh, wówczas kwota dodatku to 1.500 zł. W 2023 r. wypłacono dodatki elektryczne dla 96 gospodarstw domowych. Na przełomie 2022 r. i 2023 r. wpłynęło 161 wniosków o wypłatę dodatku elektrycznego. Na wypłatę ww. dodatku wydatkowano łączną kwotę: 111.140,00 zł z tego na świadczenia 109.000,00 zł oraz na koszty obsługi 2.140,00 zł.

Program „Czyste powietrze”

CUS, na podstawie art. 411 ust. 10g - 10s ustawy - Prawo ochrony środowiska, wydaje zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, na potrzeby składania wniosku o otrzymanie dofinansowania z programu „Czyste Powietrze”, dla mieszkańców zamieszkujących na terenie Gminy Miasta Tarnowa. W 2023 r. wydano łącznie 296 zaświadczeń, z tego dla gospodarstw jednoosobowych 68 zaświadczeń oraz dla gospodarstw wieloosobowych 228 zaświadczeń.

Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r.

Od 1 lutego 2023 r. w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, osoby będące odbiorcami paliw gazowych i wykorzystujące gaz ziemny jako główne źródło ogrzewania mieszkania, domu mogły otrzymać refundację podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r. Kwota zwrotu jest wypłacana na podstawie opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

Warunki jakie również należy spełnić, aby uzyskać refundację:

- głównym źródłem ogrzewania mieszkania, domu jest kocioł na paliwa gazowe zasilane gazem ziemnym,
- źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków CEEB w terminie do dnia 21 grudnia 2022 r.

Przeciętne miesięczne dochody, w przypadku gospodarstwa jednoosobowego, nie przekraczają 2100 zł lub 1500 zł na osobę w przypadku gospodarstwa wieloosobowego. Dochody weryfikowane są jednorazowo, podczas złożenia 1-wszego wniosku o refundację. W przypadku wniosków złożonych od 1 stycznia 2023 r. do 31 lipca 2023 r. obowiązuje dochód z 2021 r. W przypadku wniosków złożonych od 1 sierpnia 2023 r. do 31 lipca 2024 r. dochód z 2022 r. W przypadku wniosków złożonych od 1 sierpnia 2024 r. do 30 września 2024 r. dochód z 2023 r.

W 2023 r. złożono 682 wnioski o refundację podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe z tego pozytywnie rozpatrzono 498 wniosków. Na realizację ww. świadczenia wydatkowano łączną kwotę: 96.716,57 zł, z tego na świadczenia 95.560,56 zł oraz na koszty obsługi 1.156,01 zł.

„Stypendia i zasiłki szkolne”

Od 2022 r. CUS w Tarnowie realizuje pomoc materialną dla uczniów, w ramach której są przyznawane i wypłacone stypendia szkolne i zasiłki szkolne dla uczniów.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń mieszkający na terenie Miasta Tarnowa znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie tj. dochód netto rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku nie może przekraczać 600,00 zł na osobę w szczególności, gdy w rodzinie występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniom znajdujących się w przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, zamieszkałym na terenie Miasta Tarnowa. O zasiłek szkolny można się ubiegać w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie zasiłku.

Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym są przyznawane na:

- wniosek rodziców lub pełnoletniego ucznia,
- wniosek dyrektora szkoły.

Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym Dyrektor CUS może również przyznać z urzędu.

Poniżej przedstawiono rozliczenie wykorzystania dotacji przyznanej na wypłatę świadczeń z pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym.

Stypendia i zasiłki szkolne	
Liczba złożonych wniosków o stypendium szkolne w roku szkolnym 2022/2023	229
Liczba wniosków złożonych o stypendium szkolne w roku szkolnym 2023/2024	142

Liczba złożonych wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego w 2023 r.	14
Liczba uczniów którym wypłacono świadczenia w roku 2023	221
Wydatkowana kwota ogólnie w roku 2023, z tego:	140.439,83
- wypłacone stypendium szkolne	132.999,83
- wypłacony zasiłek szkolny	7.440,00

5.9 Działania podejmowane w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół realizował zadania określone w „Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023-2026”. Celem głównym programu było zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Realizowane w ramach programu działania obejmowały cztery obszary:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podniesienie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto zespół miał za zadanie diagnozować problem przemocy w rodzinach oraz koordynować działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- nadzór nad realizacją „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2023-2026”.
- prowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych z mieszkańcami Miasta,
- konsultacja indywidualnych przypadków zgłaszanych przez grupy diagnostyczno-pomocowe - pomoc w diagnozie, budowaniu planu pomocy,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

W 2023 r. odbyło się 14 spotkań Zespołu. Do Przewodniczącej wpłynęło łącznie 257 Niebieskich Kart, w tym 68 założonych przez pracowników socjalnych oraz 189 założonych przez inne instytucje. W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” odbyło się 820 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, których rolą było podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania problemu przemocy. Łącznie w 2023 r. prowadzono 389 procedur „Niebieskie Karty”- objętych było 345 rodzin.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowy zakres kierowanej pomocy.

Zespół Interdyscyplinarny	
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	345
Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem, w tym:	894
Kobiety	328
Mężczyźni	331
Dzieci	235
Grupy diagnostyczno-pomocowe	
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu	345
Liczba osób objętych pomocą Zespołu ogółem, w tym:	894
Kobiety	328
Mężczyźni	331
Dzieci	235
Poradnictwo i wsparcie psychologiczne	
Liczba osób objętych poradnictwem i wsparciem psychologicznym	23

Na terenie miasta Tarnowa istnieje dobrze rozwinięta sieć instytucji oferujących wsparcie dla osób doświadczających przemocy domowej. Osoby te mogą liczyć na wsparcie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, np. Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej, a także innych instytucjach, jak Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna, czy Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. W Tarnowie funkcjonują również instytucje pozarządowe działające na rzecz osób uwikłanych w przemoc, np. Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego, Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej. Instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe podejmują szereg wspólnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Jedną z nich, organizowaną cyklicznie, jest kampania społeczna „Biała Wstążka”. Dzięki niej mieszkańcy Tarnowa zostali uwrażliwieni na zjawisko przemocy domowej oraz jego psychospołeczne skutki. Co roku organizatorzy starają się dotrzeć do innych kategorii mieszkańców (kobiet, mężczyzn, dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych) w celu zapoznania ich z dostępną w mieście ofertą pomocową dla rodzin uwikłanych w przemoc. Mieszkańcy zaopatrzeni zostali w wiedzę nt. kompetencji instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zostali poinformowani o tym, jakie działania można podjąć w sytuacji doświadczenia przemocy w rodzinie bądź będąc świadkiem jej przemocy.

Skuteczność działań mających na celu przerwanie przemocy domowej wzmocniona jest dzięki pracy interdyscyplinarnej służb zaangażowanych w ten proces. Praca w formule interdyscyplinarnych grup diagnostyczno-pomocowych pozwala dokonać pogłębionej diagnozy rodziny uwikłanej w przemoc oraz zaplanować skuteczną pomoc. Osoby pracujące w systemie przeciwdziałania przemocy domowej systematycznie podnoszą swoje umiejętności i kompetencje, biorąc regularnie udział w szkoleniach i konferencjach. Dzięki temu świadczone wsparcie oraz usługi są coraz bardziej profesjonalne i odpowiadają na potrzeby społeczności lokalnej.

5.10 Działania podejmowane w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym świadczenia i działania na rzecz tarnowskich rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci oraz dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej

Działania z zakresu wspierania rodziny kierowane były zarówno do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i do rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci. Działaniami tymi objęte były również dzieci kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniano wsparcie, które polegało w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny było prowadzone w formie pracy z rodziną i jej poszczególnymi członkami. W celu osiągnięcia poprawy sytuacji rodziny bardzo ważne było, aby wspieranie rodziny prowadzone było za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz możliwości wsparcia zewnętrznego. Dodatkowo CUS podejmowało działania w celu pozyskania rodzin wspierających.

Wsparcie asystenta rodziny

Asystenci rodziny w swojej pracy skupiali się szczególnie na poprawie funkcjonowania rodziny i jej członków w trzech podstawowych aspektach życia: prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, podnoszeniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego oraz prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Asystenci obejmowali wsparciem rodziny wieloprotymowe, rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, rodziny z problemem niepełnosprawności, szczególnie wychowujące dziecko niepełnosprawne.

Dla rodzin z terenu miasta Tarnowa przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oraz w ramach realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, CUS w 2023 r. zatrudniało 5 asystentów rodziny.

W 2023 r. asystenci rodziny współpracowali z 93 rodzinami (w tym z 90 rodzinami na wniosek pracownika socjalnego, a z 3 na wniosek rodziny), w których wychowywało się łącznie 194 dzieci. Do pracy z asystentem rodziny Sąd zobowiązał 32 rodziny. Asystenci monitorowali w 2023 r. sytuację 4 rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę w 2022 r.

Praca z rodziną była prowadzona także w formie:

- konsultacji o charakterze edukacyjnym, np. w zakresie prawidłowego wychowywania i opieki nad dzieckiem czy gospodarowania budżetem,

- poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego),
- organizowania dla rodzin spotkań, w ramach „Grupy wsparcia dla rodziców”, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji,
- organizowanie dla osób zajęć edukacyjnych w ramach: Warsztatów edukacyjnych dla rodziców „Wychowanie bez klapsa”, „Trening budżetowy”.

CUS dla rodzin współpracujących z asystentem rodziny, w tym rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz rodziców przeżywających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, prowadziło projekt socjalny „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”. Dzięki podjęciu współpracy przez rodziny z asystentem rodziny nastąpiła częściowa poprawa funkcjonowania rodzin lub utrzymanie na tym samym poziomie, głównie w zakresach kompetencji rodzicielskich, umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego czy umiejętności społecznego funkcjonowania.

Praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

Głównym założeniem ustawodawcy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest prowadzenie pracy z rodziną biologiczną, której rezultatem będzie osiągnięcie celu polegającego na tym, iż coraz mniej dzieci trafiałoby do systemu pieczy zastępczej.

Ważnym elementem codziennej pracy pracowników socjalnych jest współpraca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zmierzająca do powrotu dziecka pod bezpośrednią opiekę rodzica/rodziców. Odbywało się to poprzez:

- wspólne ustalanie planu pomocy, w tym w oparciu o kontrakt socjalny,
- kierowanie do uczestnictwa w warsztatach zwiększających kompetencje rodzicielskie,
- motywowanie do utrzymywania kontaktów z dzieckiem i pozytywnych relacji,
- wnioskowanie o wsparcie asystenta rodziny,
- uczestnictwo w okresowych ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy,
- systematyczne sporządzanie informacji o współpracy rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy na wniosek PCPR, OPS, Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych, DPZ oraz Sądu.

W 2023 r. pracownicy socjalni współpracowali ze 140 rodzinami biologicznymi i sporządzili 286 informacji do ww. instytucji.

Asystent rodziny wspierający rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym

Do zadań CUS, wynikających z cytowanej ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, należy również pomoc i wsparcie asystenta rodziny. Rodziny, w których na świat przychodzi niepełnosprawne dziecko często nie mogą sobie poradzić z towarzyszącymi im wówczas emocjami. Asystent pomaga w zrozumieniu sytuacji życiowej, pokonaniu barier oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań niezbędnych w złożonych sytuacjach życiowych. Wykonywana przez asystenta praca była adekwatna do zgłaszanych potrzeb, a wszystkie rodziny, na rzecz których świadczone było wsparcie w formie asystentury, były objęte szczególną troską. Kierowana pomoc dostosowana była do oczekiwań wszystkich członków rodziny. Do szczegółowych zadań asystenta rodziny należało:

- wsparcie i towarzyszenie emocjonalne - dawanie wspierających komunikatów, okazywanie akceptacji, empatii, tworzenie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery emocjonalnej z elementami poradnictwa psychologicznego oraz elementami interwencji kryzysowej,
- wsparcie informacyjne - dostarczenie informacji o ofertach wsparcia i pomocy rodzinie dostępnych w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem poradnictwa małżeńskiego i wychowawczego,
- wsparcie instrumentalne - organizowanie działań samopomocowych, występowanie przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie do podmiotów (z wyłączeniem świadczeniodawców) celem umożliwienia skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia,
- wsparcie wartościujące - wskazywanie zasobów indywidualnych, rodzinnych, wzmacnianie więzi wewnątrzrodzinnych i międzypokoleniowych,
- koordynacja wsparcia - opracowywanie indywidualnego katalogu wsparcia oraz pomoc w jego realizacji, we współpracy z innymi służbami społecznymi,
- towarzyszenie instrumentalne i emocjonalne - asystowanie w sytuacjach dnia codziennego, w czasie wizyt w instytucjach, w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji trudnych,
- pedagogizacja rodziców - dostarczanie wiedzy na temat procesu wychowawczego, celem wspólnego poszukiwania rozwiązań problemów wychowawczych,
- monitorowanie postępów - wsparcie w utrzymaniu zmian,
- działania zaradcze - pomoc w sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu.

Do realizacji tego zadania CUS asystenci rodziny zatrudnieni w CUS objęli wsparciem 3 rodziny, w których wychowywało się dziecko z nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

5.11 Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Wg stanu na 31 grudnia 2023 r. na terenie Tarnowa funkcjonowało 83 rodziny zastępcze (w tym 50 rodzin spokrewnionych, 26 rodzin niezawodowych i 7 rodzin zawodowych). Rodziny te wychowywały łącznie 122 dzieci i pełnoletnich wychowanków (w tym 65 dzieci w rodzinach spokrewnionych, 36 w rodzinach niezawodowych i 21 w rodzinach zawodowych). Narastająco w 2023 r. liczba rodzin wyglądała następująco: ogółem funkcjonowało 95 rodzin zastępczych (w tym 53 rodziny spokrewnione, 35 rodziny niezawodowe i 7 rodzin zawodowych), w których wychowywało się łącznie 147 dzieci i pełnoletnich wychowanków (w tym w tym 71 w rodzinach spokrewnionych, 49 w rodzinach niezawodowych i 27 w rodzinach zawodowych).

W 2023 r. powstało nowych: 10 spokrewnionych rodzin zastępczych (w których umieszczonych zostało 14 dzieci), do funkcjonującej już rodziny spokrewnionej dołączyło kolejnych troje dzieci, ponadto powstało 7 nowych niezawodowych rodzin zastępczych (w których umieszczonych zostało 9 dzieci). Do funkcjonujących rodzin zawodowych trafiło 7 małoletnich. Od września 2023 r. zaczęła w Tarnowie funkcjonować druga rodzina zawodowa o charakterze Pogotowia Rodzinnego, w której na dzień 31 grudnia 2023 r. przebywało łącznie 4 małoletnich.

Pracownicy Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (ORPZ) wspierali rodziny zastępcze dostosowując pomoc do indywidualnych potrzeb. Rodziny zastępcze chętnie zwracały się ze swoimi problemami, szukając skutecznych i dobrych rozwiązań występujących trudności.

W osiągnięciu jak najlepszych rezultatów rodziny mogły liczyć na pomoc psychologów, pedagoga, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz prawnika. Dzięki zatrudnieniu odpowiedniej liczby

koordynatorów każda rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie miasta mogła uzyskać potrzebną pomoc. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej objęli wsparciem 61 rodziny zastępcze (według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.), natomiast narastająco w ciągu całego roku kalendarzowego 75 rodzin. Funkcjonujące rodziny mogły uczestniczyć w cyklicznych szkoleniach, których celem było przede wszystkim wzmacnianie kompetencji rodzicielskich w zakresie pełnienia funkcji wychowawczych, jak i integracja rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa. ORPZ objął również wsparciem osoby usamodzielniające się z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, zapewniając im pomoc finansową oraz wsparcie niefinansowe. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej obejmowali wsparciem pełnoletnich wychowanków, którzy zdecydowali o pozostaniu w rodzinach zastępczych.

W drugiej połowie 2023 r. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zorganizował bezpłatne szkolenie dla kandydatów na rodziny niezawodowe, zawodowe, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej w oparciu o napisany i zatwierdzony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej decyzją nr 8/2023/RZ z dnia 10.08.2023 r. Program pn. „Rodzina na zastępstwo, serce na zawsze”. Dzięki tym działaniom, nie było potrzeby odsyłania kandydatów do odbycia szkolenia poza Centrum. Program szkolenia został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r., w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Przeprowadzone szkolenie miało charakter głównie warsztatowy i poruszane na nim były zagadnienia m.in. z zakresu: elementów prawa rodzinnego, problemów rozwojowych i emocjonalnych dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną, zaburzeniem więzi, uzależnień, a także wpływu środowiska, rodziny biologicznej oraz rodziców zastępczych na rozwój i wychowanie dziecka. W szkoleniu udział wzięło 7 kandydatów.

Sytuacja dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych była na bieżąco monitorowana. Praca była ukierunkowana, jeżeli to możliwe na powrót dziecka do rodzica biologicznego. Natomiast kiedy nie było takiej możliwości, na uregulowanie jego sytuacji prawnej i zgłoszenie do przysposobienia.

Koordynatorzy pozostawali w stałym kontakcie osobistym i telefonicznym z kuratorami oraz asystentami rodziny, aby jak najskuteczniej pracować na rzecz dzieci i młodzieży. Monitorowano sytuację szkolną i przedszkolną wszystkich dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej pozyskując opinie na temat ich funkcjonowania ze szkół i przedszkoli. Dokonano 231 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Każdorazowo wnioski zespołu zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Tarnowie, a po wejściu w życie nowelizacji ustawy również do Ośrodka Adopcyjnego TPD Oddz. w Tarnowie. Ponadto dokonano 29 ocen rodzin zastępczych. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej sporządził 15 wniosków do III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Tarnowie o wydanie zarządzeń względem władzy rodzicielskiej oraz dokonał zgłoszenia do Ośrodka Adopcyjnego TPD Oddz. w Tarnowie 7 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Rodziny zastępcze otrzymały przysługujące im świadczenia obowiązkowe. Rodzinom zastępczym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci. Do ww. świadczeń rodziny zastępcze otrzymały dodatki na dziecko legitymujące się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz jednorazowy dodatek na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka. Rodziny zastępcze, które wniosowały o fakultatywną pomoc w sytuacji wystąpienia zdarzenia losowego mającego wpływ na sprawowanie opieki, otrzymały ją. Wszystkie rodziny zastępcze zawodowe mogły skorzystać z fakultatywnego świadczenia w postaci dofinansowania do wypoczynku przebywającego w pieczy zastępczej dziecka.

Rodziny zastępcze zawodowe, zgodnie z zapisami zawartymi w umowie, skorzystały z dofinansowania do pokrycia kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego czy też przeprowadzenia niezbędnego remontu. Wszystkie wnioskujące w 2023 r. rodziny zastępcze zawodowe mogły liczyć na pomoc w formie rodzin pomocowych. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w czasie kiedy przysługiwał im urlop wypoczynkowy w wymiarze 30 dni, opiekę nad dziećmi przejmowały inne rodziny. Pomoc w tym zakresie otrzymały 3 rodziny zastępcze i 5 wychowanków. Ponadto w bieżącym roku udzielono pomocy w tej formie jednej rodzinie spokrewnionej z uwagi na pobyt w szpitalu, a tym samym niemożność sprawowania opieki nad wychowankiem. Wszystkie rodziny zastępcze zawodowe, które złożyły wniosek o pomoc w formie zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, uzyskały wnioskowane wsparcie. W sumie były to 3 rodziny, a skorzystały z pomocy 4 osób.

Ponadto w ramach Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wspólnie ze stowarzyszeniem „Miejmy Siebie” realizowany był projekt pt. „Po prostu rodzina”, którym zostały objęte rodziny zastępcze oraz wychowujące się w nich dzieci. W ramach działania została zorganizowana integracja tarnowskich rodzin zastępczych, dzięki której rodziny miały okazję wspólnie spędzić czas, wymienić się doświadczeniami. Zorganizowane wydarzenie stanowiło inaugurację dla serii zajęć pt. „Pogodne Poranki”, które były prowadzone w ramach projektu. W ramach spotkań zorganizowano szereg zajęć kreatywnych dla dzieci, m.in. gry i zabawy na powietrzu, zwiedzanie Ratusza w Tarnowie, zajęcia sensoplastyczne. Dodatkowo rodziny mogły pogłębiać wiedzę z zakresu prawa, dzięki bezpłatnym konsultacjom z prawnikiem. Fundacja Zielona Przystań realizowała natomiast zadanie pT. „Tarnowskie Centrum Wsparcia Rodziny – 2023”. Projekt adresowany był do rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci. W ramach zadania dzieci zostały objęte pomocą specjalistów, w tym psychologa, logopedy, fizjoterapeuty. Z pomocy skorzystało w sumie 26 dzieci, które uczestniczyły w indywidualnych zajęciach. Zadanie realizowane było w okresie od 01.05.2023 r. do 28.07.2023 r.

5.12 Projekty socjalne Działu Pieczy Zastępczej

W 2023 r. ORPZ zrealizował 9 projektów skierowanych do rodzin zastępczych, dzieci i młodzieży umieszczonej w rodzinach zastępczych, usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej oraz 2 projekty promujące rodzicielstwo zastępcze. Szczegóły zostały przedstawione w tabeli.

Nazwa projektu	Działania
„Uniwersytet rodzicielstwa zastępczego” – projekt skierowany do funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie Miasta Tarnowa	Zajęcia warsztatowe dla rodzin zastępczych połączone z grupą wsparcia realizowane w okresie od stycznia do grudnia 2023 r. Zrealizowano 9 szkoleń. Liczba uczestników: 36
„Ferie 3xF – Fascynujące, Fantastyczne, Fajowe” - projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych	Organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży podczas zimowych ferii. Liczba uczestników: 31

<p>„Wielkanoc wiosną malowana”- warsztaty wielkanocne dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych</p>	<p>Warsztaty artystyczne, podczas których uczestnicy wykonywali dekoracje wielkanocne. Liczba uczestników: 13</p>
<p>„Rodzina za zastępstwo - Serce na zawsze” – projekt promujący rodzicielstwo zastępcze wśród mieszkańców Miasta Tarnowa</p>	<p>W ramach realizacji projektu pozyskano środki z Fundacji Ernst &Young na realizację kampanii. Projekt realizowany w okresie od maja 2022 r. do maja 2023 r. Kampania została objęta honorowym patronatem: Rzecznika Praw Dziecka, Wojewody Małopolskiego, Marszałka Województwa Małopolskiego, patronatem medialnym przez TVP 3 Kraków, Radio RDN Małopolska oraz przez Niezależny Serwis Informacyjny KADR.</p> <p>W ramach kampanii w 2023 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zrealizowano oraz opublikowano na stronie internetowej CUS w Tarnowie filmy informacyjne dotyczące rodzicielstwa zastępczego; - zorganizowano wystawę zdjęć tarnowskich rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci. Wystawa była dostępna dla wszystkich mieszkańców miasta w Centrum Sztuki Mościce a następnie w Gemini Park Tarnów; - zorganizowano cykl 3 webinarów on line dla przedstawicieli instytucji zajmujących się pracą i opieką nad dziećmi i młodzieżą. Każdy z webinarów trwał po 60 min. i dotyczył innej tematyki, tj.: 1. „Tęsknota za nieobecnymi rodzicami.”, 2. „Poczucie własnej wartości i tożsamości w rodzinach zastępczych.”, oraz 3. „Dziecko z ograniczonym prawem do posiadania rodziców... czyli o pracy z dzieckiem z zaburzeniem więzi”. Webinary zostały również udostępnione na stronie www CUS w Tarnowie w zakładce Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej; - W Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie w dniu 28.04.2023 r. zorganizowano konferencję dot. zagadnień związanych z rodzicielstwem zastępczym, która była również podsumowaniem kampanii "Rodzina na zastępstwo - Serce na zawsze." W konferencji wzięło udział 85 osób; - informacje dotyczące realizowanej kampanii udostępniane były na profilu społecznościowym Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Tarnowie oraz CUS, a także na stronie internetowej CUS w Tarnowie oraz w lokalnych mediach; - informacja dotycząca poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych została umieszczona na autobusie komunikacji miejskiej w Tarnowie; - w mediach społecznościowych CUS zamieszczane były informacje o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze w Tarnowie
<p>„Szkoła Mocy! Nie Przemocy! – projekt skierowany do młodzieży z rodzin</p>	<p>Projekt, którego celem było zdobycie wiedzy, jak postępować w sytuacji przemocy, jak na nią reagować i gdzie szukać pomocy. Projekt realizowany od czerwca do września 2023 r. w ramach zadania pn. „Powrót z POWERem – czyli</p>

zastępczych	deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie”, realizowanego w ramach projektu grantowego pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Liczba uczestników: 63
„Jestem sobą” – projekt skierowany do dzieci z rodzin zastępczych	Projekt, którego celem było rozwijanie umiejętności rozpoznawania i nazywania poszczególnych uczuć i emocji, jak i wspomaganie rozwoju społecznego, emocjonalnego oraz modelowanie pozytywnych postaw społecznych u dzieci. Projekt realizowany od czerwca do września 2023 r. w ramach zadania pn. „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowanego w ramach projektu grantowego pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Liczba uczestników: 122
„Chcę być świadomy” - projekt skierowany do funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie Miasta Tarnowa	Projekt, którego celem było zdobycie wiedzy na temat zachowań ryzykownych u współczesnej młodzieży. Projekt w ramach zadania pn. „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie”, realizowanego w ramach projektu grantowego pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Liczba uczestników: 48
„Podziel się czasem – bo im więcej dajesz, tym więcej zyskujesz” – projekt wolontariatu dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych – rok szkolny 2023/2024	Pomoc najbardziej potrzebującym małoletnim w nadrobieniu zaległości w nauce, bądź też mającymi problem z przyswajaniem wiedzy. Ponadto w okresie od stycznia do czerwca 2023r. z pomocy 4 wolontariuszy korzystało 4 małoletnich W roku szkolnym 2023/2024 tj. od września do grudnia 2023 r. podpisano porozumienie z 3 wolontariuszami, z pomocy których skorzystało 3 małoletnich
„#Zostań Rodziną Zastępczą w Tarnowie” – projekt promujący rodzicielstwo zastępcze wśród mieszkańców Miasta Tarnowa	W ramach realizacji zadania pn. „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowanego w ramach projektu grantowego pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” zrealizowano działania promujące rodzicielstwo zastępcze. Projekt realizowany w okresie od czerwca do grudnia 2023 r. W ramach projektu: - wykonano materiały promocyjne m.in.: notesy, kolorowanki, balony, wizytówki, plakaty, ulotki, roll-up; - przygotowano informację dotyczącą poszukiwania kandydatów na rodziców oraz informację dotyczącą realizowanej kampanii. Informacje udostępniane były na stronie internetowej CUS w Tarnowie, na profilu społecznościowym CUS oraz w lokalnych mediach; - wyprodukowano i udostępniono film promujący rodzicielstwo zastępcze w Tarnowie, - wyprodukowano i emitowano spoty radiowe promujące

	rodzicielstwo zastępcze; - promowano rodzicielstwo zastępcze w ramach dnia integracji osób pełnosprawnych z osobami niepełnosprawnymi "DobroDzień", w Centrum Sztuki Mościce w ramach tzw. „Babskiego Poniedziałku”, w Galerii Tarnovia podczas Targów Zajęć Pozaszkolnych, w ramach pikniku „Dzień Babiego Lata” organizowanego przez Prezydenta Miasta Tarnowa
„(PO)MOCNA Grupa” - projekt dla młodzieży z rodzin zastępczych	Zajęcia warsztatowe, których celem było wzajemne wsparcie, jak i podejmowanie dyskusji i rozmowy na tematy, które nurtują młodych ludzi. Liczba uczestników: 21
„Szalone Andrzejki” - projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych	Zabawa andrzejkowa zorganizowana we współpracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika w Tarnowie. W realizację projektu zaangażowali się uczniowie szkoły, którzy wcielili się w rolę animatorów i zaproponowali uczestnikom zabawy muzyczno-ruchowe, konkursy, malowanie twarzy, dmuchanie balonów, puszczanie baniek. Liczba uczestników: 35

5.13 Program „Karta Tarnowskiej Rodziny”

Program przyjęty uchwałą nr XXIV/355/2012 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 czerwca 2012 r., zmieniony uchwałą nr XLIII/585/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 listopada 2013 r. jest elementem polityki prorodzinnej realizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa, adresowany do tarnowskich rodzin wielodzietnych, posiadających troje lub więcej dzieci, bez względu na wysokość dochodów. W ramach programu wydawana jest Karta Tarnowskiej Rodziny - hologram na dany rok naklejany jest na Tarnowskiej Karcie Miejskiej - uprawniająca do korzystania z systemu ulg i zniżek, m.in. na przejazdy komunikacją miejską, korzystanie z basenów, obiektów sportowych i lodowisk, udział w spektaklach familijnych w Tarnowskim Teatrze, czy w wystawach. Pozostałe ulgi na usługi lub zakupy świadczone są przez firmy komercyjne z terenu Tarnowa i innych rejonów Polski, z którymi miasto zawarło umowy partnerskie. W 2023 r. z programem współpracowało 71 partnerów. Beneficjentami Programu zostało 876 rodzin (4.043 osoby). Rodziny wielodzietne najczęściej korzystały ze zniżek oferowanych przez Zarząd Dróg i Komunikacji. Dofinansowanie Gminy Miasta Tarnowa do przejazdów komunikacją miejską wyniosło w 2023 r. 160.541,70 zł. Z ulgowej komunikacji miejskiej skorzystało łącznie 30.091 osób z rodzin wielodzietnych, a w formie biletów okresowych - 3.236 osób. Dofinansowanie do wypoczynku i rekreacji dla 4.203 osób posiadających kartę i korzystających z obiektów sportowych (pływalni, a w okresie zimowym ze sztucznych lodowisk) Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tarnowie wyniosło 38.502 zł. Dofinansowanie do sprzedaży biletów w Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie wyniosło 540 zł. łącznie w 2023 r. z budżetu Gminy Miasta Tarnowa udzielono ulg w wysokości 2.212.970,70 zł.

5.14 Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Tarnowskie rodziny wielodzietne, na mocy rządowego programu, mogły również starać się o uzyskanie Karty Dużej Rodziny o zasięgu ogólnopolskim, która od dnia 1 stycznia 2015 r. wydawana jest na mocy przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta ta oferuje otwarty katalog uprawnień oraz zniżek a jej posiadacze mogą korzystać m.in. z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, handlowej czy transportowej na terenie całego kraju. W związku z wejściem

w życie od 1 stycznia 2019 r. nowelizacji ustawy o Karcie Dużej Rodziny, umożliwiono przyznanie Karty rodzicom, którzy kiedykolwiek posiadali na wychowaniu troje i więcej dzieci. W 2023 r. przyjęto 905 wniosków o Kartę Dużej Rodziny dla 1.647 osób. Na podstawie uchwały Nr XIX/196/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 29 grudnia 2015 r. rodziny wielodzietne, o których mowa w ustawie o Karcie Dużej Rodziny lub spełniające warunki posiadania tej karty mogą ubiegać się o zwolnienie z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w części 50% opłat od każdego członka rodziny zamieszkałego na nieruchomości spełniającego te warunki. W 2023 r. z możliwości częściowego zwolnienia z opłaty skorzystało 15.456 osób, a kwota zwolnienia z tej opłaty wyniosła łącznie 2.013.387 zł.

6 REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZDROWIE PUBLICZNE

6.1 Programy polityki zdrowotnej i zadania z zakresu zdrowia publicznego

Podjęte przez Centrum Usług Społecznych w Tarnowie w 2023 r. działania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia swym zasięgiem łącznie objęły 1.932 mieszkańców Tarnowa. Centrum aktywnie wspierało realizację programów polityki zdrowotnej z udziałem podmiotów leczniczych i realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego z udziałem organizacji pozarządowych.

W 2023 r. na realizację programów polityki zdrowotnej wdrażanych przez podmioty lecznicze wydatkowano 172.903,66 zł z tego ze środków pochodzących z budżetu Gminy Miasta Tarnowa wydatkowano kwotę 152.903,67 zł. Pozostałe środki finansowe w wysokości 19.999,99 zł pochodziły z dotacji Województwa Małopolskiego.

Równocześnie realizowano zadania z zakresu zdrowia publicznego, których wykonawcami było 7 organizacji pozarządowych oraz 2 podmioty niepubliczne. W ramach współpracy zrealizowano 10 zadań z zakresu zdrowia publicznego skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, w tym z niepełnosprawnościami. Na realizację tych zadań wydatkowano łącznie środki w wysokości 418.738,16 zł, w tym z budżetu Gminy Miasta Tarnowa kwotę 114.905,05 zł, pozostała kwota w wysokości 303.833,11 zł to środki finansowe Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu państwa.

Łączne środki finansowe pochodzące z budżetu Gminy Miasta Tarnowa przeznaczone na programy polityki zdrowotnej realizowane przez podmioty lecznicze oraz zadania z zakresu zdrowia publicznego realizowane przez organizacje pozarządowe i podmiot niepubliczny w 2023 r. wyniosły 267.808,72 zł.

W 2023 r. bezpośrednimi działaniami programów polityki zdrowotnej wdrażanymi przez podmioty lecznicze objęto 928 osób, w tym 131 dzieci. Zadaniami z zakresu zdrowia publicznego realizowanymi przez organizacje pozarządowe i podmioty niepubliczne objęto łącznie 1.004 osoby, w tym 431 dzieci. Łącznie wszystkimi działaniami edukacyjnymi, prewencyjnymi i rehabilitacyjnymi objęto 1.932 osoby. Poniżej w tabelach przedstawione zostały dane szczegółowe odnoszące się do wszystkich zrealizowanych programów i zadań polityki zdrowotnej.

Programy polityki zdrowotnej realizowane przez podmioty lecznicze				
Lp.	Nazwa programu	Wykonawca	Liczba uczestników	Kwota wydatkowa w 2023 r. (w zł)
Programy polityki zdrowotnej skierowane do osób dorosłych				
1.	„Program polityki zdrowotnej leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa”	1. Artvimed-Chrobry Sp. z o.o., sp. k., 2. KrakoviSp z o.o., sp. k., 3. Centrum Zdrowia Kielce Sp. z o.o., 4. J. Janeczko Parens Centrum Leczenia Niepłodności, 5. TFP Fertility Macierzyństwo Sp. z o.o., 6. PARENS sp. z o.o.	32	69.996,00
2.	„Program szczepień ochronnych przeciwko grypie w populacji osób starszych” - os. dorosłe od 60 r. ż.	1. Miejska Przychodnia Lekarska Nr II NZOZ Sp. z o.o., 2. Miejska Przychodnia Lekarska Nr IV NZOZ Sp. z o. o., 3. Miejska Przychodnia Lekarska Nr 5 NZOZ Sp. z o. o., 4. Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o. o., 5. Centrum Medyczne KOL-MED. SPZOZ, 6. nMedica Sp. z o.o.	765	48.677,71
Programy polityki zdrowotnej skierowane do dzieci i młodzieży				
3.	„Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020-2027”	1. Miejska Przychodnia Lekarska Nr I NZOZ Sp. z o.o., 2. Miejska Przychodnia Lekarska Nr IV NZOZ Sp. z o. o., 3. Miejska Przychodnia Lekarska Nr 5 NZOZ Sp. z o. o., 4. Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o. o., 5. Centrum Medyczne KOL-MED SPZOZ, 6. CenterMed Sp. z o.o.	131 dzieci 147 dawek szczepionki	54.229,95 w tym środki GMT: 34.229,96 oraz środki finansowe pochodzące z budżetu Województwa Małopolskiego 19.999,99
RAZEM:			928	172.903,66

Zadania z zakresu zdrowia publicznego (realizowane w trybie ustawy o zdrowiu publicznym z organizacjami pozarządowymi i podmiotami niepublicznymi)				
I.p.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Liczba osób objętych zadaniem ogółem	Koszt zadania w zł
1.	Rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka wtórna kobiet po mastektomii*	Stowarzyszenie „Klub Amazonka”	42	40.000,00
2.	Zdrowi My! – Mama i Ja*	Spółdzielnia Socjalna BioVitaMed	298, w tym 115 dzieci	97.750,11
3.	Rehabilitacja domowa osób chorych na stwardnienie rozsiane, reumatoidalne zapalenie stawów oraz inne przewlekłe schorzenia powodujące dysfunkcję ruchu*	Stowarzyszenie „Aktywni dla Zdrowia”	25	34.000,00
		Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Tarnowie	15	22.000,00
4.	Rehabilitacja ruchowa w wodzie wspomagająca sprawność psychofizyczną osób niepełnosprawnych*	Fundacja „RuszSię!”	15, w tym 13 dzieci	22.924,08
5.	Edukacja zdrowotna i aktywizacja osób niepełnosprawnych ze schorzeniami powodującymi dysfunkcję narządu ruchu*	Fundacja „RuszSię!”	20	25.000,00
6.	Terapia oraz rehabilitacja dzieci i młodzieży z wadą słuchu oraz terapia sensoryczna*	Stowarzyszenie ICH LEPSZE JUTRO	12	19.959,05
7.	Terapia dzieci z problemami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania – z zastosowaniem różnorodnych metod terapeutycznych*	Stowarzyszenie ICH LEPSZE JUTRO	10	17.202,24

8.	Terapia i rehabilitacja dzieci z zaburzeniami rozwoju ze spektrum autyzmu*	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Tarnowie	15	24.997,63
9.	Prowadzenie Klubu zdrowej mamy i dziecka	Fundacja „Zielona Przystań”	255, w tym 154 dzieci	99.908,21
10.	Biały Tydzień – edukacja zdrowotna i kształtowanie zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców Tarnowa	Mościckie Centrum Medyczne sp. z o. o.	297, w tym 112 dzieci	14.996,84
OGÓŁEM:			1004	418.738,16 w tym: ze środków budżetowych Gminy Miasta Tarnowa: 114.905,05

*Zadanie realizowane w ramach przedsięwzięcia „Centrum Usług Społecznych – część nieinwestycyjna” w ramach projektu pn. „Tarnów – Nowe Spojrzenie” finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 i budżetu państwa, w ramach Programu Rozwój Lokalny zgodnie z umową 29/2021/RL z dnia 28.04.2022 r.

Ponadto od 2006 r., przy współpracy z Tarnowskim Hospicjum Domowym im. bł. F. Ozanama, działającym przy parafii św. Rodziny w Tarnowie, realizowany był program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych. W ramach tego programu Gmina Miasta Tarnowa sfinansowała zakup sprzętu dla Hospicjum. Zakupiony sprzęt medyczny organizacja nieodpłatnie wypożyczała terminalnie oraz obłożnie chorym mieszkańcom Tarnowa.

Promocja zdrowia i profilaktyka

W 2023 r. podejmowano działania z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W ramach współpracy ze Spółdzielnią Socjalną BioVitaMed realizowano zadanie pn.: „Zdrowi My! – Mama i Ja”, skierowane do kobiet ciężarnych, po porodzie, kobiet planujących ciążę, kobiet po stracie dziecka oraz kobiet wychowujących małe dzieci. Przedmiotem zadania było:

- prowadzenie działań wspierających rodzicielstwo przez prowadzenie grup wsparcia dla kobiet w ciąży i po porodzie lub dla obojga rodziców, prowadzenie grup wsparcia dla kobiet w ciąży i po porodzie w przypadku tzw. samotnego macierzyństwa, wsparcie psychologiczne indywidualne i grupowe dla kobiet po poronieniach lub stracie dziecka, psychoterapia okołoporodowa, pomoc

w tzw. kryzysach w macierzyństwie, prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych,

- prowadzenie działań przygotowujących do roli „mamy” przez prowadzenie warsztatów w zakresie pozyskania umiejętności wykonywania zabiegów pielęgnacyjno–higienicznych u noworodków i niemowląt, warsztatów karmienia piersią, zajęć edukacyjnych w zakresie właściwego odżywiania, profilaktyki i higieny jamy ustnej u kobiet w ciąży i małych dzieci,
- prowadzenie działań aktywizujących i zajęć poprawiających sprawność fizyczną u kobiet w ciąży i po porodzie,
- prowadzenie edukacji zdrowotnej promującej właściwe nawyki żywieniowe u kobiet w okresie prokreacyjnym (w ciąży i po porodzie),
- prowadzenie działań aktywizujących i kompensacyjnych dla dzieci w postaci organizacji zajęć grupowych, przeciwdziałanie zaburzeniom rozwojowym, prowadzenie działań kompensacyjnych dla dzieci w formie indywidualnych konsultacji z fizjoterapeutą, logopedą/neurologopedą,
- prowadzenia działań dla rodziców i dzieci ze szczególnymi potrzebami (np. niepełnosprawność intelektualna, ruchowa oraz inne formy deficytów zdrowotnych).

Zadanie realizowane było od 30 listopada 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. Na jego realizację przeznaczono w 2023 r. kwotę 97.750,11 zł ze środków finansowych Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz z budżetu państwa. Działaniami w ramach zadania objęto 298 osób, w tym 183 osoby dorosłe i 115 dzieci.

Ponadto od 30 czerwca 2023 r. Fundacja „Zielona Przystań” realizuje zadanie pn.: „Prowadzenie Klubu zdrowej mamy i dziecka”, stanowiące kontynuację i jednocześnie rozwinięcie działań realizowanych w ramach opisanego powyżej zadania. W 2023 r. na realizację zadania wydatkowano kwotę 99.908,21 zł. Z działań w ramach zadania skorzystało 255 osób, w tym 154 dzieci oraz 101 osób dorosłych. Zadanie realizowane będzie do 30 czerwca 2024 r. ze środków pochodzących z budżetu obywatelskiego GMT.

Edukacja zdrowotna i aktywizacja osób niepełnosprawnych ze schorzeniami powodującymi dysfunkcję narządu ruchu

W ramach zadań obejmujących promocję zdrowia i edukację zdrowotną w 2023 r. Fundacja RuszSię! w Tarnowie realizowała zadanie pn. „Edukacja zdrowotna i aktywizacja osób niepełnosprawnych ze schorzeniami powodującymi dysfunkcję narządu ruchu”. W zadaniu udział wzięło 20 osób niepełnosprawnych ze schorzeniami powodującymi dysfunkcję narządu ruchu m.in.: poruszających się na wózkach inwalidzkich, za pomocą sprzętu pomocniczego itp. oraz ich opiekunów. W ramach zadania przeprowadzono:

- grupowe warsztaty edukacyjne, dotyczące zagadnień prawidłowego odżywiania, w tym zasad żywienia oraz zapobiegania chorobom zależnym od żywienia,
- grupowe warsztaty edukacyjne dotyczące profilaktyki schorzeń najczęściej występujących w grupie osób objętych realizacją zadania, w szczególności przykurczów mięśni, deformacji stawów, ograniczenia zakresu wykonywanych ruchów, itp.,
- grupowe warsztaty edukacyjne poruszające problemy natury psychologicznej mogące wystąpić w związku z niepełnosprawnością oraz sposoby radzenia sobie z nimi,
- grupowe zajęcia aktywizujące, ruchowe i ogólnousprawniające, uwzględniające zajęcia sportowo-rekreacyjne przeznaczone dla osób niepełnosprawnych.

Zadanie realizowane było od dnia 9 maja 2023 r. do dnia 30 listopada 2023 r. Na jego realizację wydatkowano kwotę w wysokości 25.000,00 zł ze środków finansowych Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz z budżetu państwa.

Biały Tydzień – edukacja zdrowotna i kształtowanie zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców Tarnowa

W 2023 r. w ramach działań z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej przy współpracy z Mościckim Centrum Medycznym zrealizowano zadanie pn. „Biały Tydzień – edukacja zdrowotna i kształtowanie zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców Tarnowa”. Zadanie skierowane było zarówno do dzieci jak i osób dorosłych, w tym seniorów. W ramach zadania przeprowadzono:

- spotkania grupowe, edukacyjne dotyczące zagadnień prawidłowego odżywiania osób dorosłych (w tym seniorów), właściwych zasad żywienia, roli dietoterapii w chorobach zależnych od żywienia oraz chorobach cywilizacyjnych,
- grupowe zajęcia edukacyjne dla uczniów, rodziców i nauczycieli tarnowskich przedszkoli i szkół dotyczących profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży,
- indywidualne konsultacje dietetyczne dla osób dorosłych (w tym seniorów),
- indywidualne konsultacje fizjoterapeutyczne dla dzieci (od 3 roku życia) i ich rodziców.

Zadanie realizowane było od 19 do 29 września 2023 r. Na jego realizację wydatkowano kwotę w wysokości 14.996,44 zł w ramach budżetu GMT z puli przekazanej do dyspozycji Rady Osiedla nr 8 „Mościce”. Działaniami w ramach zadania objęto łącznie 297 osób, w tym 112 dzieci.

Wsparcie osób i rodzin na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Do szczegółowych zadań należało:

- poradnictwo oraz wsparcie psychologiczne dla członków rodziny i rodziców posiadających dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, w tym także konsultacje z elementami psychoedukacji dotyczącej funkcjonowania osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- poradnictwo i wsparcie psychologiczne dla członków rodziny osób z zaburzeniami psychicznymi oraz konsultacje kształtujące właściwą postawę społeczną oraz zapobieganie dyskryminacji,
- wsparcie psychologiczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem alkoholu i/lub narkotyków oraz konsultacje z elementami psychoedukacji,
- konsultacje i poradnictwo psychologiczne dla osób doświadczających zaburzeń psychicznych, w tym motywujące do podjęcia leczenia farmakologicznego czy uzyskania pomocy psychoterapeuty,
- interwencje w miejscach zamieszkania osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, znajdujących się w sytuacji zagrożenia życia bądź zdrowia ,

- wsparcie psychologiczne dla osób, które były hospitalizowane ze względu na myśli samobójcze lub podejmowanie prób samobójczych,
- motywowanie do dbania o zdrowie psychiczne,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

6.2 Działalność dotycząca profilaktyki uzależnień

Działania skierowane do dzieci i młodzieży, rodziców i opiekunów oraz nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych

W celu zapobiegania ryzykownym zachowaniom, a także ograniczania szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych, innych szkodliwych substancji oraz uzależnień behawioralnych w 2023 r. podjęte zostały działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców miasta Tarnowa, w szczególności dzieci i młodzieży uczęszczających do tarnowskich przedszkoli i szkół, nauczycieli oraz rodziców. Zadania realizowane były w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na lata 2023 -2026 r. Działania te finansowane były ze środków budżetu Gminy Miasta Tarnowa pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

W swych działaniach CUS w Tarnowie dążyło do realizacji programów i szkoleń wyposażających ucznia (poczynając od okresu przedszkolnego) w podstawowe kompetencje społeczne i emocjonalne przygotowujące do samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych, wzmacniających odporność na stres, kształtujących pozytywne nastawienie do życia, uczących optymizmu, życzliwości i współpracy, a także sposobów rozwijania wytrwałości, wiary w siebie i odporności. W 2023 r. na terenie tarnowskich przedszkoli i szkół zrealizowano łącznie 6 programów profilaktycznych, w tym:

- programy dla dzieci i młodzieży szkolnej z udziałem rodziców i nauczycieli: „Poruszające Bajki o Emocjach”, „Blog Szymona”, „Epsilon”, „Debata”, „Warsztaty edukacyjne dla młodzieży szkolnej z zakresu profilaktyki uzależnień i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej”,
- program dla nauczycieli pt. „Przyjaciele Zippiego”, który pozwalał na realizację działań z uczniami w przedszkolach i szkołach podstawowych.

W 2023 r. zorganizowano szkolenie pt. „Zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży – geneza, profilaktyka, interwencja”, w którym udział wzięli wychowawcy pracujący w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych w Tarnowie oraz pracownicy Centrum Usług Społecznych w Tarnowie.

W 2023 r. z programów profilaktycznych i szkoleń w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej skorzystało łącznie 3.608 osób (w tym: 3.219 uczniów, 293 nauczycieli i wychowawców placówek oraz 96 rodziców). Na realizację działalności profilaktycznej w 2023 r. wydatkowano łącznie 240.810,00 zł.

Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2023 r. w CUS w Tarnowie działał Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Punkt był czynny w każdą środę w godz. 15.00 – 18.00. Dyżurujący w Punkcie specjaliści z zakresu terapii uzależnień i prawa udzielali porad w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, świadczyli pomoc terapeutyczną, udzielali wsparcia po

odbyłym leczeniu, wskazywali placówki, w których można podjąć leczenie odwykowe, świadczyli pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, ochrony przed przemocą, pomagali w przygotowaniu pism procesowych. Łącznie w 2023 r. udzielono 220 porad.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie

W 2023 r. odbyło się 49 posiedzeń zespołów Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA), w trakcie których rozpatrywano wnioski o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób nadużywających alkoholu. Ogólna liczba wniosków o podjęcie przez Komisję czynności zmierzających do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, które zostały skierowane do Komisji wyniosła 141, w tym 84 wnioski z Policji, 29 wniosków od członków rodzin, 28 wniosków z innych źródeł (kuratorzy, pracownicy socjalni CUS, prokuratura, Gminne Komisje, Dom dla Bezdomnych Mężczyzn), w tym wobec kobiet - 33 wnioski. Komisja wystawiła 101 skierowań do biegłego psychologa i biegłego psychiatry w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Na badania zgłosiło się 38 osób. Liczba wniosków skierowanych do sądu w celu wydania postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w 2023 r. wyniosła 19. Ponadto odbyło się 12 posiedzeń Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na których opiniowane były wnioski przedsiębiorców, ubiegających się o uzyskanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Komisja wydała 123 postanowienia o zgodności lokalizacji miejsc sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi uchwałami Rady Miejskiej w Tarnowie.

W 2023 r. członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, asystowali funkcjonariuszom Komisariatu Policji Tarnów Centrum w działaniach kontrolnych podmiotów gospodarczych, sklepów i lokali rozrywkowych pod kątem sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, w tym sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 lat. Sprawdzano również respektowanie przez właścicieli sklepów i lokali obowiązku umieszczania tabliczek informujących o szkodliwości spożywania alkoholu. W ramach przeprowadzonych działań skontrolowanych zostało 7 punktów prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

7 DZIAŁALNOŚĆ JEDNOSTEK, NAD KTÓRYMI CUS SPRAWOWAŁO NADZÓR POMOCNICZY

Zgodnie ze Statutem, Centrum było w 2023 roku aparatem pomocniczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawowaniu nadzoru nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej. Centrum wypełniało również zadania aparatu pomocniczego Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawowaniu nadzoru nad następującymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Miasta Tarnowa:

- 1) Zespół Żłobków w Tarnowie,
- 2) Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Tarnowie,
- 3) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Rodzinny Dom” w Tarnowie,
- 4) Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie,
- 5) Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie,
- 6) Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnych „Bezpieczna Przystań” w Tarnowie.

Ponadto Centrum sprawowało nadzór nad realizacją ważnych dla mieszkańców zadań zleconych do wykonania innym podmiotom (organizacjom pozarządowym). W ten sposób prowadzone były w szczególności mieszkania chronione wspierane i treningowe, Punkt Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi, Ogrzewalnia, placówki wsparcia dziennego, schronisko i noclegownia dla osób bezdomnych.

7.1 Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS)

Na terenie miasta funkcjonują dwa środowiskowe domy samopomocy prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa wyłaniane w drodze postępowania konkursowego:

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań” przy ul. Piotra Skargi 29, a prowadzony przez Fundację Zielona Przystań (60 miejsc typu A i C),

Środowiskowy Dom Samopomocy im. św. Kingi przy Al. M.B. Fatimskiej 6 prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu (60 miejsc typu B).

ŚDS-y funkcjonują zgodnie ze standardami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Świadczą one usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Z usług świadczonych w ŚDS mogą korzystać osoby przewlekle psychicznie chore (typ A), osoby niepełnosprawne intelektualnie (typ B) oraz osoby z różnymi postaciami otępienia, demencją starczą chorobą Alzheimerera, chorobą Parkinsona, zaburzeniami osobowości i zachowania, zaburzeniami adaptacyjnymi oraz organiczną zmianą nastrojów lub wykazują inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C). Oba środowiskowe domy samopomocy mają charakter ponadlokalny i są finansowane z dotacji pochodzącej z budżetu państwa. W 2023 r. z usług ŚDS-ów skorzystało 152 uczestników, w tym 31 osób w ŚDS typu A, 72 osoby w ŚDS typu B i 49 osób w ŚDS typu C.

7.2 Domy Pomocy Społecznej (DPS)

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie przy ul. Szpitalnej 53

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie jest miejską jednostką organizacyjną o zasięgu ponadgminnym. DPS dysponuje 154 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz 10 miejscami dla osób w podeszłym wieku. Dom dysponuje również 50 miejscami dziennego pobytu w ramach Działu - Domu Dziennego Pobytu (DDP). Jest to forma pomocy w trybie dziennego wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W 2023 r. łącznie z jego oferty skorzystało 45 osób. W ramach swojej działalności tj. sprawowania dziennej opieki, zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych i opiekuńczych, prowadzona jest działalność rehabilitacyjna i terapeutyczna. Podopieczni mają do dyspozycji salę gimnastyczną wyposażoną w sprzęt do ćwiczeń. W ramach rehabilitacji ruchowej w okresie wiosenno-jesiennym organizowane są zajęcia rekreacyjne w ogrodzie min. nordic walking. Wszystkie osoby korzystające z usług DDP mogą uczestniczyć w różnorodnych formach terapii zajęciowej. Zajęcia mają charakter indywidualny oraz grupowy i obejmują: arteterapię, silwoterapię, ergoterapię, muzykoterapię, biblioterapię i ludoterapię. Dodatkowo dla podopiecznych DDP, prowadzone są zajęcia komputerowe w specjalnie przystosowanej i wyposażonej pracowni komputerowej. Podopieczni uczestniczą również w wyjazdach – wycieczkach, piknikach integracyjnych, spotkaniach z młodzieżą i wolontariuszami, dzięki czemu rozwijają i podtrzymują więzi społeczne. Dużą atrakcją dla podopiecznych DDP są zajęcia z zakresu hortiterapii - w ogrodzie podopieczni mają własne ogródek, gdzie mogą robić

nasadzenia, wysiewy roślin i opiekować się nimi. Podopieczni DDP mogą również korzystać z posiłków śniadanie i obiad w zależności od potrzeb.

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Czarna Droga 48

Dom jest placówką o zasięgu ponadgminnym, zapewnia całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek i stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dysponuje 87 miejscami przeznaczonymi dla osób starszych. Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców. W 2023 r. mieszkańcy Domu uczestniczyli w różnych formach terapii zajęciowej. Zajęcia miały charakter indywidualny oraz grupowy i obejmowały: muzykoterapię, kulturoterapię, prace ręczne, silwoterapię, teatroterapię, biblioterapię, kinezyterapię, itp. Mieszkańcy brali również udział w spotkaniach z wolontariuszami, z uczniami tarnowskich szkół w ramach integracji międzypokoleniowej, imprezach kulturalnych, zabawach oraz wycieczkach turystycznych. W celu polepszenia standardu świadczonych usług w 2023 r. wymieniono część zużytego wyposażenia: zakupiono dla potrzeb mieszkańców pościel, ręczniki, firanki, koce oraz krzesła i nakrycia stołowe.

Niepubliczne domy pomocy społecznej

Poza domami pomocy społecznej prowadzonymi przez Gminę Miasta Tarnowa na terenie miasta prowadzą działalność dwa niepubliczne domy pomocy społecznej prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej, zapewniają całodobową opiekę, zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, zdrowotnych, wspierających, religijnych i kulturalnych. Wymienione domy posiadają stałe zezwolenie wojewody małopolskiego na prowadzenie działalności. Niepubliczne domy pomocy społecznej są współfinansowane z dotacji pochodzącej z budżetu państwa w przypadku pobytu osób skierowanych do domu przed 01.01.2004 r. Organizacje prowadzące niepubliczne domy pomocy społecznej są wyłaniane w drodze postępowania konkursowego.

Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie przy ul. Robotniczej 4 prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Posiada 80 miejsc statutowych. Zgodnie z decyzją Wojewody Małopolskiego z dnia 16 listopada 2021 r. Dom dysponuje 27 miejscami dla osób dorosłych i 53 miejscami dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.

Dom Pomocy Społecznej im. Zofii Skorupy dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie przy ul. Modrzejewskiej 48 prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelaktualną - Koło w Tarnowie. Placówka dysponuje 17 miejscami statutowymi.

W 2023 r. w domach przebywało łącznie 100 osób, w tym 83 w DPS przy ul. Robotniczej i 17 w DPS przy ul. Modrzejewskiej.

7.3 Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej (TOIKiWODPD)

TOIKiWODPD jest placówką dofinansowaną z budżetu państwa – i jedną z dwóch w województwie małopolskim, która realizuje zadania:

- ośrodka interwencji kryzysowej (OIK) – w ramach którego udzielał pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu do 3 miesięcy) osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych - mieszkańcom miasta Tarnowa,
- specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej (SOWODPD) – w ramach którego udzielał kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym, schronienia osobom – ofiarom przemocy domowej do 6 miesięcy: prowadził działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto do jego zadań należy:

- opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc,
- opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.

Jednostka współpracuje z Centrum Powiadamiania Ratunkowego (połączenia z nr 112), niosąc pomoc osobom, głównie w ostrych stanach suicydalnych. W 2023 r. na podstawie porozumienia TOIKiWODPD świadczył również pomoc mieszkańcom Powiatu Dąbrowskiego.

Najczęściej zgłaszane przez klientów w 2023 r. problemy związane były z przemocą, zdiagnozowanymi zaburzeniami i chorobami psychicznymi, objawami lękowymi i depresyjnymi, w tym myśli i zamiary samobójcze, konfliktami rodzinnymi, kryzysami małżeńskimi, uzależnieniami i współuzależnieniami, problemami zdrowotnymi oraz brakiem wiedzy prawnej. W 2023 r. z oferty Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej skorzystało 1403 osoby, w tym z problemem przemocy domowej 312 osób.

W celu zapewnienia całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej dysponuje 20 miejscami noclegowymi w sześciu pokojach oraz czterema miejscami noclegowymi w ramach ośrodka interwencji kryzysowej. W 2023 r. z możliwości całodobowego schronienia skorzystało 28 osób (16 kobiet i 12 dzieci).

Dodatkowo Ośrodek realizował szereg następujących działań:

- współorganizowanie kampanii społecznej przeciw przemocy wobec kobiet „One Billion Rising”,
- udzielanie porad i wsparcia psychologicznego w ramach Tygodnia Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem,
- prowadzenie działań w ramach Kampanii „Biała Wstążka”,
- zorganizowanie kampanii przeciw przemocy wobec dzieci pn. „Nie bij mnie kochaj mnie”,
- przygotowanie pierwszej ekspozycji autorskiej wystawy pn. „PoGodność, (o)Znaki (prze)Mocy”,
- zorganizowanie zajęć profilaktycznych na temat depresji dla młodzieży,
- zorganizowanie wykładów dla studentów pn. „Kryzys, interwencja, przemoc.

7.4 Zespół Żłobków

Instytucjonalna opieka publiczna nad dziećmi w wieku do lat trzech prowadzona była w mieście przez sześć żłobków, wchodzących w skład Zespołu Żłobków w Tarnowie, posiadających aktualnie 475 miejsc dla dzieci. Wykaz żłobków prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa wraz ze szczegółową liczbą miejsc wskazuje poniższa tabela.

Lp.	Nr żłobka i adres	Liczba miejsc
1.	Żłobek Nr 1, ul. Topolowa 4	134
2.	Żłobek nr 2, ul. Wiejska 29	83
3.	Żłobek nr 3, ul. Juliana Goslara 5	51
4.	Żłobek nr 4, ul. Westerplatte 12	25
5.	Żłobek nr 5, ul. Do Prochowni 20	92
6.	Żłobek nr 6, ul. Pracy 4c	90
łącznie		475

Żłobki prowadzone przez GMT umożliwiają rodzinom korzystanie z usług opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych w formie zabawy od poniedziałku do piątku, z wyjątkiem świąt i dni ustawowo wolnych od pracy w godz. od 6:00 do 16:00 oraz korzystanie z wyżywienia przygotowanego w kuchni żłobka (cztery posiłki dziennie), uwzględniającego obowiązujące normy i zalecenia żywieniowe. Na wniosek rodzica wymiar opieki w żłobku może być wydłużony do godz. 17:00 za dodatkową opłatą. Żłobki dysponują nowoczesnym wyposażeniem dostosowanym do wieku i wzrostu dzieci. Każda grupa ma do dyspozycji bawialnię, jadalnię, sypialnię oraz łazienkę. Pomieszczenia i tereny zielone wokół budynków wyposażone są w sprzęt spełniający obowiązujące normy i posiadający wymagane atesty. Zasoby lokalowe, rozmieszczenie oraz wyposażenie żłobków zapewniają wysoki standard pobytu wszystkich dzieci uczęszczających do placówek. Zespół Żłobków w Tarnowie zapewnia dzieciom fachową i troskliwą opiekę. Praca odbywa się w grupach dostosowanych do wieku, możliwości i predyspozycji każdego dziecka. W codziennej pracy każdego ze żłobków dzieci mają zapewnioną odpowiednią opiekę zbliżoną do warunków domowych, prowadzone są różnorodne zajęcia zabawowe z elementami edukacji, zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb każdego dziecka. Ponadto zajęcia w żłobkach są planowane i realizowane tak, aby uwzględniać aktualną porę roku, zmiany zachodzące w przyrodzie czy święta i imprezy okolicznościowe przypadające w konkretnym miesiącu, co daje szeroki wachlarz i wzbogaca możliwości poznawcze i rozwojowe dzieci.

Ponadto w Tarnowie funkcjonowało sześć niepublicznych żłobków posiadających w sumie 169 miejsc. Wykaz żłobków wraz z liczbą miejsc przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa żłobka i adres	Liczba miejsc
1.	„CHATA SKRZATA” Żłobek Niepubliczny, ul. Józefa Piłsudskiego 31	40
2.	„Małe Szczęścia” Żłobek Niepubliczny, ul. Witolda Rogoyskiego 15/2	15
3.	„FUN&PLAY” Żłobek Niepubliczny, ul. Tadeusza Klimeckiego 11	14
4.	„Pałacyk Malucha” Żłobek Niepubliczny, ul. Hugona Kołłątaja 14	15

5.	„MALUSZEK” Żłobek Niepubliczny, ul. Gabriela Narutowicza 15	40
6.	„Leśne Ludki” Żłobek Niepubliczny Magdalena Świniarska, ul. Rydza-Śmigłego 5	45
Łącznie		169

7.5 Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (COPOW)

COPOW zapewnia pełną i wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną niżej wymienionych placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze” - jest placówką typu interwencyjnego, której celem jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej do czasu jego powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej. Placówka zajmuje się kompleksową diagnozą psychologiczno-pedagogiczną dziecka.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka - jest to placówka typu socjalizacyjnego przeznaczona dla 14 dzieci, w szczególności posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” - jest placówką typu socjalizacyjnego przeznaczoną dla 14 dzieci, obejmuje opieką dzieci młodsze, w szczególności rodzeństwa.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom” - jest placówką typu socjalizacyjnego przeznaczoną dla 10 dzieci. Celem placówki jest w szczególności przygotowanie do samodzielnego życia ze względu na fakt, że trafiają do niej dzieci w starszym wieku.

Funkcjonowanie wszystkich placówek oparte jest na tzw. „systemie rodzinkowym” mającym na celu właściwe przygotowanie dzieci do usamodzielnienia w przyszłości. System ten ma przede wszystkim stworzyć dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych odpowiednie warunki ich rozwoju, a także ma zapewnić zaspokojenie ich podstawowych potrzeb w warunkach - jak dla domu jednorodzinnego. Dzieci biorą czynny udział we wszystkich pracach domowych. Dzięki takiej formie opieki dzieci uczą się umiejętności życiowych i społecznych, które będą mogły wykorzystać w swoim dorosłym życiu. Z dziećmi pracowała pracuje wykwalifikowana kadra.

Zestawienie liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2023 r. przedstawia poniższa tabela.

Nazwa placówki	Liczba miejsc statutowych	Liczba dzieci ogółem
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Przyjazny Dom”	14	15
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Słoneczny Dom”	10	13
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Janusza Korczaka	14	17
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze”	14	39
Razem	52	84

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Rodzinny Dom”

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Rodzinny Dom” to placówka typu rodzinnego. Placówka ta została utworzona z myślą o najmłodszych dzieciach wymagających zapewnienia całodobowej opieki i wychowania. Przeznaczona jest dla 8 dzieci do 18. roku życia i daje możliwość wspólnego wychowywania się licznego rodzeństwa. Placówka zapewniała dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, zaspokajała podstawowe potrzeby bytowe, emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, religijne i społeczne. Placówka prowadzi zajęcia wychowawcze dla dzieci: plastyczne, kulinarne, sportowo-rekreacyjne, relaksacyjne, a także wycieczki i imprezy okolicznościowe, w których uczestniczą również rodziny biologiczne. Dzieci mają możliwość rozwijania swoich dotychczasowych zainteresowań i zdolności, wzmacniania więzi społecznych, rozwijania samodzielności i sprawności umysłowej. Placówka prowadziła pracę z rodziną dziecka. W placówce zatrudniony jest psycholog, który prowadzi pracę indywidualną jak i grupową z wychowankami, a także pozostaje do dyspozycji rodziców biologicznych, którzy wyrazili chęć udziału w spotkaniach. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w placówce przebywało łącznie 16 wychowanków (narastająco) pochodzących z terenu miasta Tarnowa w wieku od 0 do 6 roku życia. W 2023 r. 6 dzieci opuściło placówkę.

7.6 Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Zespół prowadzi obsługę osób występujących o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności, wskazaniach do ulg i uprawnień, legitymacji oraz kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych. Poniższe tabele obrazują działalność Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w 2023 r.

Rodzaj wniosku	Liczba przyjętych wniosków
ustalenie stopnia niepełnosprawności (dla osób powyżej 16. roku życia)	2.413
ustalenie niepełnosprawności dla dzieci (osób do 16. roku życia)	165
Razem	2.578

Stopień niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń
Znaczny	839
Umiarkowany	1.321
Lekki	253
dzieci do 16. roku życia	165
Razem	2.578

Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej	
dla osób przed 16. rokiem życia	82
dla osób po 16. roku życia	893
Razem	975

Liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych	
dla osób niepełnosprawnych	615
dla placówek	3
Razem	618

7.7 Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”

Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - Zakład Aktywności Zawodowej Słoneczne Wzgórze, jest placówką zajmującą się zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, a także ich rehabilitacją zawodową, społeczną i leczniczą oraz przygotowaniem do podjęcia zatrudnienia na chronionym rynku pracy w zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy. W ramach prowadzonej działalności Centrum świadczy usługi hotelarskie, gastronomiczne, cateringowe, rehabilitacyjne, wynajmu Sali w celu organizacji szkoleń i konferencji, a także usługi ogrodnicze. Funkcjonowanie tego typu placówki przyczyniło się do poszerzenia oferty usług na terenie Tarnowa. Centrum stanowi bardzo ważną formę wspomagającą proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, a jej funkcjonowanie umożliwia zdobycie nowych kwalifikacji tym osobom, zapobiega ich wykluczeniu społecznemu i zwiększa integrację z lokalnym społeczeństwem. Koszty działalności Centrum pokrywane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków Województwa Małopolskiego i środków Gminy Miasta Tarnowa. W 2023 r. Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - ZAZ Słoneczne Wzgórze zostało wyróżnione za aktywność społeczną na rzecz wspólnoty lokalnej.

7.8 Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielných „Bezpieczna Przystań”

Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielných Bezpieczna Przystań zlokalizowane jest przy ul. Sanguszków 28A i zapewnia usługi opieki zastępczej, umożliwiające czasowe przebywanie jednocześnie 15 osób niesamodzielných pod profesjonalną opieką w przypadku braku możliwości sprawowania opieki przez ich opiekunów. W budynku Centrum znajduje się również wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. Centrum zostało utworzone w celu realizuje projekt pn. „Wsparcie opiekunów nieformalnych osób niesamodzielných w subregionie tarnowskim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Projekt był realizowany w partnerstwie z gminami z Subregionu Tarnowskiego, z którymi została podpisana umowa partnerska: Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Gnojnik, Gmina Lisia Góra, Gmina Ryglice, Gmina Zakliczyn oraz Gmina Żabno. Realizacja projektu obejmowała okres od 01.10.2018 r. do 31.12.2022 r. Od 01.01.2023 r. rozpoczął się okres trwałości projektu, w ramach którego realizowane są odpłatne usługi opieki wytchnieniowej w ośrodku oraz działa odpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. W 2023 r. z całodobowej opieki zastępczej skorzystało 185 opiekunów (189 osób niesamodzielných). Zawarto 702 umowy na wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjno-pielęgnacyjnego.

Ponadto w 2023 r. Centrum zrealizowało projekty dofinansowane ze środków zewnętrznych. Wśród nich program „Opieka Wytchnieniowa – edycja 2023”, który był finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program miał na celu wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących

bezpośrednią opiekę nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, którzy wymagają usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. W 2023 r. usługami objętych zostało 250 osób w łącznym wymiarze 45.967 godzin. Na realizację programu wydatkowano kwotę: 1.552.170,30 zł. Drugim programem, również realizowanym ze środków zewnętrznych, była „Małopolska Tarcza Humanitarna. Fundusze Europejskie dla Ukrainy”, wsparcie grantowe EFS dla NGO i JST – integracja społeczna, rynek pracy, edukacja i zdrowie, program realizowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było wzmocnienie zdolności JST oraz NGO do świadczenia niezbędnych usług publicznych i udzielania wsparcia w ramach integracji społecznej, edukacji, rynku pracy, zdrowia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami w zakresie pomocy dla osób, które przybyły do Polski z Ukrainy od 24 lutego 2022 r. W ramach projektu Centrum zatrudniło 2 osoby na stanowisku młodszy opiekun na okres od grudnia 2022 r. do sierpnia 2023 r. Na realizację projektu wydatkowano kwotę: 49.413,49 zł.

7.9 Mieszkania chronione wspierane i treningowe

Mieszkania chronione wspierane dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

W 2023 r. w Tarnowie funkcjonowały dwa mieszkania chronione wspierane przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Prawo do pobytu w mieszkaniu chronionym wspieranym mają osoby, które ze względu na niepełnosprawność intelektualną potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Mieszkania chronione wspierane są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów (opiekun, terapeuta, psycholog oraz pracownik socjalny), do prowadzenia samodzielnego życia i stanowią alternatywę dla pobytu w placówce opieki całodobowej. Pobyt w mieszkaniu zapewnia warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, integrację ze społecznością lokalną, sprzyjając rozwojowi kontaktów społecznych oraz przygotowując do prawidłowego pełnienia ról społecznych, stanowi niezbędny etap w drodze do uzyskania pełnej samodzielności życiowej. Gmina Miasta Tarnowa prowadzenie obu mieszkań powierzyła Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - Koło w Tarnowie wyłonionemu w drodze otwartego konkursu ofert. Oba mieszkania zlokalizowane są przy ul. Mościckiego. Pierwsze przeznaczone jest dla pięciu kobiet niepełnosprawnych intelektualnie. W 2023 r. przybywało w nim łącznie cztery kobiety, a Gmina Miasta Tarnowa na jego prowadzenie udzieliła dotacji w wysokości 94.800,00 zł. W mieszkaniu dla niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn przebywało łącznie trzech mężczyzn a dotacja Gminy wyniosła 91.000,00 zł.

Pobyt w mieszkaniu chronionym ma charakter odpłatny. Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności określa uchwała Nr XXXII/478/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych.

Mieszkanie chronione treningowe dla osób usamodzielnianych

W Tarnowie funkcjonuje mieszkanie chronione przeznaczone dla trzech osób, w którym usamodzielniający się wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej mogą przygotować się do prowadzenia samodzielnego życia. Mieszkanie prowadzone jest przez wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert Polskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie PSONI - Koło w Tarnowie. Wysokość udzielonej w 2023 r. dotacji wyniosła 72.500,00 zł.

7.10 Punkt Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi (PONON)

Stowarzyszenie Po Prostu Razem przy ul. Tuchowskiej 21 realizowało zadanie pn. „Prowadzenie punktu opieki nad osobami nietrzeźwymi” zlecone w otwartym konkursie ofert. W 2023 r. Punkt utrzymywany był w stanie gotowości do przyjęcia 10 osób nietrzeźwych, przez wszystkie dni tygodnia, w godz. 13.00 – 23.00, również w dni wolne od pracy i w święta. W PONON dyżurowali m.in.: lekarz, ratownicy medyczni, terapeuta uzależnień i prawnik, zadaniem których było:

- zapewnienie badania każdej osobie nietrzeźwej dowiezionej do Punktu przeprowadzonego przez lekarza i potwierdzonego zaświadczeniem lekarskim o braku wskazań do hospitalizacji,
- dokonywanie stałej obserwacji podstawowych parametrów życiowych osób nietrzeźwych przebywających w Punkcie,
- zapewnienie środków dezynfekujących, środków higieny osobistej oraz odzieży zastępczej na czas pobytu w Punkcie, a w koniecznych przypadkach wymianę odzieży,
- umożliwienie osobom nietrzeźwym dokonania zabiegów higieniczno-sanitarnych,
- zapewnienie systemu opieki profilaktycznej dla osób nietrzeźwych przyjętych do Punktu oraz ich rodzin.

W 2023 r. opieką objęto łącznie 2.264 osoby dowiezione do Punktu przez Policję i Straż Miejską, w tym badania lekarskie zapewniono 1.368 osobom zatrzymanym, które następnie zostały umieszczone w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych przy Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie, przy ul. Narutowicza 6. Na realizację zadania w 2023 r. przyznano dotację z budżetu Gminy Miasta Tarnowa w wysokości 495.000,00 zł.

7.11 Placówki Wsparcia Dziennego

Placówki Wsparcia Dziennego w formie specjalistycznej

Na terenie Miasta Tarnowa w 2023 r. działały dwie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej prowadzone przez: Stowarzyszenie Siemacha oraz Katolickie Centrum Edukacji KANA. Realizowały zadanie publiczne pod nazwą: „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej” dla dzieci i młodzieży z Miasta Tarnowa. Przyznana kwota dotacji z budżetu Gminy Miasta Tarnowa za 2023 r. wyniosła 754.800,00 zł. Placówki działały we wszystkie dni robocze (również w okresie wakacji i ferii zimowych) i objęły swoimi działaniami grupę min. 185 wychowanków. Oferta placówek skierowana była przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi i ze specjalnymi potrzebami. Placówki zapewniały zajęcia terapeutyczne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne. Realizowały indywidualny program korekcyjny, psychokorekcyjny, psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. Zorganizowano dzieciom pomoc w nauce, zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań dzięki różnego rodzaju warsztatom i projektom, a także opiekę i liczne gry i zabawy. Zapewniono każdemu z wychowanków wyżywienie w postaci co najmniej jednego posiłku dziennie, dostosowanego do pory dnia i czasu przebywania w placówce. Zgodnie z umową realizowano program profilaktyczny w zakresie zachowań przemocowych i aspołecznych oraz uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym w szczególności przeciwdziałania alkoholizmowi. Placówki prowadziły dokumentację dla każdego dziecka uczęszczającego na organizowane zajęcia, a także współpracowały z rodzicami/opiekunami dziecka, Centrum Usług Społecznych w Tarnowie i innymi podmiotami.

Placówka Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczo-podwórkowej

Placówką typu opiekuńczo-podwórkowego jest Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” przy ul. Gumniskiej 25, która działa w ramach struktury organizacyjnej Centrum Usług Społecznych w Tarnowie. Funkcjonuje od poniedziałku do piątku. Placówka została stworzona z myślą o dzieciach, które potrzebują wzajemnej integracji z rówieśnikami oraz chcą zaangażować się we wspólne aktywności. Praca wychowawcza w placówce realizowana jest według założeń rocznego planu dydaktyczno-wychowawczego. Każdy uczestnik placówki posiada teczkę Indywidualnego Planu Pracy zawierającą kartę zgłoszeniową z niezbędnymi danymi. Plan pracy zakłada codzienne zajęcia wychowawcze, czas wolny dla dzieci, a także kontakt z ich rodzicami, którzy są na bieżąco informowani przez wychowawców o zachowaniu, aktywności, postępach edukacyjnych, trudnościach w zachowaniu dzieci jak również sposobach na polepszenie ich funkcjonowania wśród rówieśników. Działalność Placówki ma za zadanie zwiększenie zakresu wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w ich codziennym życiu. Wszystkie zaplanowane działania ukierunkowane były na poprawę warunków życia, rozwoju osobistego integrację z rówieśnikami a przede wszystkim wzmocnienie poczucia własnej wartości uczestników placówki. Do placówki zostało zrekrutowanych 27 dzieci w wieku od 6. roku życia do 18 lat. W 2023 r. przeprowadzone zostały zajęcia profilaktyczne, edukacyjne, pomoc w nauce, zajęcia plastyczne, sportowe, muzyczne, komputerowe. Zorganizowane zostały różne imprezy okolicznościowe kształtujące świadomość kulturową, wyjścia do kina, atrakcje sportowe, wycieczki, a także spotkania z uczestnikami Klubu Seniora w ramach integracji międzypokoleniowej. Ponadto w ramach współpracy między placówkami odbywały się spotkania z dziećmi z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Słoneczny Dom” w Tarnowie. Nawiązana została również współpraca z Centrum Kształcenia Zawodowego Ochotniczych Hufców Pracy w Tarnowie. Dzięki niej zostały przeprowadzone dwa spotkania warsztatowe dla dzieci z placówki. Na bieżąco przeprowadzane były rozmowy wspierające z podopiecznymi oraz ich opiekunami. Udzielona została pomoc w sytuacjach kryzysowych, problemach szkolnych, rodzinnych, osobistych dziecka. Zapewniono każdemu z wychowanków wyżywienie w postaci co najmniej jednego posiłku dziennie dostosowanego do pory dnia i czasu przebywania w placówce.

7.12 Schronisko dla Osób Bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”

Schronisko dla osób bezdomnych „Dom dla bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej” w Tarnowie realizowało zlecone w otwartym konkursie ofert zadanie publiczne pn. „Udzielanie wszechstronnej pomocy osobom bezdomnym”. W ramach umowy zawartej z Gminą Miasta Tarnowa na lata 2021-2023 realizator - Caritas Diecezji Tarnowskiej - prowadził:

- a) schronisko dla osób bezdomnych na 60 miejsc, zgodnie ze standardami określonymi rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896), w ramach którego zapewniał m.in.:
- możliwość całodobowego przebywania w schronisku, z zapewnieniem miejsca do spania w ogrzewanym pomieszczeniu,
 - możliwość spożycia posiłku oraz dostęp do pomieszczenia kuchennego umożliwiającego samodzielne przygotowanie posiłku i gorącego napoju,
 - możliwość skorzystania z prysznicy, prania i suszenia odzieży, jej wymiany bądź dezynfekcji i dezynsekcji w przypadku braku możliwości jej wymiany,

- dostęp do informacji o dostępnych formach pomocy,
 - usługi aktywizacyjne ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności,
- b) noclegownię na 20 miejsc, zgodnie ze standardami określonymi rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896), w ramach której zapewniał m.in.:
- tymczasowe schronienie w postaci miejsca do spania w ogrzewanym pomieszczeniu,
 - możliwość spożycia posiłku i zapewnienie gorącego napoju,
 - możliwość skorzystania z prysznicy oraz wymiany odzieży, bądź dezynfekcji i dezynsekcji w przypadku braku możliwości jej wymiany.

Pobyt w schronisku był odpłatny na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz uchwale Nr XXXVI/357/2017 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia prowadzonych na terenie Gminy Miasta Tarnowa z późn. zm., natomiast pobyt w noclegowni był nieodpłatny.

W 2023 r. z usług skorzystało ogółem 236 osób w wymiarze 35.598 osobodni, w tym z pomocy Schroniska - 146 osób w wymiarze 32.290 osobodni, z Noclegowni - 155 osób w wymiarze 3.308 osobonocy. Na realizację zadania przyznano dotację z budżetu Gminy Miasta Tarnowa w wysokości 942.120,40 zł.

7.13 Ogrzewalnia

Stowarzyszenie Po Prostu Razem przy ul. Tuchowskiej 21 realizowało zadanie pn. „Prowadzenie na terenie Gminy Miasta Tarnowa ogrzewalni” zlecone w otwartym konkursie ofert. Ogrzewalnia prowadzona była na 30 miejsc, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. z 2018 r., poz. 896). Zapewniono w szczególności możliwość krótkotrwałego schronienia i ogrzania się w pomieszczeniu, którego temperatura nie jest niższa niż 18 st. C, gorący napój oraz możliwość wymiany odzieży lub dezynfekcji i dezynsekcji odzieży w przypadku braku możliwości jej wymiany. Udzielano również osobom zainteresowanym informacji na temat możliwości wsparcia dla osób bezdomnych oraz uzależnionych w ogrzewalni i w innych placówkach świadczących pomoc potrzebującym, zmierzającą do:

1. zniwelowania skutków bezdomności,
2. podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione,
3. przywrócenia zdolności do pełnienia właściwych, adekwatnych do możliwości i potrzeb osoby, społecznie użytecznych ról i funkcji społeczno-zawodowych.

W 2023 r. opieką objęto łącznie 3.968 osób, w tym 1.402 osoby trzeźwe i 2.566 nietrzeźwych. Na realizację zadania przyznano dotację z budżetu Gminy Miasta Tarnowa w wysokości 499.020,00 zł.

8 REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH

8.1 Projekt pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

Gmina Miasta Tarnowa była partnerem we wspólnej realizacji projektu pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, II Oś Priorytetowa - Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 - Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Liderem projektu był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, a pozostałymi partnerami były: Gmina Miejska Kraków, Gmina Wieprz, Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ” oraz Gmina Zakliczyn. Celem głównym projektu było opracowanie i przetestowanie standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w tym co najmniej osób z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osób głuchoniewidomych, niewidomych z niepełnosprawnością fizyczną oraz osób chorujących psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną) jako form zdeinstytucjonalizowanych. W 2023 r. projekt realizowany był przez pracowników Centrum Usług Społecznych w Tarnowie. Zadania wykonywane w ramach pilotażu objęły świadczenie usług mieszkalnictwa wspomaganego, w tym m.in. rekrutowanie, kwalifikowanie i wskazywanie osób do udziału w projekcie, zawieranie kontraktów z uczestnikami, opracowywanie Indywidualnych Planów Wsparcia, a także prowadzenie treningów w mieszkaniach własnych osób testujących wypracowany standard. Od początku trwania projektu wzięło w nim udział 20 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz 6 opiekunów.

Okres realizacji projektu: od 01 kwietnia 2018 r. do 30 września 2023 r.

Projekt, zgodnie z umową partnerską z dnia 20 grudnia 2017 r. na rzecz realizacji projektu pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”, zachowuje swoją trwałość przez co najmniej trzy lata od zakończenia pilotażu.

8.2 Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

W 2023 r. Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, ze środków Funduszu Solidarnościowego, realizowało program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023” mający na celu wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych, a w efekcie zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia. Program adresowany był do dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz do osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, które wymagały usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Rolą asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej była pomoc osobie niepełnosprawnej w codziennych czynnościach, skierowana głównie na usamodzielnienie, integrację i zapobieganie izolacji poprzez pomoc m.in.: w zakupach, w załatwianiu spraw urzędowych, w korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino), czy w wykonywaniu czynności dnia codziennego. W 2023 r. z usługi asystencji osobistej skorzystało 151 osób niepełnosprawnych. Na realizację Programu wydatkowano kwotę: 1.882.272,55 zł. W ramach usług asystencji osobistej - osoby niepełnosprawne skorzystały

łącznie z 49.934 godzin i 30 minut wsparcia. Usługi na rzecz osób niepełnosprawnych świadczyło 151 asystentów.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób zakwalifikowanych	Liczba godzin zrealizowanych
		151
	w tym:	w tym:
Dzieci do 16. roku życia	26	6.308,5
Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności	91	35.809,5
Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	34	7.816,5

8.3 Program „Aktywny samorząd”

W 2023 r. Gmina Miasta Tarnowa - Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowała Program „Aktywny samorząd” mający na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym w dostępie do edukacji. W ramach programu, osoby niepełnosprawne mogły ubiegać się o dofinansowanie do:

- zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- uzyskania prawa jazdy kategorii B,
- zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- szkolenia w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
- utrzymania aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dofinansowanie do pobytu dziecka w przedszkolu/żłobku),
- wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2023 r. dofinansowanie otrzymało 80 osób niepełnosprawnych, którym do 20 stycznia 2024 r. łącznie wypłacono środki finansowe w wysokości 242.491,00 zł. Wypłaty dofinansowań, dotyczące wniosków złożonych w 2023 r., będą dokonywane do dnia 15 kwietnia 2024 r. Ostateczna kwota poniesionych wydatków zależeć będzie od przedłożonych przez beneficjentów programu dokumentów rozliczeniowych.

8.4 „Program wyrównywania różnic pomiędzy regionami III”

W 2023 r. Gmina Miasta Tarnowa - Centrum Usług Społecznych w Tarnowie realizowała - „Program wyrównywania różnic między regionami III”, finansowany ze środków PFRON. Celem strategicznym programu było wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących

regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. W 2023 r. Centrum Usług Społecznych w Tarnowie jak koordynator programu na terenie miasta Tarnowa realizuje projekt w ramach obszaru F Programu pn.: Nieustanny rozwój – etap 3. Projekt realizowany przez Fundację Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji, ul. Hodowlana 6, 33-100 Tarnów. Całkowity koszt realizacji zadania wynosi 73.211,37 zł, w tym ze środków PFRON 58.569,10 zł oraz 14.642,27 zł wkład własny organizacji. Termin realizacji projektu do 28 lutego 2024 r.

Ponadto w 2023 r. CUS w Tarnowie kontynuowało realizację projektu w ramach obszaru D „Programu wyrównywania różnic pomiędzy regionami III” – edycja 2022 r. pn.: Zakup mikrobusu dla Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzonego przez PSONI Koło w Tarnowie. Projekt realizowany przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Tarnowie, ul. Ostrogskich 5b, 33-100 Tarnów. Całkowity koszt zadania 165.625 zł, w tym ze środków PFRON 120.000 zł oraz 45.625 zł wkład własny organizacji. Termin realizacji projektu do 22 marca 2024 r.

8.5 Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!”

W 2023 r. Gmina Miasta Tarnowa – Centrum Usług Społecznych w Tarnowie - kontynuowała realizację :

- Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” - Mieszkanie dla absolwenta, którego celem było wsparcie w rozpoczynaniu niezależnego życia absolwentów z niepełnosprawnością kończących naukę w szkołach, poprzez dofinansowanie wynajmu mieszkań,
- Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” - Dostępne mieszkanie, którego celem jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych.

Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” realizowany jest w latach 2022-2026. Kwota przeznaczona na realizację Programu wynosi 525.000,00 zł. Środki pochodzą w całości z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

8.6 Program „Zajęcia klubowe WTZ”

W 2023 r. w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie oraz Warsztacie Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II prowadzonym przez Fundację Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji realizowany był program „Zajęcia klubowe w WTZ” finansowany ze środków PFRON, którego celem jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez udział w zajęciach klubowych. Program „Zajęcia klubowe w WTZ” jest rozwiązaniem, które sprzyja aktywnemu wspomaganiu osób niepełnosprawnych przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w warsztacie terapii zajęciowej. W 2023 r. z programu skorzystały 24 osoby niepełnosprawne. Całkowity koszt realizacji zadania ze środków PFRON wyniósł 107.171,50 zł. Koordynatorem programu na terenie miasta był CUS w Tarnowie.

8.7 Projekt „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie”

Gmina Miasta Tarnowa w 2022 r. przystąpiła do realizacji zadania „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” w ramach projektu grantowego pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Celem głównym projektu było opracowanie i wdrożenie lokalnego planu deinstytucjonalizacji usług społecznych. Projekt skierowany był do osób starszych, z niepełnosprawnościami, wymagających wsparcia psychicznego, osób w kryzysie bezdomności, rodzin zastępczych, wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, mieszkańców Domów Pomocy Społecznej, zamieszkałych na terenie Miasta Tarnowa. W ramach projektu został opracowany dokument pn. "Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa do 2025", przyjęty Uchwałą Nr XC/854/2023 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 września 2023 r. Opracowanie niniejszego dokumentu umożliwiło wyznaczenie priorytetów rozwojowych lokalnej polityki społecznej, a także wskazało kierunki rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym. W ramach zaplanowanych działań zrealizowano inwestycję polegającą na dostosowaniu i adaptacji 15 lokali mieszkalnych dla 20 osób przy ul. Krzyskiej 17B wraz z zakupem wyposażenia, celem utworzenia mieszkań chronionych wspieranych, do których zostały skierowane osoby przebywające w placówkach opieki całodobowej. Mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz Schroniska dla osób Bezdomnych "Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej" uczestniczyli w warsztatach oraz treningach, które miały za zadanie przygotować uczestników projektu do prowadzenia samodzielnego, niezależnego życia i ponownego powrotu do środowiska.

Projekt deinstytucjonalizacji objął pomocą i wsparciem 30 mieszkańców przebywających w środowisku zamieszkania, poprzez wprowadzenie mobilnych usług społecznych, dostosowanych do faktycznych ich potrzeb. W ramach realizowanych usług mieszkańcy mogli liczyć na pomoc: psychologiczną, rehabilitacyjną, logopedyczną, dietetyczną, podologiczną, radcy prawnego, fryzjerską oraz pracownika socjalnego. Dzięki wprowadzonym usługom w środowisku można było elastycznie reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców i dostosowywać wsparcie w miarę rozeznaczonych potrzeb. W ramach realizowanego projektu grantowego zorganizowane zostały warsztaty: kulinarno-dietetyczne, ruchowo-rehabilitacyjne oraz psychoedukacyjne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, które zachęcały mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Aktywność w warsztatach poprawiła samopoczucie i pewność siebie seniorów, co jest szczególnie istotne w kontekście deinstytucjonalizacji, gdzie dąży się do zwiększenia autonomii i niezależności. Przyczyniły się także do integracji społecznej i zapobieganiu izolacji. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w CUS w Tarnowie prowadzili dla rodzin zastępczych (w tym rodziców zastępczych, ich dzieci biologicznych oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej) cykl warsztatów, które miały za zadanie wsparcie rodziców zastępczych, ale również działania ukierunkowane na jak najlepsze funkcjonowanie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej. Planem deinstytucjonalizacji zostało objętych 20 rodzin zastępczych wraz z dziećmi pozostającymi pod ich pieczę. Działaniami w ramach projektu zostały objęte osoby w kryzysie bezdomności, które uczestniczyły w warsztatach składających się z treningu kompetencji społecznych, treningu radzenia sobie ze złością i stresem, treningu zapobiegania nawrotom w uzależnieniach oraz otrzymali wsparcie

w postaci indywidualnego poradnictwa psychologicznego. Zajęcia miały na celu doskonalenie kompetencji społecznych, pogłębianie wiedzy i umiejętności radzenia sobie z problemami, integrację społeczną, a także przeciwdziałanie izolacji społecznej osób będących w kryzysie bezdomności. W ramach podnoszenia kompetencji kadry zaangażowanej w przygotowanie i wdrażanie Planów DI zostały przeprowadzone szkolenia, które mają pomóc kadrze skutecznie zarządzać procesem deinstytucjonalizacji, rozumiejąc jakie wyzwania mogą pojawić się w trakcie zachodzących zmian. Działania realizowane w ramach projektu zostały zaplanowane w oparciu o „Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Wartość otrzymanego przez Gminę Miasta Tarnowa grantu wyniosła 774.500,00 zł. Okres realizacji projektu: od 01 sierpnia 2022 r. do 30 września 2023 r.

8.8 Centrum Usług Społecznych – część nieinwestycyjna

Centrum Usług Społecznych realizowało przedsięwzięcie pn. „Centrum Usług Społecznych – część nieinwestycyjna” w ramach projektu pn. „Tarnów – Nowe Spojrzenie” finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz budżetu państwa. Celem przedsięwzięcia był rozwój i poszerzenie dostępności usług społecznych oraz działań z zakresu profilaktyki zdrowia tak, aby stanowiły one odpowiedź na konkretne potrzeby osób, rodzin, grup społecznych oraz ogółu mieszkańców .

W 2023 r. ogłoszono i rozstrzygnięto 7 konkursów ofert na wyłonienie wykonawcy lub wykonawców zadań z zakresu zdrowia publicznego:

1. dot. wsparcia osób niepełnosprawnych:
 - 1) „Rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka wtórna kobiet po mastektomii”. Zadanie miało na celu poprawę stanu zdrowia i jakości życia kobiet po amputacji piersi w okresie rekonwalescencji w następstwie choroby nowotworowej,
 - 2) „Rehabilitacja domowa osób chorych na stwardnienie rozsiane, reumatoidalne zapalenie stawów oraz inne przewlekłe schorzenia powodujące dysfunkcje narządu ruchu”. W ramach zadania przeprowadzany został cykl rehabilitacji ogólnousprawniającej poprawiającej sprawność, zmniejszającej dolegliwości bólowe i normalizującej napięcie mięśniowe u chorych,
 - 3) „Rehabilitacja ruchowa w wodzie wspomagająca sprawność psychofizyczną osób niepełnosprawnych”. W ramach zadania realizowana była rehabilitacja, terapia i aktywizacja ruchowa w wodzie wspomagająca sprawność psychofizyczną osób z niepełnosprawnością narządu ruchu z wykorzystaniem metody Halliwick i PNF,
 - 4) „Edukacja zdrowotna i aktywizacja osób niepełnosprawnych ze schorzeniami powodującymi dysfunkcję narządu ruchu”. W ramach zadania prowadzone były warsztaty edukacyjne dotyczące zagadnień prawidłowego odżywiania, profilaktyki schorzeń związanych z narządem ruchu oraz działania aktywizując, ogólnousprawniające i sportowo-rekreacyjne,
 - 5) „Terapia oraz rehabilitacja dzieci i młodzieży z wadą słuchu oraz terapia sensoryczna”. W ramach zadania realizowane były świadczenia mające na celu poprawę stanu zdrowia i jakości życia dzieci niepełnosprawnych z powodu zaburzeń słuchu i/lub zaburzeń sensorycznych,
 - 6) „Terapia i rehabilitacja dzieci z zaburzeniami rozwoju ze spektrum autyzmu”. W ramach zadania prowadzone były działania terapeutyczne, rehabilitacyjne oraz edukacyjne skierowane do dzieci z zaburzeniami rozwoju ze spektrum autyzmu i ich rodziców.

2. dot. profilaktyki dzieci i młodzieży:

- 1) „Terapia dzieci z problemami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania – z zastosowaniem różnorodnych metod terapeutycznych”. W ramach zadania prowadzone były działania terapeutyczne, skierowane do dzieci z problemami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania przy zastosowaniu metod terapii wspomagającej rozwój dziecka zarówno w formie indywidualnych, jak i grupowych zajęć.

Ponadto w 2023 r. kontynuowano realizację zadania pn. Zdrowi MY! – Mama i ja. W ramach zadania prowadzone były cykliczne działania z obszaru edukacji zdrowotnej, profilaktyki chorób i aktywności fizycznej sprzyjającej zdrowiu kobiety w okresie prokreacyjnym oraz zdrowiu dziecka, w tym dziecka z trudnościami rozwojowymi, w formie stacjonarnego (dziennego) klubu dla matki i dziecka.

W 2023 r. Centrum Usług Społecznych było organizatorem wydarzenia pn. „DobrzeDzień'23”, którego celem była integracja osób pełnosprawnych z osobami z niepełnosprawnością. W ramach wydarzenia na płycie Rynku w Tarnowie zorganizowano Strefę Zdrowia, w ramach której dla mieszkańców Tarnowa dostępnych było 5 stoisk promujących zdrowy i świadomy styl odżywiania oraz odbyły się prezentacje lokalnych produktów spożywczych wysokiej jakości. Działania miały na celu podniesienie świadomości z zakresu zdrowego odżywiania i jego wpływu na stan zdrowia.

W 2023 r. w ramach przedsięwzięcia odbyły się 2 konferencje:

- 1) 8 września 2023 r. - konferencja profilaktyczna pn. „Zaburzenia depresyjne dzieci i młodzieży: przyczyny, diagnoza, nowe perspektywy leczenia i wsparcia”,
- 2) 13 grudnia 2023 r. – konferencja pn. „Młodzi duchem mimo lat - psychologiczne, medyczne i społeczne aspekty życia seniora”.

Działania realizowane w ramach przedsięwzięcia „Centrum Usług Społecznych – część nieinwestycyjna” w ramach projektu pn. „Tarnów – Nowe Spojrzenie” finansowane były ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 i budżetu państwa, w ramach Programu Rozwój Lokalny zgodnie z umową 29/2021/RL z dnia 28.04.2022 r. W 2023 r. na realizację przedsięwzięcia wydatkowano środki w wysokości 478.586,47 zł. Działaniami w ramach przedsięwzięcia objęto ok. 1.100 osób.

8.9 Projekt pn. „Tarnów – Nowe Spojrzenie”

Fundacja „Auxilium” od stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. realizowała przedsięwzięcie: „Laboratorium Prężności Społecznej Miasta” w ramach projektu pn. „Tarnów – Nowe Spojrzenie” finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz budżetu państwa. „Laboratorium Prężności Społecznej Miasta”, jest częścią projektu „Tarnów – Nowe spojrzenie” i stanowi inicjatywę mającą na celu rozwój osobisty oraz wzmacnianie więzi społecznych w mieście Tarnów. W ramach działań „Laboratorium Prężności” skupiało się na doskonaleniu jakości życia mieszkańców oraz promowaniu społecznej dynamiki Tarnowa.

Fundacja oferowała dla uczestników m.in. wykłady, konsultacje oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży:

1. Kino z Misją - projekcje filmowe "Poverty Cure" i moderowane dyskusje dotyczące globalnych nierówności.
2. Wieczory Psychologiczne - cykl spotkań z ekspertami z dziedziny psychologii.
3. "Zarządzanie sobą w czasie" - warsztat odkrywający techniki zwiększające efektywność w codziennym życiu.
4. "Lider i Mówca" - szkolenie skupiające się na kształtowaniu kompetencji oratorskich oraz roli przywódcy.

5. Konsultacje psychologiczne dla rodziców - profesjonalne wsparcie psychologiczne odpowiadające na potrzeby rodzinne.
6. Warsztaty z inteligencji emocjonalnej - warsztaty zwiększające świadomość emocjonalną i umiejętności interpersonalne.
7. Warsztaty radzenia sobie ze stresem - interaktywne zajęcia uczące metod radzenia sobie ze stresem.
8. Empatia w Komunikacji - sesje rozwijające umiejętności empatycznego nawiązywania relacji.
9. Warsztaty i Terapia Małżeńska - warsztaty mające na celu poprawę dynamiki relacji rodzinnych i małżeńskich.
10. Pracownia Rozwoju Osobistego - spotkania stymulujące odkrywanie i rozwijanie wewnętrznego potencjału.
11. Salonik gier planszowych - rozrywki poprzez gry planszowe wspierające umysłową aktywność.
12. Coaching indywidualny - wsparcie w osiągnięciu osobistych celów dzięki uważnej i skutecznej komunikacji.

Projekt miał za zadanie odblokowanie i wzmacnianie lokalnych potencjałów Tarnowa oraz włączenie i zaangażowanie mieszkańców w procesy rozwojowe miasta, jak również rozwój młodszego pokolenia, wzmacnianie wzajemnego zrozumienia oraz świadomości potrzeb przedstawicieli innych niż własna grup wiekowych. Ponadto miejsce to oferowało możliwość ciekawego, bezpiecznego i twórczego spędzania wolnego czasu. Okres realizacji: od III kwartału 2021 r. do I kwartału 2024 r. Całkowita wartość projektu: 1.260.000,09 zł.

9 KLUCZOWE ZAMIERZENIA DO REALIZACJI W 2024 ROKU

Centrum Usług Społecznych w Tarnowie powstało w celu zaspokojenia potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług. Usługi Centrum będą adresowane, jak dotychczas, do ogółu mieszkańców. Wsparcie skierowane do najbardziej potrzebujących osób i rodzin, w postaci zadań z zakresu pomocy społecznej, będzie uzupełniane działaniami usługowymi realizowanymi przez Centrum.

Jako najważniejsze zamierzenia przewidziane do realizacji w 2024 r. można wskazać:

1. Wypracowanie i wdrożenie form wsparcia dla osób dorosłych ze spektrum autyzmu.
2. Dalszą rozbudowę sieci wsparcia psychologicznego i psychoterapeutycznego dla dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych.
3. Kontynuację podnoszenia kwalifikacji pracowników Centrum Usług Społecznych, w szczególności poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, wizytach studyjnych.
4. Rozwój pieczy zastępczej celem zapewnienia odpowiedniej opieki i wychowania dzieciom oraz propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
5. Pozyskanie zawodowych rodzin zastępczych, które obejmą opieką dzieci wymagające umieszczenia w systemie pieczy zastępczej.
6. Pozyskanie rodzin zainteresowanych pełnieniem roli rodziny wspierającej.
7. Wspieranie rodzin w działaniach mających na celu przeciwdziałanie przemocy.
8. Zapewnienie ciągłości działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych.
9. Rozwój różnorodnych form wsparcia dedykowanego osobom starszym.

10. Dalsze działania w zakresie wdrażania procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, tak by jak najdłużej utrzymać mieszkańców w swoich środowiskach, gdzie czują się najlepiej, a tym samym ograniczać liczbę osób w placówkach całodobowych.
11. Realizację usług społecznych zgodnie z katalogiem usług zawartym w Programie Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na 2024 rok pn. „Od potrzeb do realizacji”.
12. Kontynuowanie działań na rzecz rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego.
13. Aktywność w celu pozyskania nowych źródeł finansowania działań skierowanych do społeczności lokalnej oraz realizację zadań w obszarze pomocy społecznej.
14. Pozyskanie funduszy ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach naboru konkursowego, prowadzonego przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości - Priorytet 6 Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego Działanie 6.26 Integracja społeczna osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej Typ projektu: A. Działania mające na celu integrację osób w szczególnej sytuacji realizowane przez gminy i powiaty.